

STRATEGICKÝ PLÁN MĚSTA JILEMNICE

2008 – 2025

Příloha č. 1

Profil města

únor 2008

OBSAH

1.	Stručný historický vývoj.....	4
2.	Sídelní a administrativní struktura	5
2.1	Administrativně správní charakteristika	5
2.2	Sídelní struktura	6
3.	Obyvatelstvo.....	8
3.1	Vývoj počtu obyvatel	8
3.2	Pohyb obyvatelstva	9
3.3	Struktura obyvatelstva.....	11
3.4	Vyjížďka za prací a do škol mimo obec	17
3.5	Nezaměstnanost	19
4.	Bydlení	24
4.1	Struktura domovního fondu	25
4.2	Struktura bytového fondu	26
4.3	Současná bytová situace a výstavba nových bytů.....	28
5.	Ekonomika	29
5.1	Struktura ekonomických subjektů	30
5.2	Největší zaměstnavatelé	33
5.3	Rozvojový potenciál území pro podnikání	35
6.	Hospodaření města.....	35
6.1	Majetek města a zdroje jeho krytí	36
6.2	Rozpočtové hospodaření	38
6.3	Organizace města	47
6.4	Pozice města z hlediska dlouhodobé udržitelnosti hospodaření	49
6.5	Působnost města a jeho členství v organizacích a sdruženích	50
7.	Občanská vybavenost	51
7.1	Školství	51
7.2	Zdravotnictví a sociální služby	53
7.3	Obchod a služby	54
8.	Kultura, sport a volnočasové aktivity	55
9.	Cestovní ruch	58
10.	Zemědělství, lesnictví a myslivost	61
10.1	Zemědělství	61
10.2	Lesnictví	64
10.3	Myslivost.....	66
11.	Životní prostředí a ochrana přírody a krajiny	67
11.1	Přírodní podmínky	67
11.2	Životní prostředí	73
11.3	Ochrana přírody a krajiny	78
11.4	Městská zeleň a veřejná prostranství	81

12.	Doprava	83
12.1	Silniční doprava.....	83
12.2	Železniční doprava.....	84
12.3	Hromadná přeprava osob	85
13.	Technická infrastruktura	86
13.1	Zásobování vodou.....	86
13.2	Kanalizace a čištění odpadních vod	87
13.3	Zásobování elektrickou energií, plynem a teplem, radiotelekomunikace	87
Seznam tabulek		89
Seznam grafů		90
Seznam obrázků		91

1. Stručný historický vývoj

Vznik Jilemnice se datuje rokem 1320. Vznikla jako hospodářské centrum rozsáhlého štěpanického panství drženého pány z Valdštejna v době jejich kolonizace západní části Krkonoš. Protože u Štěpanického hradu nebylo dost místa, byla nová osada založena zhruba o 5 km jižněji. Jméno nová osada získala příponou „ice“ k adjektivu „jilemná“, tedy voda vytékající z jilmových porostů. Pravidelný půdorys náměstí a přilehlých ulic je pravděpodobným důkazem vzniku „na zeleném drnu“ bez ohrazení. Nejstarší datovaná historická zmínka o Jilemnici je z roku 1350. Doklady městských práv byly zničeny, privilegia města pak byla obnovena za vlády Rudolfa II. roku 1596.

Jilemnicko původně patřilo pánům z Valdštejna. Roku 1492 se území z důvodu početnosti rodiny Valdštejnů rozdělilo na dvě části, kterými jsou část štěpanická (branská) a jilemnická. Rozdělením štěpanického panství byla zasažena Jilemnice, která se roku 1492 do roku 1701 dělila na část hoření (jilemnické panství) a dolní (štěpanické panství). Zámek náležel horní části městečka, kostel sv. Vavřince dolní. Každá z částí měla šlechtická nařízení a vlastní samosprávu. Nevýhodou rozdělení bylo omezení rozvoje města po obchodní stránce.

Roku 1634 bylo Jilemnicko napadeno Švédy. Následky války zanikla sousední vesnice Javorek a celé městečko Purklín. Vývoj města byl utlumen do konce 17. století – omezena byla hospodářská činnost v oblasti plátenictví a chovu ovcí.

K opětovnému rozkvětu došlo v 18. století za Ferdinanda Bonaventury, hraběte z rodu Harrachů, díky sjednocení obou panství. Zasluhu měl též na postavení nového barokního kostela sv. Vavřince. Noví majitelé pozvedli na světovou úroveň zdejší sklářství a plátenictví. Harrachové též zakládali četná bělidla (nejbližší v Jilemnici - Hrabačově), jež poskytovala odpadní látky využívané s úspěchem v zemědělství jako první umělá hnojiva a přispěla tak ke zvyšování úrovně polního hospodářství.

Vedle požárů za třicetileté války se další odehrály ve druhé polovině 18. století a v první polovině 19. století. Nejprve to byl velký požár města 14. června 1788, při kterém vyhořelo 114 domů ve městě, radnice, fara a rovněž krytina kostela, rozlily se rovněž kostelní zvony. I při následujícím malém požáru (vyhořelo jen 9 domů) dne 5. května 1803 shořely střechy kostela i věže a opět se rozlily zvony. Posléze při požáru 26. dubna 1838, při němž bylo zničeno 52 jilemnických domů, byly znovu zničeny zvony, neboť požár přeskočil i na kostel. Těmto požárům padla za oběť dřevěná srubová stavení se všemi historickými a listinnými památkami. Byl smazán původní ráz města, které mělo domy i kostely dřevěné. Ještě do požáru roku 1838 byly na náměstí srubové domky s podloubím, oddělené od sebe příjezdy do dvorů, s ozdobnými lomenicemi a nápisy v kabřinci. Zbyla jen kamenná podloubí v radnici a u několik budov připomínajících podobu starých jilemnických staveb.

Během první poloviny 19. století plátenictví zvolna upadalo důsledkem moderní tovární velkovýroby. Po období krize padesátých let se v šedesátých letech 19. století začala Jilemnice opět vzdmáhat; byla vystavěna obecní cihelna, založena občanská záložna apod. Rozmach zaznamenávala tovární – textilka r. Mládk, tkalcovna v Jilmu rodiny Kubánků, tkalcovna J. Čecha (dnešní Technolen), hrabačovská bělidla – přesto zůstávala Jilemnice objemem textilní výroby daleko za rozvinutými textilními centry. V té době nastával rozvoj cestovního ruchu mj. díky zlepšujícím se dopravním podmínkám. Slavná jilemnická lyžařská tradice byla založena také koncem 19. století - lyže sem přivezl pro své lesní dělníky v roce 1892 hrabě Jan Harrach. Lyžování se tu ujalo velmi rychle, rozšířilo se do všech vrstev obyvatelstva. Jilemnice se stala nejvýznamnějším českým lyžařským centrem a byla označována přídomek "kolébka českého lyžování".

Mimořádným rozvojem prošlo ve druhé polovině 19. a počátkem 20. století také jilemnické školství. V roce 1913 bylo založeno gymnázium, první střední škola s českou vyučovací řečí v Krkonoších. Rozvoj města pokračoval i v meziválečném období. Přibrzdlily jej teprve mnichovské události, jež posunuly státní hranici až do těsného sousedství města a ochromily z velké části místní ekonomické vztahy i turistický ruch.

Po roce 1945 se změnila struktura průmyslu. Textilní závody (dnes tu najdeme Technolen, a. s.) zčásti nahradil průmysl strojírenský (dnes Ateso, a. s., výroba autopříslušenství) a průmysl potravinářský (Cutisin, a. s., jediný výrobce umělých střev v České republice). V souvislosti s těmito změnami a také vlivem odsunu německých obyvatel se změnila i demografická struktura. V šedesátých letech započala v Jilemnici výstavba panelových domů, historické centrum města chátralo a neuniklo mnohdy necitlivým rekonstrukcím; až v devadesátých letech nastala postupná obnova.

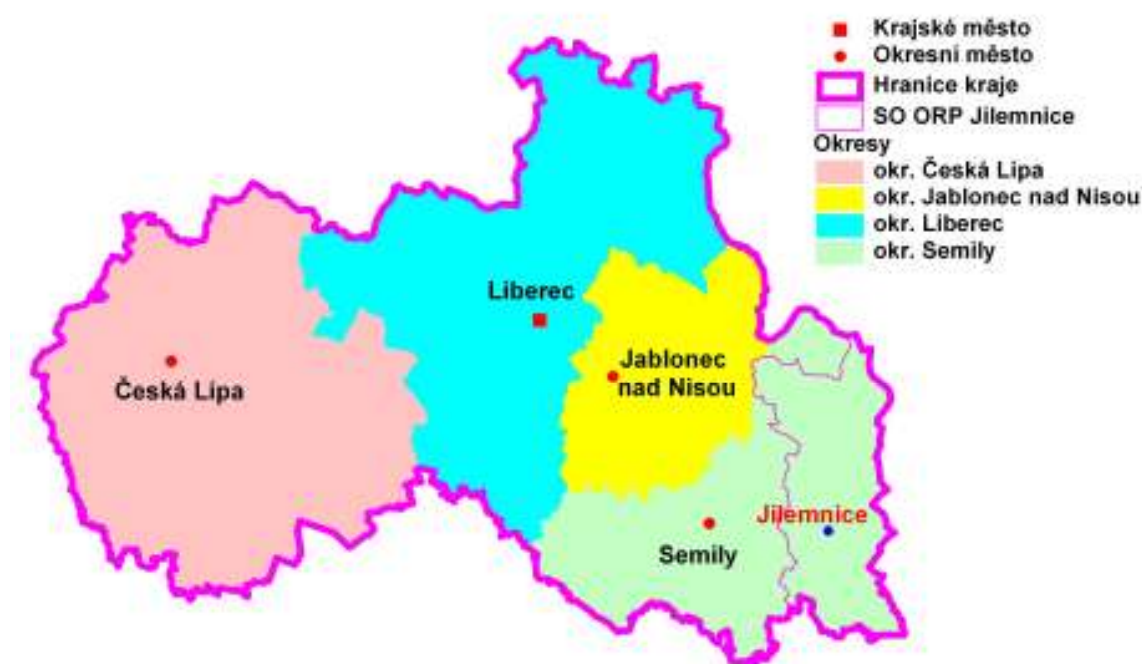

2. Sídlní a administrativní struktura

2.1 Administrativně správní charakteristika

Město Jilemnice se na úrovni NUTS II zařazuje do oblasti Severovýchod, na úrovni NUTS III do Libereckého kraje a na úrovni NUTS IV do okresu Semily.¹

Obr. 1 Poloha Jilemnice v rámci Libereckého kraje

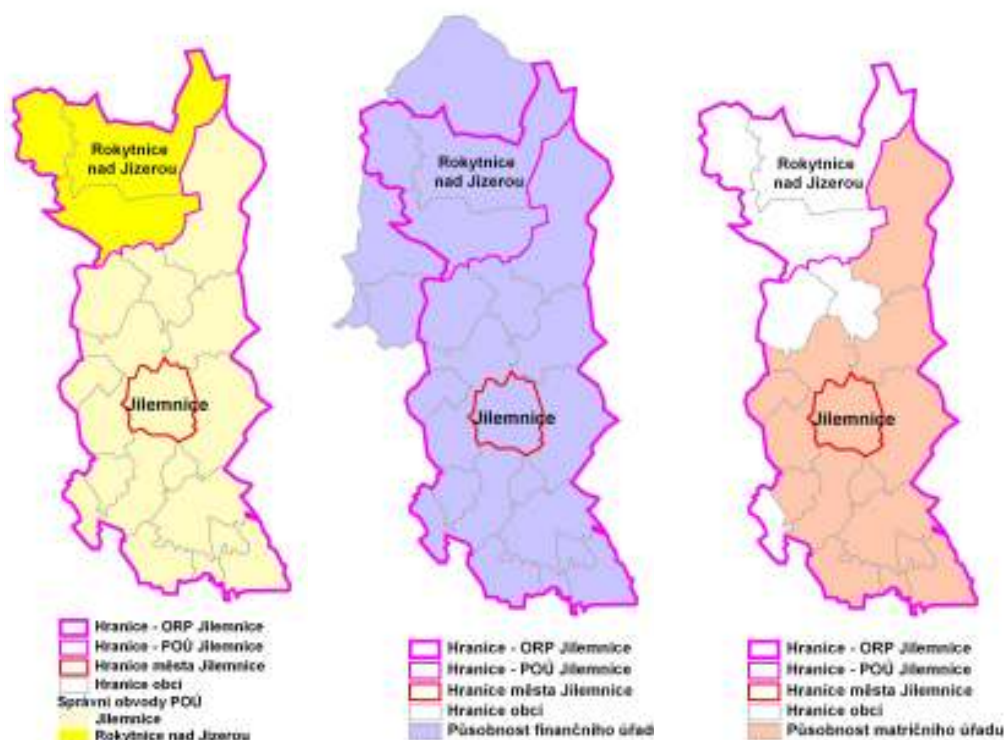
Zdroj: GIS

V rámci reformy veřejné správy, jejíž cílem bylo přiblížit výkon státní správy občanům, byly od 1.1. 2003 zrušeny okresní úřady a jejich úkoly přešly dílem na obce s rozšířenou působností, dílem na krajské úřady, dílem na jiné státní správní úřady. Část výkonu státní správy je také delegována na pověřené obecní úřady. Jilemnice je obcí s rozšířenou pravomocí (ORP), v jejíž správním území se nachází včetně vlastního města 21 obcí, z nichž tři mají statut města. Ve správním obvodu ORP Jilemnice k 1.1.2007 žilo celkem 22 702 obyvatel. Jilemnice je zároveň obcí s pověřeným úřadem (POÚ), v jehož správním obvodu je včetně města celkem 18 obcí, které k 1.1. 2007 měly 17 359 obyvatel.

¹ K 1.1.2003 byly sice zrušeny okresní úřady, nikoliv však okresy jako územní jednotky.

Obr. 2 Hranice správní obvodů některých úřadů se sídlem v Jilemnici

Zdroj: GIS

Jilemnice je také sídlem úřadů finančního (správní obvod tvoří 24 obcí), stavebního (správní obvod se překrývá se správním obvodem POÚ) a matričního (správní obvod sestává z 15 obcí). Dále se v Jilemnici nachází dislokované pracoviště Úřadu práce v Semilech, jehož působnost se překrývá se správním obvodem ORP Jilemnice.

Mimo oficiální administrativně správní a územní struktury je město Jilemnice součástí dobrovolného svazku obcí Jilemnicko, který je zaměřen na spolupráci členských obcí při provádění společných investičních akcí, společnou propagaci mikroregionu v cestovním ruchu, dále je členem Svazku měst a obcí Krkonoše, jehož hlavním cílem je ochrana celého území, tvorba a naplňování koncepce cestovního ruchu a vytváření podmínek pro plnohodnotný život obyvatel celého regionu a patří také do Místní akční skupiny „Přijďte pobejt!“, která se orientuje především na hledání cest, jak uskutečnit některé podnikatelské plány a tím přispět k rozvoji jilemnického venkovského regionu např. i za pomoci evropských peněz.

2.2 Sídelní struktura

Město Jilemnice je podle počtu obyvatel k 1.1.2007 (5 731 obyv.) čtvrtým největším městem v okrese, v rámci Libereckého kraje je na 14. místě a ve srovnání se všemi obcemi České republiky zaujímá 234. pozici. Hustotou obyvatelstva, která činí 413,5 obyv./km², město Jilemnice převyšuje celostátní průměr (130,4 obyv./km²), průměr Libereckého kraje (136,2 obyv./km²) a téměř čtyřikrát i průměr okresu Semily (106,7 obyv./km²).

Hranice správního území města Jilemnice se prakticky utvořily již v roce 1961, kdy se k Jilemnici přidružila do té doby samostatná obec Hrabačov. Od té doby se město Jilemnice skládá ze tří částí, které se člení na celkem 12 základních sídelních jednotek. Z územně technického hlediska se město dělí na dvě katastrální území o celkové rozloze 1 386 ha.

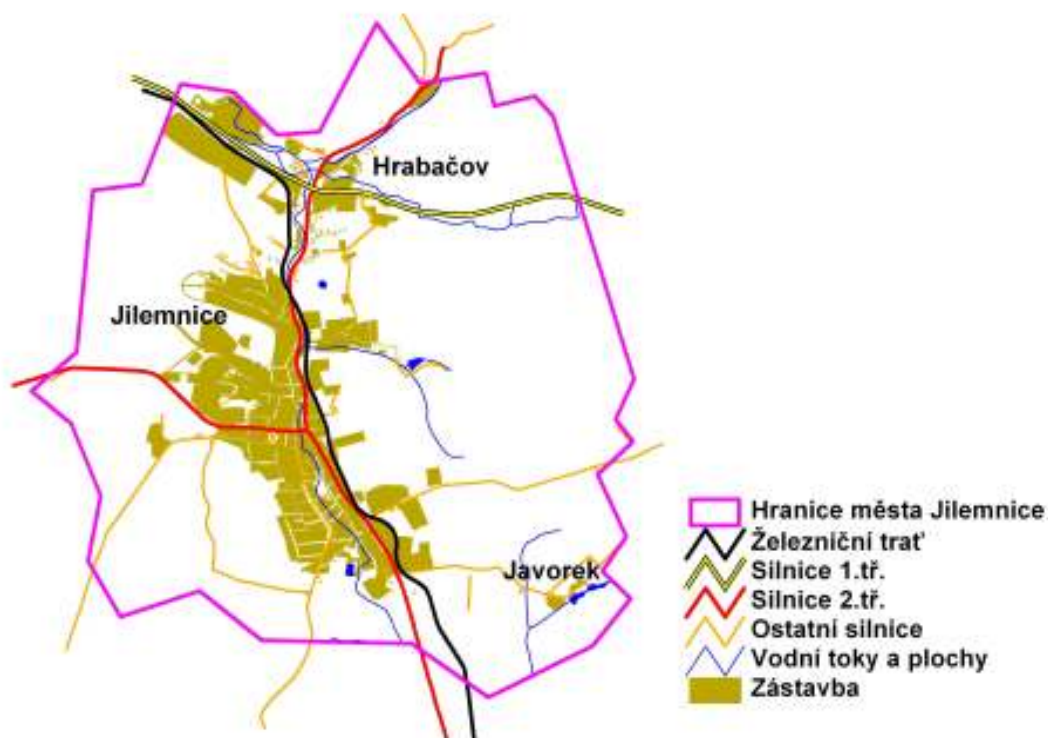

Tab. 1 Sídlní členění města Jilemnice (2007)

Město	Katastrální území	Výměra k.ú. (ha)	Část	Základní sídelní jednotka	Počet obyvatel (SLBD 2001)
Jilemnice	Hrabačov	455,2	Hrabačov	Hrabačov	761
				U Hatiny	
				Žlábek	
	Jilemnice	930,8	Javorek	Javorek	7
			Jilemnice	Hrubý kopec	4985
				Jilem	
				Jilemnice-střed	
				Kozinec	
				Roztocký les	
				Spořilov I	
				Spořilov II	
				Svatý Isidor	
Celkem	2	1 386,0	3	12	5753

Zdroj: Územně identifikační registr, ČSÚ web

Obr. 3 Struktura osídlení v Jilemnici

Zdroj: GIS CEP

Jak je patrné z výše uvedené mapky, osídlení části Jilemnice a Hrabačov postupně prorůstá zejména podél železniční trati a silnice č. II/231. Přesto si zástavba v části Hrabačov dosud udržuje převážně venkovskou povahu, část Javorek leží mimo hlavní komunikace a má zcela vesnický ráz.

3. Obyvatelstvo

3.1 Vývoj počtu obyvatel

Podle posledního Sčítání lidu, domů a bytů (SLBD) v roce 2001 žilo ve městě Jilemnici 5 753 obyvatel. Od historicky prvního SLBD v roce 1869 počet obyvatel vzrostl o 29 %. Až do druhé světové války počet obyvatel města Jilemnice v dnešních správních hranicích kolísá kolem hodnoty 4,4 tisíce obyvatel, po válce počet obyvatel začal ubývat. Nejméně obyvatel bylo sečteno v r. 1961, poté počet obyvatel začal významně růst, zejména pak mezi roky 1970 a 1980, kdy tento nárůst činil dokonce 21%. Nejvíce obyvatel při sčítání lidu Jilemnice dosahuje v r. 1991, historického maxima pak v roce 1993, kdy počet obyvatel se těsně přiblížil hranici šesti tisíc (viz Graf 2).

Tab. 2 Vývoj počtu obyvatelstva města Jilemnice a jeho jednotlivých částí mezi jednotlivými SLDB v letech 1869 – 2001

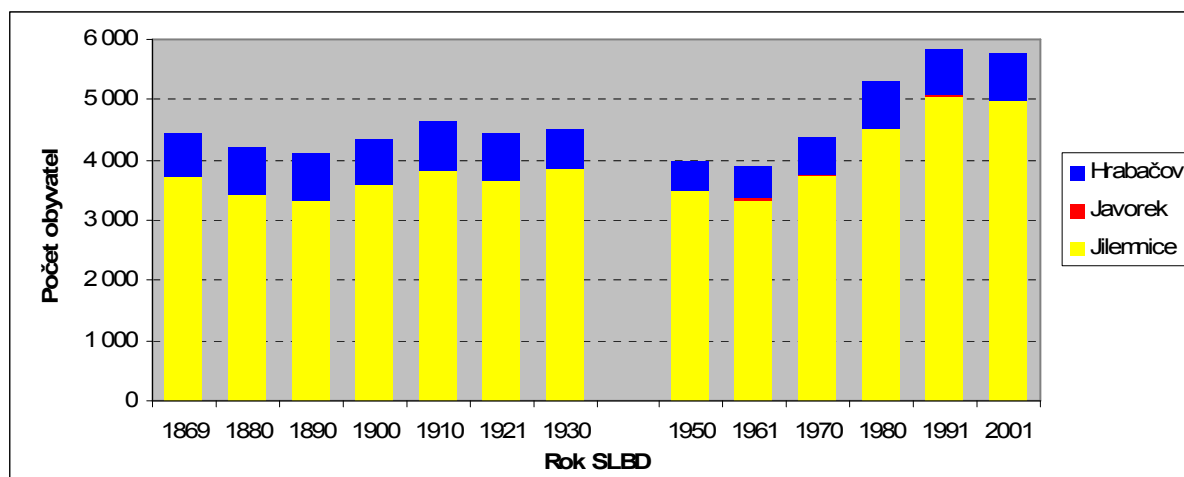
Část obce	Rok sčítání obyvatel, domů a bytů												
	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
Hrabačov	735	807	773	753	809	792	659	503	536	619	767	766	761
Javorek									15	31	11	13	7
Jilemnice	3 718	3 418	3 345	3 593	3 833	3 660	3 858	3 488	3 334	3 730	4 519	5 050	4 985
Město celkem	4 453	4 225	4 118	4 346	4 642	4 452	4 517	3 991	3 885	4 380	5 297	5 829	5 753
Index nárůstu: rok SLBD/1869													
Město celkem	1,00	0,95	0,92	0,98	1,04	1,00	1,01	0,90	0,87	0,98	1,19	1,31	1,29

Poznámka: Údaje přepočítány na dnešní územní

Zdroj: Retrolexikon obcí, ČSÚ

Podíl obyvatelstva bydlícího v části Hrabačov se v poválečné době pohybuje kolem 14%, podíl bydlících v části Javorek nikdy nepřesáhl ani jedno procento.

Graf 1 Vývoj počtu obyvatelstva města Jilemnice mezi jednotlivými SLDB v letech 1869 – 2001

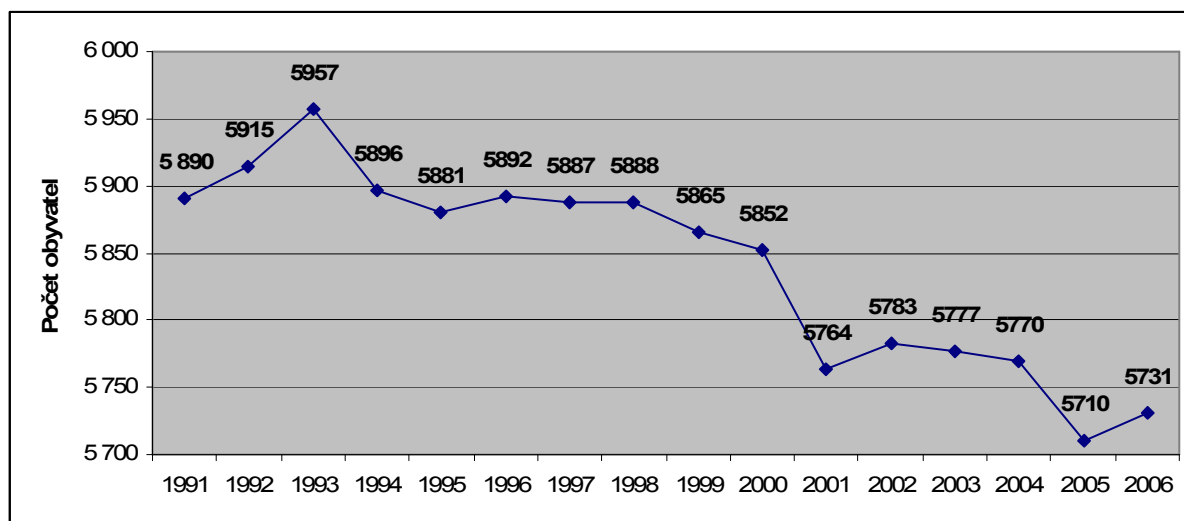
Poznámka: Údaje přepočítány na dnešní územní

Zdroj: Retrolexikon obcí, ČSÚ

Následující graf dokumentuje vývoj počtu obyvatel za posledních 15 let. Populační růst zahájený zejména v sedmdesátých letech minulého století se zastavil v roce 1993, kdy počet obyvatel dosáhl téměř na šestitisícovou hranici. Po roce 1993 vývoj počtu obyvatel nabyl více-méně sestupnou tendenci, což koresponduje s celkovým populačním vývojem v České republice. V roce 2006 Jilemnice zaznamenala mírný přírůstek v počtu obyvatel, ale teprve statistická data roku 2007 a několika let následujících ukáží, zda došlo ke zvratu nepříznivého populačního vývoje či zda se jedná jen o krátkodobý výkyv.

Graf 2 Vývoj počtu obyvatel v Jilemnici v letech 1991-2006 (k 31.12.)

Zdroj: ČSÚ, 2007

3.2 Pohyb obyvatelstva

Celkový počet obyvatel se mění jednak přirozeným pohybem (proces rození a umírání), jednak mechanicky (migrací obyvatel). Následující tabulka sleduje oba typy pohybu obyvatel ve městě Jilemnici v uplynulých 16 letech.

Tab. 3 Pohyb obyvatelstva ve městě Jilemnice v letech 1991-2006

	Stav k 1.1.	Narození	Zemřelí	Přistě- hovalí	Vystě- hovalí	Přirozený přírůstek	Migrační saldo	Celkový přírůstek	Stav k 31.12.
1991	5 774 *	82	63	234	140	19	94	113	5 890
1992	5 890	94	63	120	126	31	-6	25	5 915
1993	5 915	89	58	139	128	31	11	42	5 957
1994	5 957	63	67	96	153	-4	-57	-61	5 896
1995	5 896	68	60	111	134	8	-23	-15	5 881
1996	5 881	47	43	108	101	4	7	11	5 892
1997	5 892	65	61	97	106	4	-9	-5	5 887
1998	5 887	68	45	94	116	23	-22	1	5 888
1999	5 888	48	53	101	119	-5	-18	-23	5 865
2000	5 865	64	50	81	108	14	-27	-13	5 852
2001	5 775	64	38	87	124	26	-37	-11	5 764
2002	5 764	68	42	122	129	26	-7	19	5 783
2003	5 783	58	37	96	123	21	-27	-6	5 777
2004	5 777	62	38	79	110	24	-31	-7	5 770
2005	5 770	57	43	94	168	14	-74	-60	5 710
2006	5 710	60	46	102	95	14	7	21	5 731
Celkem za období 1991-2006		1 057	807	1 761	1 980	250	-219	31	x

* Počet obyvatel přepočítán na základě výsledků ze SLBD, proto neodpovídá hodnotě na konci předešlého roku

Zdroj: ČSÚ, 2007

Po celé sledované období s výjimkou let 1994 a 1999 město Jilemnice dosahovalo kladného přirozeného přírůstku, tj. počet narozených převyšoval počet zemřelých. Pro srovnání v České republice v letech 1994-2005 byl přirozený přírůstek trvale záporný. Počet přistěhovalých a vystěhovalých v jednotlivých letech kolísal, ale po většinu sledovaného období Jilemnice zaznamenávala záporné migrační saldo, které takřka stornovalo kladný přirozený přírůstek. Celkový přírůstek tak za uvedené období činí pouze 31 osob.

Následující tabulka popisuje výše uvedený pohyb populace v obecně přijímaných a srovnatelných mírách. Míry přírůstku uvádějí velikost přírůstku obyvatel přepočítaných na 1000 obyvatel středního stavu. Míra natality určuje počet narozených přepočítaných na 1000 obyvatel středního stavu, míra mortality počet zemřelých na 1000 obyvatel středního stavu. Poslední sloupec obsahuje hodnoty

indexu vitality, který poměruje počet narozených a zemřelých. Vyjadřuje, jakou měrou se počet narozených podílí na růstu populace a do jaké míry kompenzuje ztráty způsobené úmrtností. Hodnota indexu vitality menší než jedna znamená, že počet narozených nestačí ani na prostou reprodukci populace.

Tab. 4 Pohyb obyvatelstva – relativní míry (souhrnná data za 2001-2006)

Území	Míra přirozeného přírůstku	Míra migračního přírůstku	Míra celkového přírůstku	Míra natality	Míra mortality	Index vitality
Jilemnice	3,61	-4,89	-1,27	10,68	7,06	1,51
Okr. Semily	-1,55	-0,38	-1,84	9,28	10,81	0,86
Liberecký kraj	-0,30	1,28	0,98	9,83	10,13	0,97
ČR	-1,04	1,94	0,90	9,50	10,55	0,90

Zdroj: ČSÚ, 2007

Při porovnání relativní míry pohybu obyvatelstva za město Jilemnice s příslušnými vyššími územními celky, se zjistí, že se město vyznačuje mnohem zdravějším demografickým vývojem, jak dokládají kladné hodnoty míry přirozeného přírůstku a hodnota indexu vitality výrazně vyšší než jedna. Celkový úbytek obyvatel jde tak na účet záporného migračního salda.

Na tomto místě je však nezbytné poznamenat, že v daném případě záporné migrační saldo nezpůsobuje pouze pokles počtu obyvatel ve městě Jilemnici, nýbrž negativně ovlivňuje i samotnou věkovou strukturu obyvatelstva města. Jak dokládá níže uvedená tabulka počet přistěhovaných a vystěhovaných seniorů je v uplynulých sedmi letech prakticky stejný, kdežto počet vystěhovaných dětí do 15 let je přibližně o třetinu vyšší, než přistěhovaných.

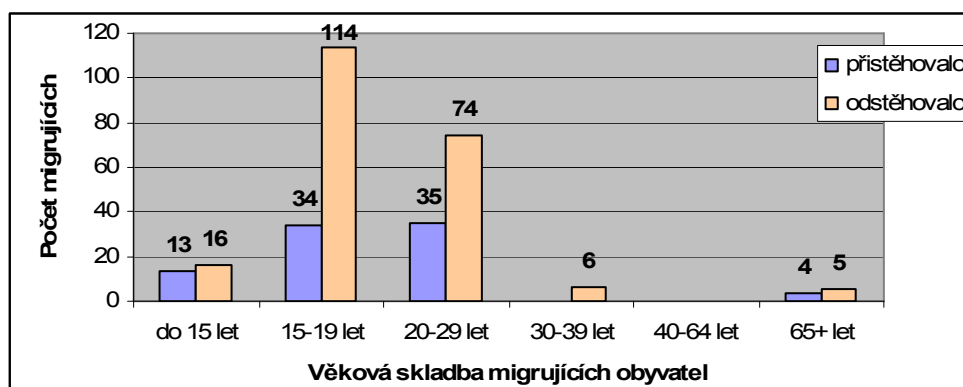
Tab. 5 Počet přistěhovaných a vystěhovaných dle základní věkové struktury v letech 2001-2007

		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2001-2007
Přistěhovalí	Celkem	87	122	96	79	94	102	86	666
	0 - 14	22	26	23	14	21	20	13	139
	15 - 64	63	83	73	62	72	72	69	494
	65 +	2	13	-	3	1	10	4	33
Vystěhovalí	Celkem	124	129	123	110	168	95	215	964
	0 - 14	25	30	36	25	43	18	16	193
	15 - 64	96	95	81	77	119	73	194	735
	65 +	3	4	6	8	6	4	5	36

Zdroj: ČSÚ, 2007, Matrika, MěÚ Jilemnice 2008

Na základě údajů, které poskytla matrika MěÚ v Jilemnici, byla sestavena podrobnější věková struktura migrujících obyvatel za poslední rok 2007, viz následující graf.

Graf 3 Věková struktura přistěhovaných a vystěhovaných v roce 2007

Zdroj: Matrika, MěÚ Jilemnice 2008

Z grafu je patrné, že v roce 2007 počet vystěhovaných obyvatel ve věkové kategorii 15-20 let více než třikrát a ve věkové kategorii více než dvakrát převýšil počet přistěhovaných, a především to, že migrace se týká především mladých lidí do třiceti let a mladých rodin s dětmi. Lze oprávněně

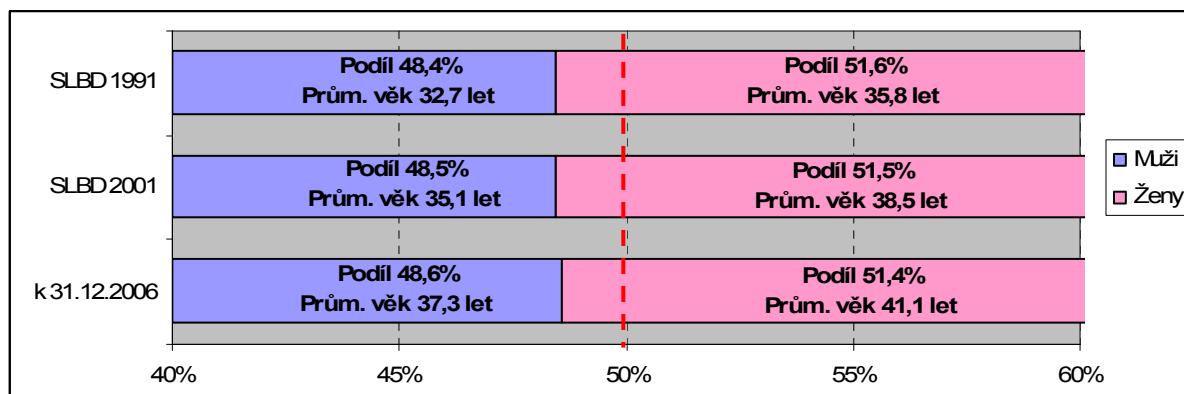
předpokládat, že struktura migrujících obyvatel se v posledních letech příliš nemění, což znamená, že procesem vystěhovávání trvale ubývá nezanedbatelné procento obyvatel ve věkových kategoriích do 30 let a zhoršuje se tak celkové věkové složení obyvatelstva.

3.3 Struktura obyvatelstva

3.3.1 Struktura obyvatelstva podle pohlaví a věku

Počet žen v populaci České republiky mírně převyšuje počet mužů, a to především díky výraznějšímu zastoupení žen ve věkové kategorii 65 let a více. K 31.12.2006 žilo v Jilemnici celkově 51,4 % žen, což je nepatrně větší podíl v porovnání s příslušnými vyššími územními celky – průměrný podíl žen činil okrese Semily 50,9%, v Libereckém kraji 51,2% a v ČR 51,1%.

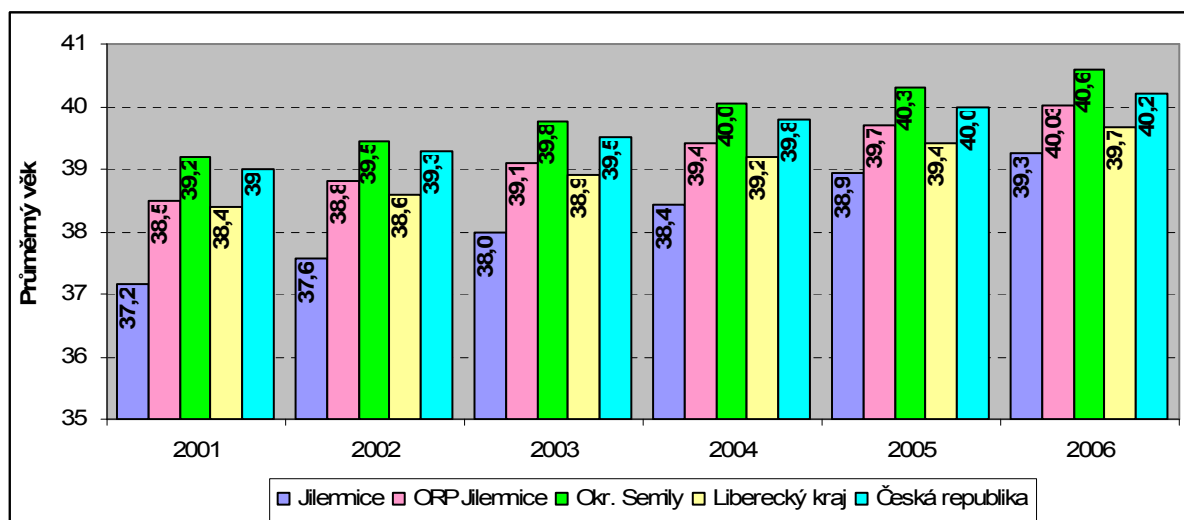
Graf 4 Struktura obyvatelstva dle pohlaví a průměrný věk v letech 1991 – 2006

Zdroj: SLBD 1991, SLBD 2001, ČSÚ, 2007

Jedním z ukazatelů popisujících obyvatelstvo z hlediska stáří je průměrný věk. Mezi SLBD 1991 a 2001 průměrný věk obyvatelstva ve městě Jilemnici vzrostl o dva a půl roku (z 34,3 let na 36,9 let) a k 31.12.2006 činil již 39,3let. V porovnání s příslušnými vyššími územními celky se jedná o podprůměrné hodnoty. Z dlouhodobého hlediska se průměrný věk obyvatelstva v celé České republice zvyšuje, a to jak v důsledku prodloužování střední délky života, tak poklesu porodnosti i úmrtnosti.

Graf 5 Průměrný věk obyvatelstva města Jilemnice a srovnání s příslušnými vyššími územními celky v letech 2001 – 2006

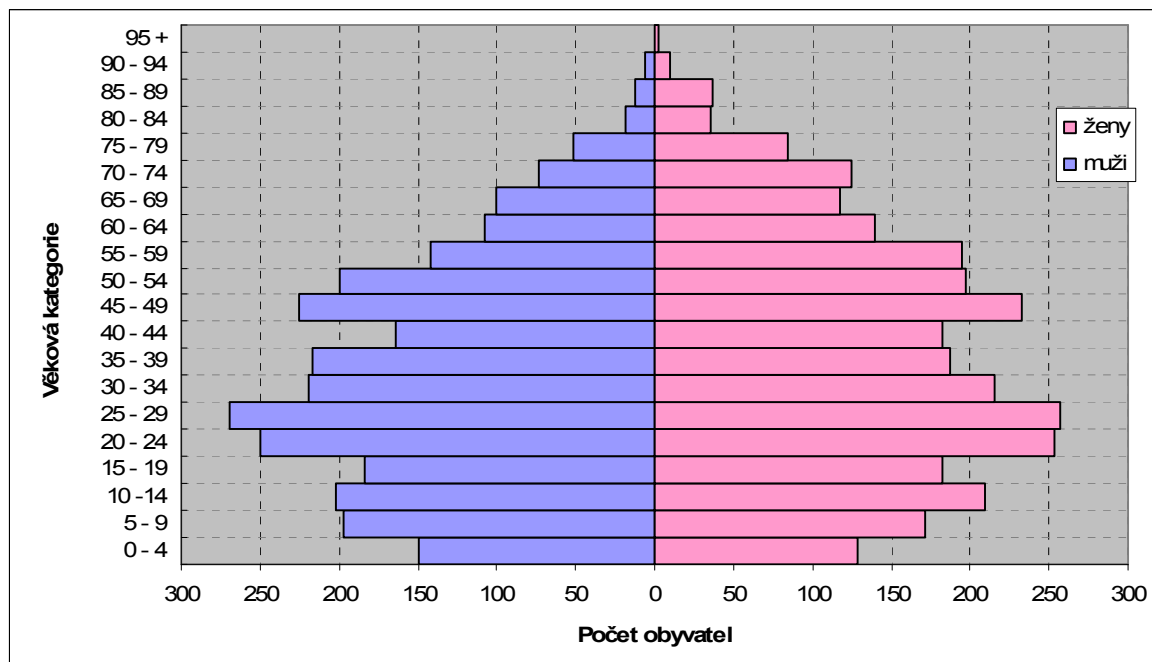
Poznámka: Průměrný věk k 31.12.

Zdroj: ČSÚ, 2007

Kromě průměrného věku je nezbytné sledovat i samotnou věkovou strukturu obyvatelstva. Základní obrázek o věkovém složení obyvatelstva ke dni SLBD 2001 podává následující graf, tzv. strom života. V roce 2007 se četnosti jednotlivých věkových kategorií posunuly o jednu věkovou kategorii směrem vzhůru. Již třetí desetiletí se zužuje základna stromu života, což spolu s rostoucí nadějí na dožití se vyššího věku, způsobuje výrazné demografické stárnutí a přeznamenává i značné sociálně-ekonomické problémy v nedaleké budoucnosti.

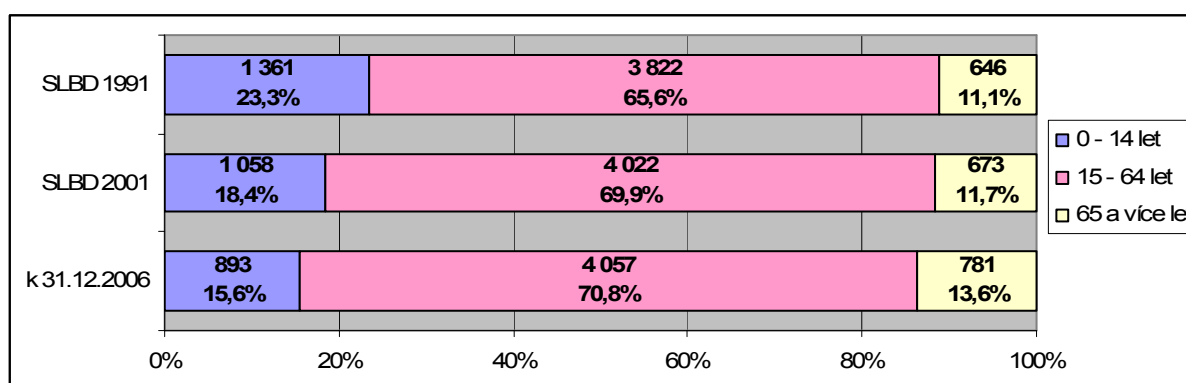
Graf 6 Struktura obyvatelstva města Jilemnice dle pohlaví a věku (2001)

Zdroj: SLBD 2001, ČSÚ

Běžně statistika za účelem popisu základní věkové struktury obyvatelstva sleduje vývoj tří hlavních věkových kategorií: do 15 let, 15-64 let a 65 a více let. Tyto kategorie bývají někdy také označovány v souladu se starší terminologií jako předproduktivní, produktivní a poproduktivní složka obyvatelstva².

Graf 7 Hlavní věkové kategorie ve městě Jilemnici v letech 1991 – 2006

Zdroj: ČSÚ - SLBD 1991, SLBD 2001, věková struktura obyvatelstva k 31.12.2006

Věková skladba se ve městě Jilemnici za posledních 16 let výrazně změnila. Je patrné, že došlo k významnému poklesu podílu dětské složky obyvatelstva, a to z 23,3% (ke dni SLBD 1991) na 15,6% (k 31.12.2006), tj. o 7,7 procentního bodu. V rámci celé ČR za toto období podíl dětské složky klesl o

² Až do poloviny devadesátých let za produktivní byli považováni muži ve věku 15-59 let a ženy 15-55 let. V analytických pracích vycházející krátce po SLBD 2001 se už sledovaly u mužů i žen stejné věkové kategorie 0-14 let, 15-59 let a 60 let a více.

6,6 procentního bodu (z 21% na 14,4%). Současná základní věková skladba obyvatelstva ve městě Jilemnici, jak dokládá následující tabulka, ve srovnání s příslušnými vyššími územními celky je zatím relativně lepší, neboť má nepatrně vyšší podíl dětské složky a menší podíl složky seniorské.

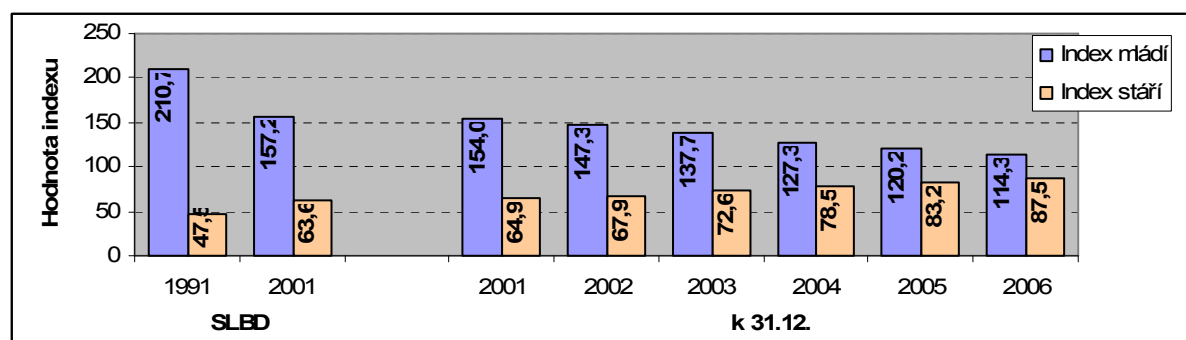
Tab. 6 Podíly základních věkových skupin obyvatelstva k 31.12.2006

	Jilemnice	ORP Jilemnice	Okr. Semily	Liberecký kraj	ČR
0 - 14 let	15,6	14,5	14,7	15,0	14,4
15 - 64 let	70,8	69,9	69,8	71,7	71,2
65 a více let	13,6	15,6	15,5	13,3	14,4

Zdroj: ČSÚ, 2008

Vzájemný vztah dětské a seniorské věkové skupiny obyvatelstva vyjadřují ukazatelé index mládí (počet obyvatel mladších 15 let na 100 obyvatel ve věku 65 let a více) a index stáří (počet obyvatel ve věku 65 let a starších na 100 dětí ve věku 0-14 let). Za demograficky nepříznivý stav je považována situace, kdy hodnota indexu stáří převyšuje hodnotu indexu mládí. Tato situace sice až doposud v Jilemnici nenastala, ale vzhledem k tomu, že v posledních letech dochází k trvalému snižování hodnoty indexu mládí a zvyšování indexu stáří, lze ji v nejbližších letech očekávat.

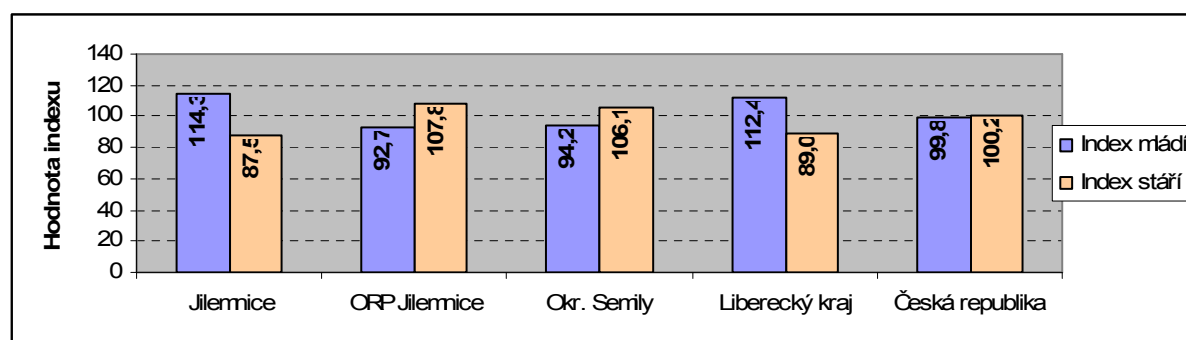
Graf 8 Hodnoty indexu mládí a indexu stáří ve městě Jilemnici v letech 1991 – 2006

Zdroj: SLBD 2001, ČSÚ

Při porovnání hodnot indexů mládí a stáří v Jilemnici a v příslušných vyšších územních celcích lze demografickou situaci ve městě hodnotit jako relativně dobrou.

Graf 9 Porovnání hodnot indexu mládí a indexu stáří k 31.12.2006 ve městě Jilemnici s příslušnými vyššími územními celky

Zdroj: SLBD 2001, ČSÚ

Celková tendence demografického vývoje v Jilemnici sleduje nepříznivý celorepublikový trend postupného stárnutí a ubývání obyvatelstva a bez razantní změny populační vládní politiky není možné tento trend v rámci města zvrátit. Přesto, jak ukazují hodnoty jednotlivých demografických ukazatelů, zvláště ve srovnání s příslušnými vyššími územními celky, lze celkovou současnou demografickou situaci v Jilemnici hodnotit jako relativně velmi dobrou. I v posledních dvou desetiletích téměř trvale vykazuje sice nevelký, ale zato kladný přirozený přírůstek obyvatel. Populační ztráty tak jdou téměř výlučně na vrub zápornému migračnímu saldu. A protože se většinou stěhují mladší lidé a mladé rodiny s dětmi, zhoršuje se tak i celkové věkové složení obyvatelstva. Je třeba do budoucna

počítat s tím, že s rostoucím podílem seniorské složky populace velmi pravděpodobně poroste i poptávka po službách pro starší občany.

3.3.2 Struktura obyvatelstva z hlediska ekonomické aktivity

Ekonomicky aktivní jsou všechny osoby starší 15 let bez rozdílu pohlaví, které si vydělávají prací anebo aktivně práci hledají, tj. splňují požadavky na zařazení mezi zaměstnané a nezaměstnané. Do této skupiny tedy nepatří osoby, které z objektivních nebo subjektivních důvodů nepracují pro výdělek. Skupina ekonomicky neaktivních zahrnuje všechny děti ve věku do 15 let, dále žáky a studenty navštěvující vzdělávací a studijní instituce, starobní důchodce, nemocné³ a invalidní občany, ženy v domácnosti, nebo takové, kteří žijí z renty či úspor.

Tab. 7 Vývoj struktury obyvatelstva v Jilemnici z hlediska ekonomické aktivity v letech 1991 – 2001 a srovnání s ČR

	Jilemnice		Česká republika	
	1991	2001	1991	2001
Obyvatel celkem	5 829	5 753	10 302 215	10 230 060
Ekonomicky aktivní obyvatelstvo	3 182	3 054	5 421 102	5 253 400
Podíl EAO (v %)	54,6	53,1	52,6	51,4
Obyvatelstvo 15 let a starší	4 468	4 695	8 137 779	8 575 198
Míra ekonomické aktivity (v %)	71,2	65,0	66,6	61,3

Zdroj: SLBD 2001, ČSÚ

Vývoj struktury obyvatelstva z hlediska ekonomické aktivity ve městě Jilemnici, jak dokazují výsledky z SLBD 1991 a 2001, nabyl stejně jako v celé České republice, nepříznivý směr. Bez ohledu na to, že se postupně prodlužuje věk odchodu do důchodu a v důsledku trvalého poklesu porodnosti se zmenšuje podíl dětské složky obyvatelstva, klesá podíl ekonomicky aktivního obyvatelstva (EAO). Mezi sčítáními v roce 1991 a 2001 ve městě Jilemnici poklesl podíl EAO o 1,5 procentního bodu (v rámci ČR o 1,2 procentního bodu). Rovněž poklesla míra ekonomické aktivity⁴, a to o 6,2 procentních bodů (v rámci ČR o 5,3 procentních bodů). Níže uvedená tabulka obsahuje srovnání města s ČR.

Tab. 8 Struktura obyvatelstva dle ekonomické aktivity v roce 2001 a srovnání s vyššími územními celky

		Jilemnice		ORP Jilemnice	okres Semily	Liberecký kraj	ČR	obce 5-10 tis. obyv.
		abs.	v %					
Ekonomicky aktivní celkem		3 054	53,0	50,9	51,4	52,7	51,4	51,0
z toho	zaměstnaní	2 863	93,7	93,9	94,2	93,0	90,7	91,0
	pracuj. důchodci	130	4,2	3,8	4,3	4,2	3,4	3,1
	z toho ženy na mat. dov.	38	1,2	1,7	1,8	1,6	1,6	1,7
	nezaměstnaní	191	6,2	6,1	5,8	7,0	9,3	9,0
Ekonomicky neaktivní celkem		2 658	46,1	48,6	47,9	46,4	47,8	48,4
z toho	nepracuj. důchodci	1 024	38,5	44,2	45,6	43,2	45,9	44,9
	žáci, studenti, učni	1 110	41,7	37,1	37,2	37,6	36,2	36,9
Osoby s nezjišť. ekon. aktivitou		41	1,5	-	1,6	2,3	0,8	0,6
Míra ekonomické aktivity		x	65,0	61,4	61,7	63,2	61,3	61,3

Zdroj: SLBD 2001, ČSÚ

Porovnáme-li strukturu obyvatelstva z hlediska ekonomické aktivity ve městě Jilemnici se strukturou za vyšší územní celky, případně se strukturou obcí stejné velikostní kategorie, podíl EAO i míra ekonomické aktivity je o několik procentních bodů. V rámci tohoto srovnání pak lze velmi pozitivně hodnotit samotnou strukturu ekonomicky neaktivního obyvatelstva, kdy podíl žáků, učňů a studentů převyšuje podíl nepracujících důchodců.

Významným hlediskem při analýze ekonomické aktivity obyvatel je postavení osob v zaměstnání, zejména poměr počtu zaměstnavatelů a samostatně činných (sebezaměstnávajících) k počtu zaměstnanců. Jak dokládá následující tabulka, ve městě Jilemnici ve srovnání s příslušnými vyššími územními celky je výrazně vyšší podíl osob v postavení zaměstnavatelů a poměrně vysoký podíl osob

³ Do této kategorie nepatří nemocní, kteří jsou dočasně práce neschopní, ale jinak jsou v pracovním poměru či jsou jinak samostatně výdělečně činní.

⁴ Podíl ekonomicky aktivního obyvatelstva a obyvatelstva ve věku 15 let a více vyjádřený v procentech.

se samostatnou výdělečnou činností (OSVČ), což může naznačovat, že místní obyvatelé buď mají relativně aktivnější přístup k zajišťování své ekonomické soběstačnosti, nebo v Jilemnici a okolí jsou o něco lepší podmínky pro podnikání.

Tab. 9 Struktura ekonomicky aktivních obyvatel podle postavení v zaměstnání v roce 2001 a srovnání s vyššími územními celky

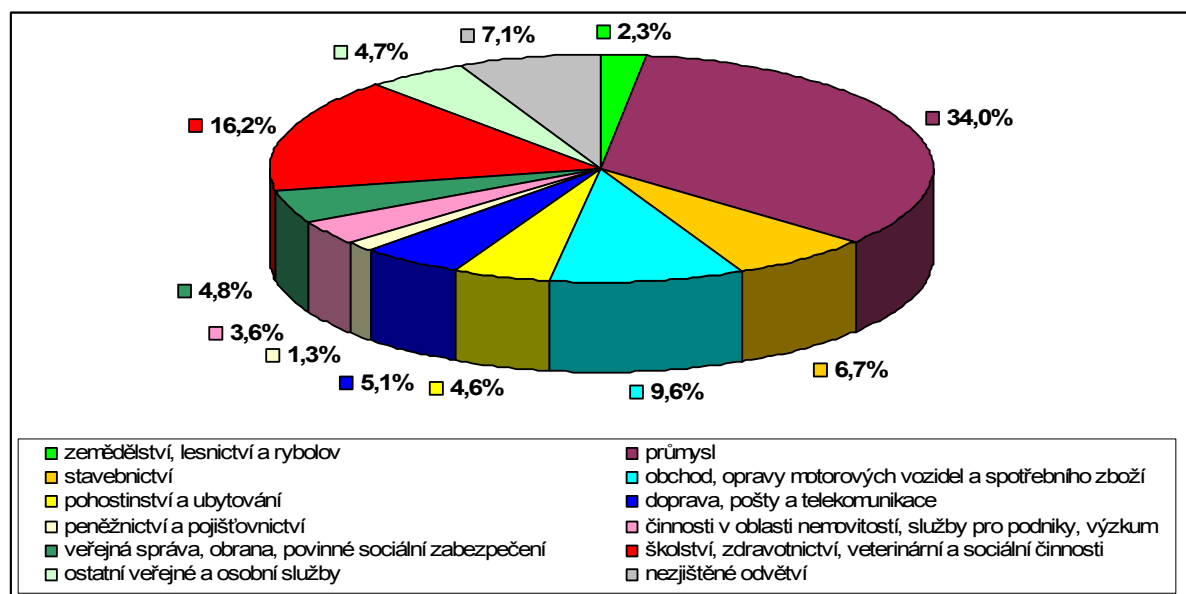
Postavení v zaměstnání	Jilemnice		Okres Semily	Liberecký kraj	ČR
	abs.	v %	v %	v %	v %
Zaměstnanci	2 376	77,8	77,2	78,6	79,1
Zaměstnavatelé	149	4,9	3,7	3,3	3,3
Samostatně činní	359	11,8	12,7	12	11,1
Ostatní a nezjištěno	170	5,6	6,4	6,1	6,5
EAO celkem	3 054	100,0	100,0	100	100
z toho nezaměstnaných	191	6,3	5,8	7	9,3

Poznámka: Třídění podle postavení v zaměstnání je uvedeno za ekonomicky aktivní obyvatelstvo celkem, tj. včetně nezaměstnaných. Nezaměstnaní do sčítacího listu uváděli své poslední postavení.

Zdroj: SLDB 2001, ČSÚ

Dalším aspektem analýzy ekonomicky aktivního obyvatelstva je jeho rozdělení podle odvětví ekonomické činnosti. Nejvíce ekonomicky aktivního obyvatelstva pracuje v průmyslu (34%), což je méně než je průměr za okres Semily i Liberecký kraj (38,1%), ale více než je průměr za celou ČR (29%). Podíl lidí pracujících v zemědělství je zhruba poloviční ve srovnání průměrem ČR (4,4%) i za okres Semily (5,4%), ale příliš se neliší od průměru krajského (2,8%). Zato podíl pracujících v odvětví pohostinství a ubytování je výrazněji vyšší.

Graf 10 Rozdělení ekonomicky aktivního obyvatelstva dle odvětví ekonomické činnosti v roce 2001

Zdroj: SLDB 2001, ČSÚ

3.3.3 Struktura obyvatelstva podle vzdělání

Vzdělanostní struktura obyvatelstva města Jilemnice, zvláště ve srovnání s příslušnými vyššími územními celky, je na vysoké úrovni. Podílem obyvatel mající minimálně maturitu (42,4%) Jilemnice vysoce překračuje republikový a především krajský a okresní průměr.

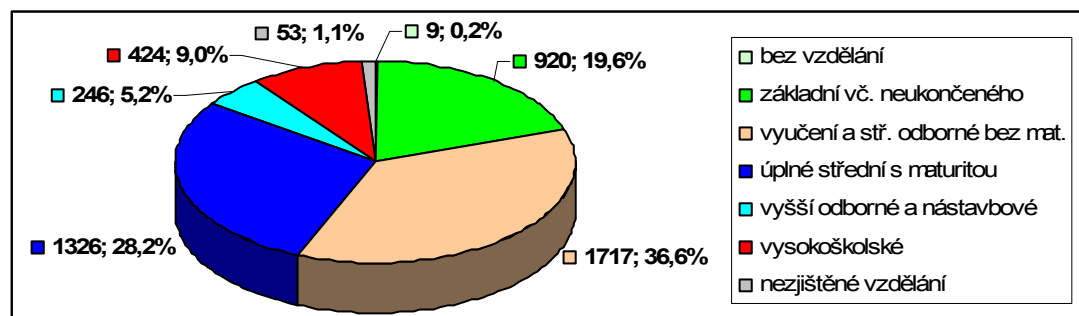

Tab. 10 Struktura obyvatel dle nejvyššího dosaženého vzdělání v roce 2001 (v %) – srovnání s relevantními vyššími územními celky

Území	Obyv. 15 a více let (100%)	Bez vzdělání	ZŠ vč. neukonč.	Vyučení, stř. bez mat.	SŠ s maturitou	Vyšší odb. a nástavb.	VŠ	Nezjištěno
Jilemnice	4 695	0,2	19,6	36,6	28,2	5,2	9,0	1,1
Okr. Semily	62 687	0,2	23,4	40,6	24,4	3,5	6,5	1,3
Liberecký kraj	356 007	0,4	23,9	40,0	23,8	3,2	7,0	1,6
ČR	8 575 198	0,5	23,0	38,0	24,9	3,5	8,9	1,3

Zdroj: SLDB 2001, ČSÚ

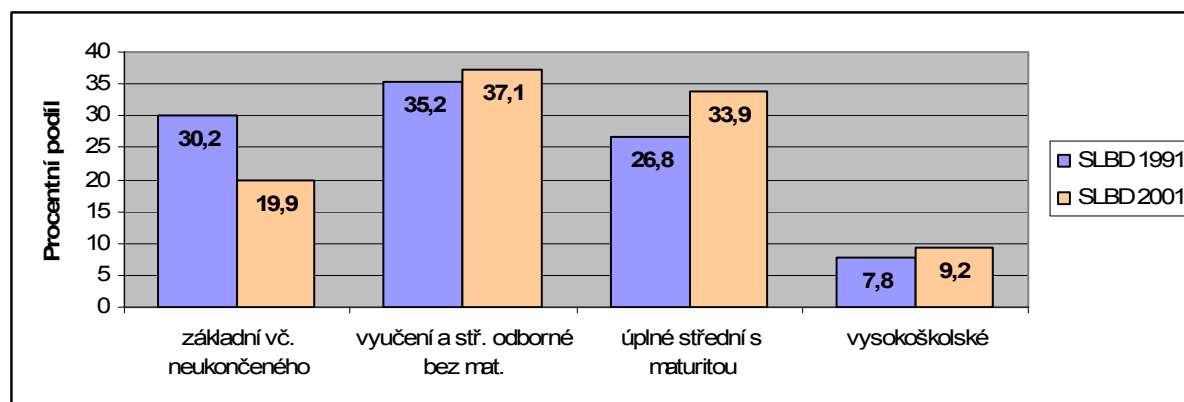
Graf 11 Vzdělanostní struktura obyvatelstva staršího 15 let v Jilemnici v roce 2001

Zdroj: SLDB 2001, ČSÚ

Srovnáme-li údaje o nejvyšším dosaženém vzdělání získané při sčítání lidu, bytů a domů v roce 1991 a 2001, viz následující graf, je zcela zřetelný posun k dosahování vyššího vzdělání. Tento trend vývoje lze odůvodněně očekávat i v následujících letech.

Graf 12 Vývoj struktury obyvatelstva města Jilemnice podle dosaženého nejvyššího stupně vzdělání v letech 1991 – 2001

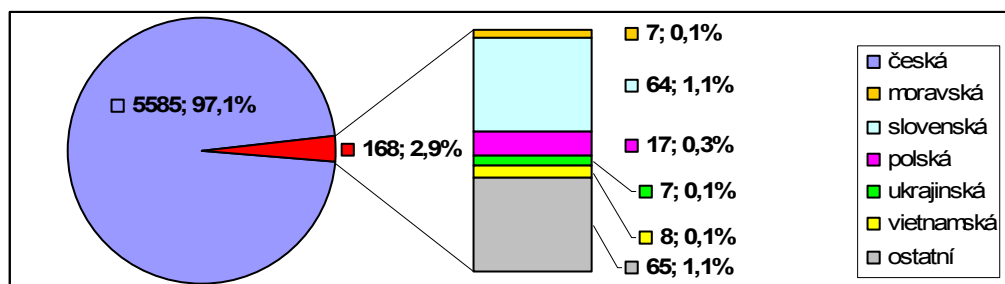
Zdroj: SLDB 1991, 2001, ČSÚ

3.3.4 Struktura obyvatelstva podle národnosti

Z hlediska národnostního složení lze považovat město Jilemnici za národnostně jednotné, neboť naprostá většina obyvatelstva (97,1%) je dle posledního SLBD v roce 2001 české národnosti. Největší národnostní menšinou jsou Slováci (1,1%). Ostatní národnostní skupiny dosahují maxim. 0,1 % zastoupení. Dle výsledků SLBD 2001 na se na území města Jilemnice se žádný z obyvatel nepřihlásil k romské ani slezské národnosti.

Graf 13 Národnostní struktura obyvatel města Jilemnice v roce 2001

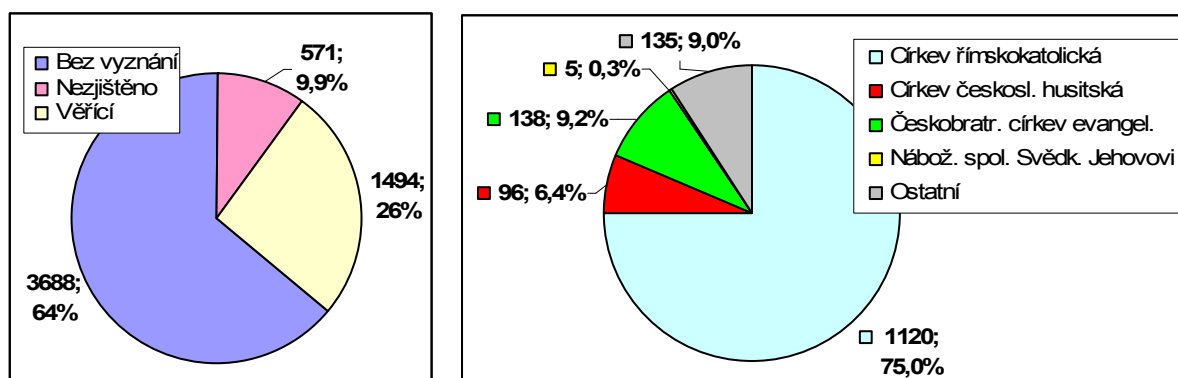
Zdroj: SLDB 2001, ČSÚ

3.3.5 Struktura obyvatel dle náboženství

Podle sčítání lidu, domů a bytů 2001 patří město Jilemnice s 26% věřících ve srovnání s průměrem za Českou republiku (32,1%) k méně religiozním obcím, avšak v rámci Libereckého kraje (krajský průměr 18,4% věřících) patří z hlediska religiozity k nadprůměrným.

Více než polovina obyvatel města Jilemnice je bez vyznání a přibližně jedna desetina obyvatel se k dané otázce nevyjádřila. Téměř pětina obyvatel (19,5%) se hlásila k Církvi římskokatolické, 2,4% k Českobratrské církvi evangelické a 1,7% k Církvi československé husitské. Zbývající ve městě Jilemnici zastoupené církve neměly mezi obyvatelstvem ani půlprocentní zastoupení.

Graf 14 Struktura obyvatel města Jilemnice dle vztahu k víře a složení věřících dle jejich příslušnosti k jednotlivým církvím v roce 2001

Zdroj: SLDB 2001, ČSÚ

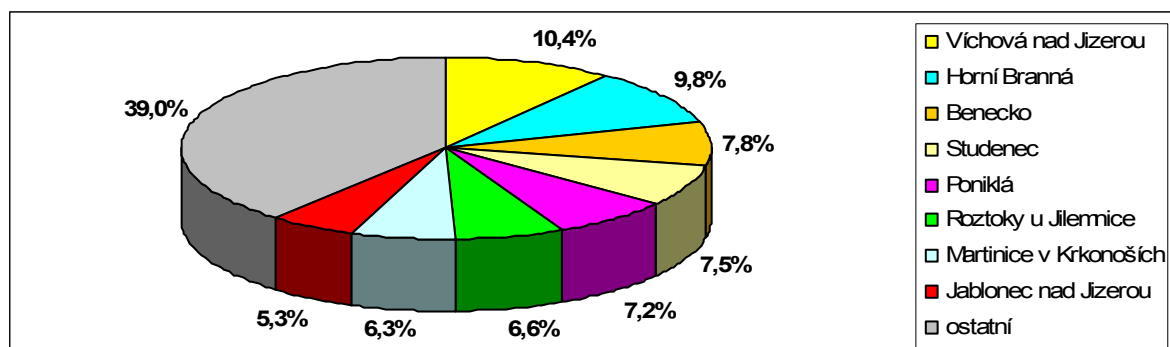
3.4 Vyjíždka za prací a do škol mimo obec

Jednou z významných charakteristik prostorových vazeb sídla je vyjíždka za prací a do škol. Z města Jilemnice mimo svou obec dle výsledků SLBD 2001 vyjíždělo 819 obyvatel za prací, což bylo 28,7% ze všech zaměstnaných, a 340 obyvatel do škol, což reprezentovalo 30,3% všech žáků, učňů a studentů. Mezi vyjíždějícími za prací převládali muži (63,9%) a lidé mladších věkových kategorií, 65,4% jich bylo do věku 40 let.

Jak ukazují výsledky SLBD, mezi lety 1991 a 2001 vzrostl počet osob vyjíždějících za prací z 767 na 819 osob, což v relativních hodnotách znamená, že v roce 1991 za prací vyjíždělo 24,1% zaměstnaných a o deset let později 28,6% zaměstnaných. V tomto období se však také mírně zvýšil počet dojíždějících za prací do Jilemnice, a to z 1545 na 1572 osob. Hodnota ukazuje počet obsazených pracovních míst na 1000 pracujících, jež umožňuje srovnávat jednotlivé obce z hlediska dojíždějících a vyjíždějících pracujících, vzrostla z 1245 na 1264, což znamená, že město Jilemnice bez ohledu na mírný nárůst počtu vyjíždějících za prací nepatrně posílilo svou funkci centra dojížděky za prací. Většina dojíždějících za prací do Jilemnice byla převážně z obcí spadajících do správního obvodu ORP Jilemnice, nejvíce jich bylo z obce Víchová nad Jizerou.

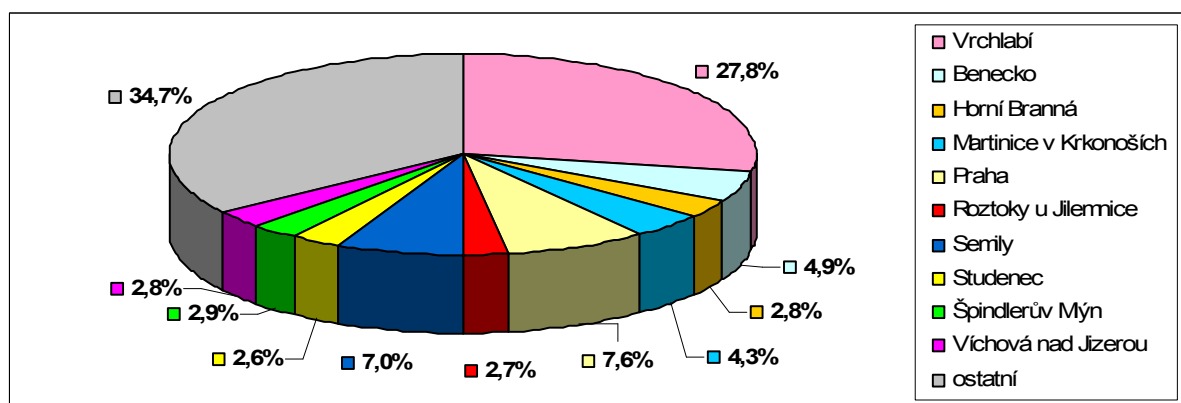
Graf 15 Dojížd'ka za prací do Jilemnice z vybraných obcí v roce 2001

Zdroj: SLDB 2001, ČSÚ

Naopak z Jilemnice většina obyvatel za prací vyjížděla za hranice správního obvodu ORP, ba dokonce mimo okres Semily. Nejvíce obyvatel, celkem 228 osob, vyjíždělo do sousedního Královéhradeckého kraje, do Vrchlabí, což je více než čtvrtina všech vyjíždějících za prací.

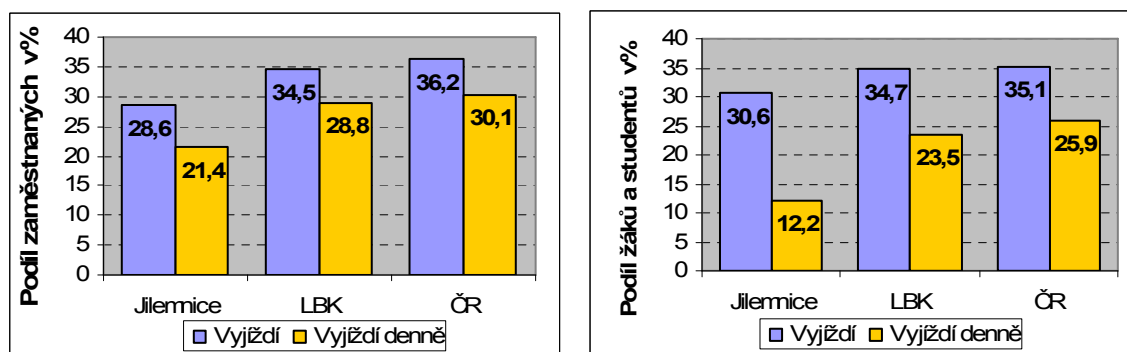
Graf 16 Hlavní směry vyjížd'ky z Jilemnice do zaměstnání v roce 2001

Zdroj: SLDB 2001, ČSÚ

Důležitější charakteristikou je denní vyjížd'ka. Denně z Jilemnice vyjíždělo do zaměstnání 614 osob, což je 21,4% všech zaměstnaných, a do škol 135 osob, což je 12,2% všech žáků, učňů a studentů. Ve srovnání s průměrnými hodnotami za Liberecký kraj i za celou Českou republiku jsou podíly vyjíždějících menší.

Graf 17 Porovnání podílu vyjíždějících za prací v Jilemnici s vyššími územními celky

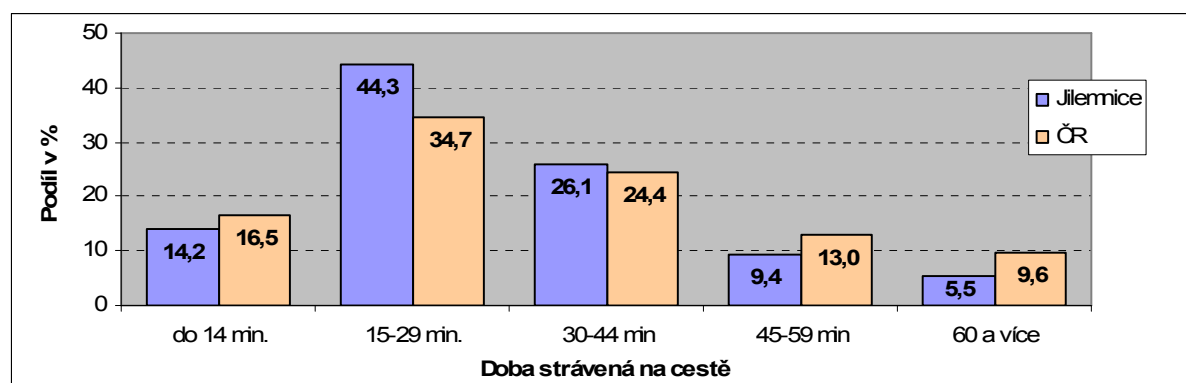

Zdroj: SLDB 2001, ČSÚ

Podle času stráveného na cestě za prací na tom byli lépe denně vyjíždějící z města Jilemnice ve srovnání s průměrem za Českou republiku, téměř šest desetin jich cestovalo méně než půlhodinu.

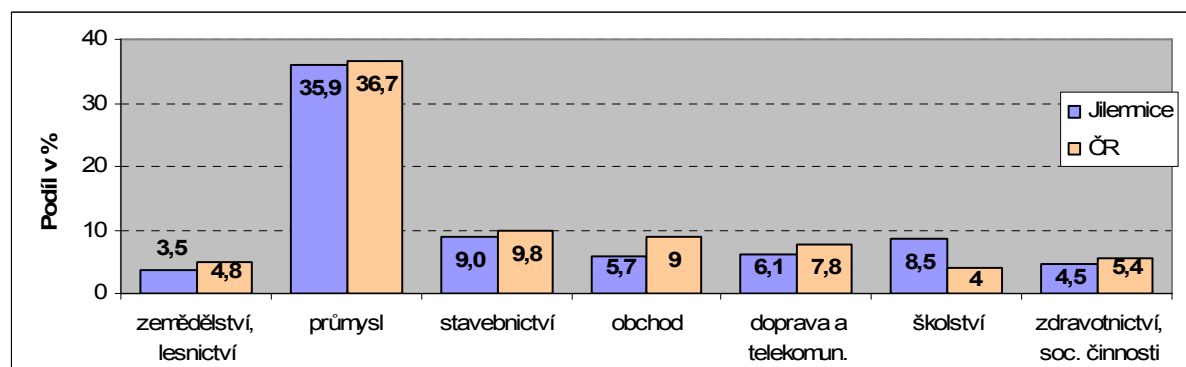
Graf 18 Vyjížd'ka za prací podle stráveného času na cestě z města Jilemnice v roce 2001 a srovnání s ČR

Zdroj: SLDB 2001, ČSÚ

Struktura vyjíždějících dle odvětví se příliš neliší od struktury vyjíždějících za celou Českou republiku, nejvíce jich pracovalo v průmyslu a ve stavebnictví.

Graf 19 Vyjížd'ka za prací v Jilemnici dle odvětví ekonomické činnosti v roce 2001

Zdroj: SLDB 2001, ČSÚ

3.5 Nezaměstnanost

Jedním z důležitých ukazatelů sociálně-ekonomického klimatu určitého regionu je míra nezaměstnanosti, která se vyjadřuje jako procentní podíl nezaměstnaných na celkovém počtu ekonomicky aktivních obyvatel. Přesný výpočet lze tedy ve skutečnosti učinit jen na základě přesného sčítání a jen k určitému datu. Takto spočítaná míra nezaměstnanosti byla podle SLBD k 1.3.2001 v Jilemnici 6,2%, což je o něco vyšší hodnota než okresní (okres Semily - 5,8%), ale nižší než krajská (Liberecký kraj – 7,0%) a výrazně nižší než celorepubliková (ČR - 9,3%).

Míra nezaměstnanosti je velmi citlivý ukazatel proměnlivý v čase. Úřady práce⁵ v měsíční periodicitě zveřejňují počty registrovaných nezaměstnaných a ukazatel registrované míry nezaměstnanosti. Tento ukazatel je konstruován jako podíl dosažitelných neumístěných uchazečů o práci k poslednímu dni sledovaného měsíce k počtu disponibilní pracovní síly (získáváno na základě výsledků Výběrového šetření pracovních sil). Z důvodu nedostupnosti dat o zaměstnaných na úrovni obcí, mikroregionů, POÚ a ORP se do jmenovatele zadává počet ekonomicky aktivního obyvatelstva zjištěný při posledním SLBD.

V souladu s vývojem v celé republice v Jilemnici až do roku 2004 průměrná roční míra registrované nezaměstnanosti rostla. Historického maxima (9,0%) hodnota ukazatele dosáhla v březnu 2004. Od počátku roku 2005 počet registrovaných uchazečů o zaměstnání (a tím i míra registrované nezaměstnanosti) nabral sestupnou tendenci. Tato skutečnost není jen důsledkem vytváření nových pracovních míst ve městě, nýbrž je ovlivněna více faktory. V polovině roku 2004 došlo totiž ke změně metodiky výpočtu míry nezaměstnanosti, podle které se již do výpočtu nezahrnují všichni

⁵ Nezaměstnanost sledují nejen státní instituce, ale i mnohé jiné organizace a soukromé firmy. K výpočtu míry nezaměstnanosti používají různé informační zdroje i různé metody a proto mohou podávat i poněkud se lišící výsledky. Pro oficiální statistiku jsou však směrodatné údaje zveřejňované úřady práce a Českým statistickým úřadem z Výběrového šetření pracovních sil.

nezaměstnaní, ale jen dosažitelní uchazeči, což snižuje hodnotu ukazatele. A v posledních letech také dochází k výrazným demografickým změnám v celé společnosti, v důsledku kterých klesá počet ekonomicky aktivního obyvatelstva. Populačně silné ročníky dosahují důchodového věku a odchází z trhu práce. Nově nastupující ročníky jsou populačně slabší, navíc dlouhodobě roste podíl mladých lidí do 26 let, kteří nenastupují na trh práce bezprostředně, ale připravují se na své budoucí povolání, studují.

Tab. 11 Registrovaná míra nezaměstnanosti v Jilemnici (v %) v letech 2001-2007

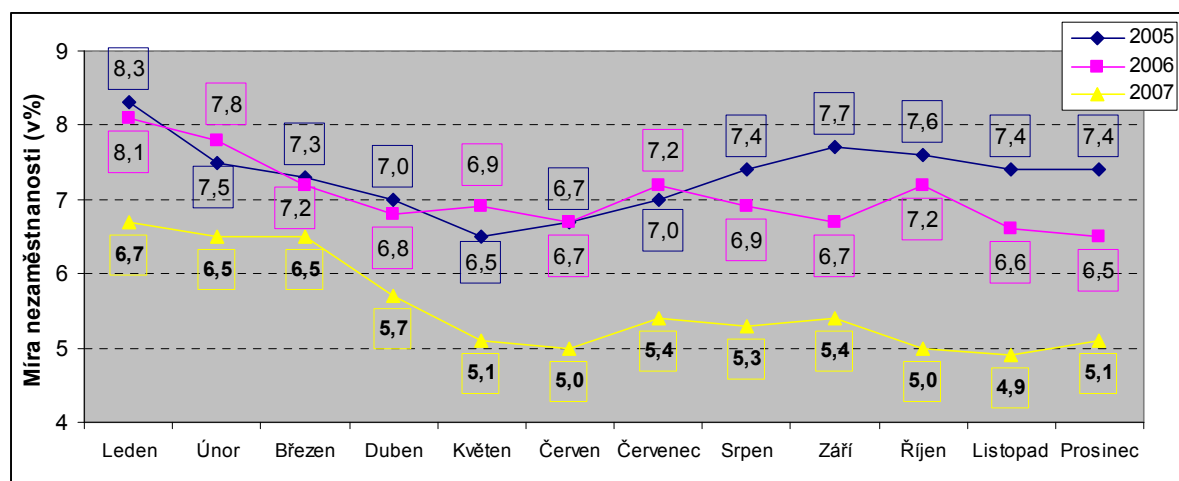
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
leden	*	7,8	8,6	8,9	8,3	8,1	6,7
únor	6,3	7,8	8,6	8,9	7,5	7,8	6,5
březen	*	7,4	8,3	9,0	7,3	7,2	6,5
duben	*	7,2	8,3	8,9	7,0	6,8	5,7
květen	*	6,9	8,2	8,1	6,5	6,9	5,1
červen	5,9	7,4	8,4	8,1	6,7	6,7	5,0
červenec	6,4	7,8	8,7	8,8	7,0	7,2	5,4
srpen	6,9	7,9	8,7	8,8	7,4	6,9	5,3
září	7,2	8,3	8,6	8,9	7,7	6,7	5,4
říjen	6,9	8,0	8,1	8,9	7,6	7,2	5,0
listopad	7,4	7,4	8,4	8,3	7,4	6,6	4,9
prosinec	7,4	7,9	8,6	8,6	7,4	6,5	5,1
prům. roční míra nezaměst.	X	7,7	8,5	8,7	7,3	7,1	5,6

* údaj nebyl k dispozici

Zdroj: www.mpsv.cz, 2008

Následující graf poskytuje podrobné informace o vývoji míry nezaměstnanosti v Jilemnici v posledních třech kalendářních letech.

Graf 20 Vývoj míry nezaměstnanosti v Jilemnici v letech 2005 až 2007

Zdroj: www.mpsv.cz, 2008

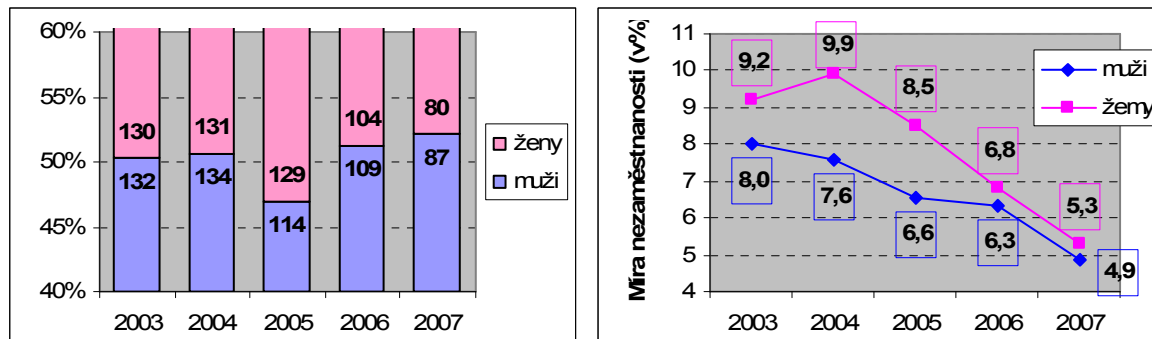
Ve srovnání s příslušnými vyššími územními celky, město Jilemnice dlouhodobě vykazuje mírně nižší hodnoty ukazatele registrované míry nezaměstnanosti než Česká republika jako celek a většinou i nižší hodnoty než Liberecký kraj. Avšak až do roku 2005 byla registrovaná míra nezaměstnanosti o trochu vyšší než v průměru v okrese Semily. Od konce roku 2006 hodnota ukazatele za město Jilemnici poklesla i pod okresní úroveň.

3.5.1 Vývoj struktury uchazečů o zaměstnání

Struktura evidovaných uchazečů o zaměstnání za město Jilemnici se v posledních pěti letech příliš nemění (podrobnější údaje poskytují níže uvedené grafy).

Graf 21 Vývoj struktury uchazečů o zaměstnání a míry nezaměstnanosti dle pohlaví v letech 2003-2007

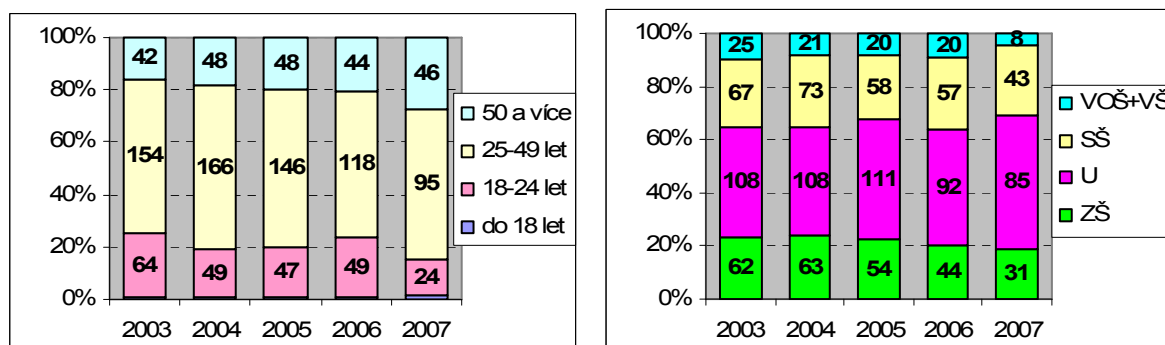

Poznámka. Data k 31.12

Zdroj: ČSÚ, Úřad práce v Semilech, 2008

Mezi uchazeči většinou mírně převažují muži, ale protože ekonomicky aktivních žen je méně než mužů, je výsledná míra nezaměstnanosti žen jako na většině území České republiky vyšší. To, že v posledních třech letech se obě hodnoty sblíží, jen potvrzuje skutečnost, že ženy odcházejí do důchodu dříve.

Graf 22 Vývoj struktury uchazečů o zaměstnání dle věku a vzdělání v letech 2003-2007

Poznámka. Data k 31.12

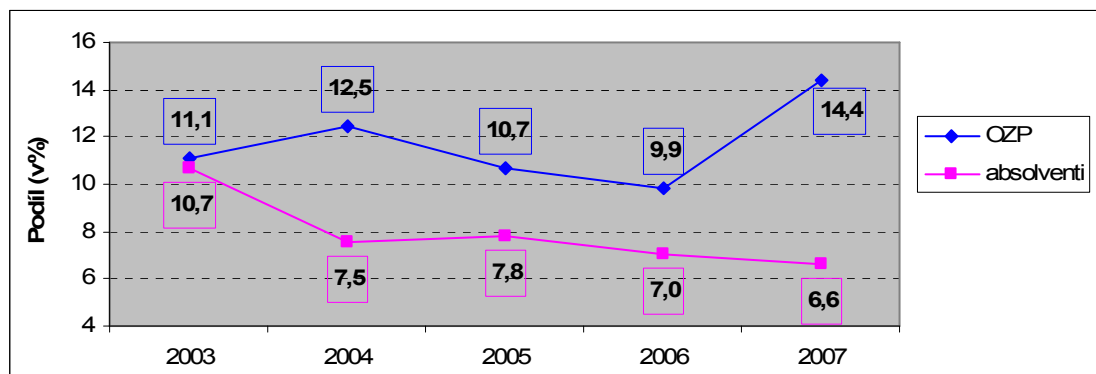
Zdroj: ČSÚ, Úřad práce v Semilech, 2008

Občané starší 50 let v případě ztráty zaměstnání mají velký problém najít nové, neboť trvale roste jejich podíl na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání. Ke konci roku 2007 již 27,5% uchazečů o zaměstnání bylo starší 50 let. Průměrný věk všech uchazečů o zaměstnání činil 39,2 let.

Rovněž stále roste podíl uchazečů o zaměstnání, kteří jsou vyučení, tj. dosáhli jen středního vzdělání bez maturity. Na konci roku 2007 jejich podíl již činil 50,9%.

Graf 23 Vývoj podílu osob zdravotně postižených a absolventů na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání v Jilemnici v letech 2003-2007

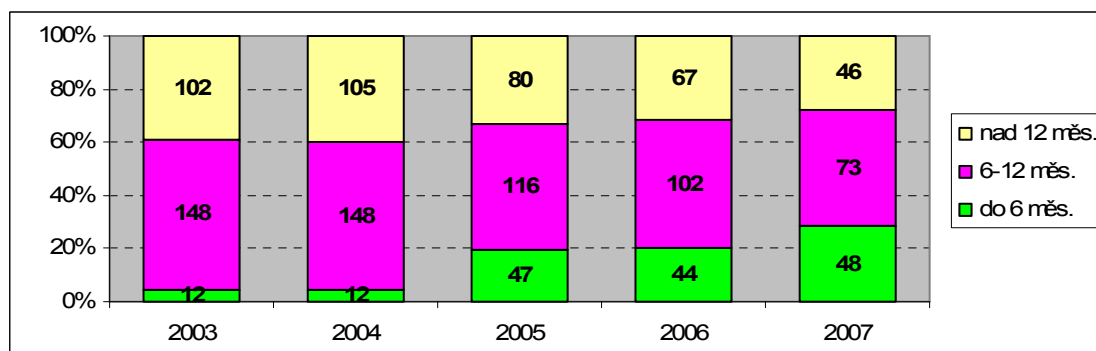

Poznámka. Data k 31.12

Zdroj: ČSÚ, Úřad práce v Semilech, 2008

Trvalým problémem zůstává i zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Mírně se zlepšila situace se zaměstnáváním absolventů, neboť jejich podíl na celkovém počtu uchazečů o práci v posledních pěti letech mírně klesá.

Graf 24 Vývoj struktury uchazečů o zaměstnání v Jilemnici z hlediska doby evidence na ÚP v letech 2003-2007

Poznámka. Data k 31.12

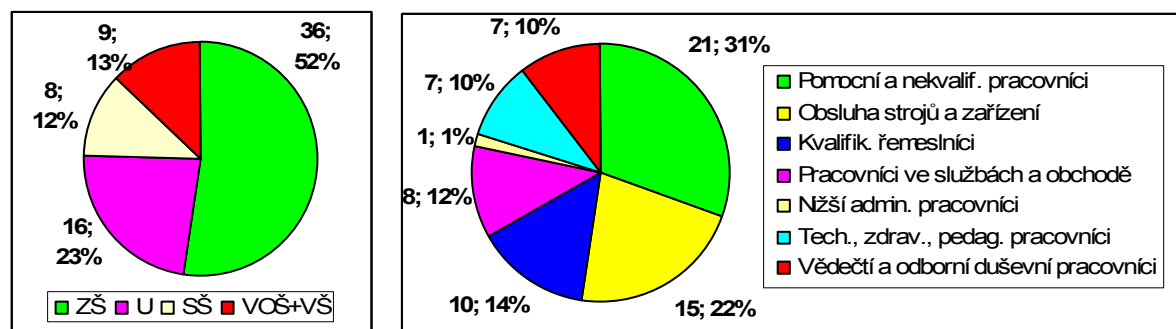
Zdroj: ČSÚ, Úřad práce v Semilech, 2008

Při porovnání struktury uchazečů o zaměstnání z hlediska délky evidence na úřadu práce se struktura v posledních letech výrazně zlepšila. Klesá jak podíl střednědobých nezaměstnaných (v evidenci úřadu práce se nachází 6-12 měsíců), tak především dlouhodobě nezaměstnaných (v evidenci úřadu práce se nachází déle než rok).

V posledních letech se také velmi příznivě vyvíjí hodnota ukazatele počet uchazečů na jedno volné pracovní místo (VPM). Zatímco na konci roku 2005 to bylo evidováno 7,1 uchazečů na 1 VPM, o rok později 4,7 uchazečů na 1 VPM a v prosinci roku 2007 již jen 2,4 uchazeče na 1 VPM. Na konci roku 2007 tedy bylo v Jilemnici evidováno celkem 69 volných pracovních míst, z toho více než polovina míst vyžadovala pouze základní vzdělání, dvě místa vyšší odborné vzdělání a sedm míst bylo pro vysokoškoláky. Nejvíce míst bylo pro pomocné dělníky a nekvalifikované pracovníky.

Graf 25 Struktura volných pracovních míst podle vzdělání a podle třídy zaměstnání

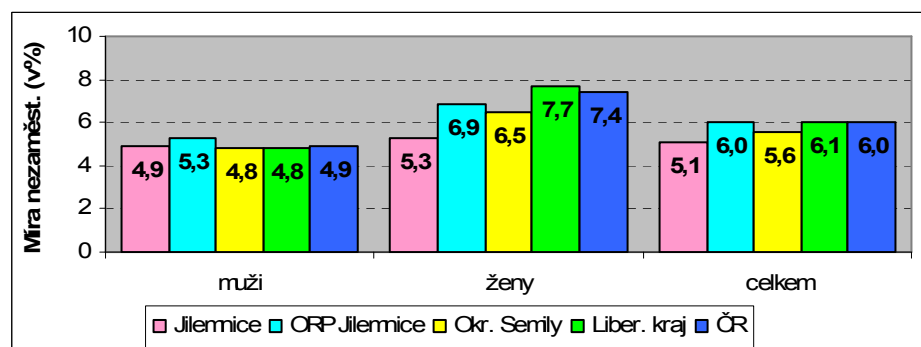
Poznámka. Data k 31.12

Zdroj: ČSÚ, Úřad práce v Semilech, 2008

3.5.2 Porovnání struktury nezaměstnaných v Jilemnici s vyššími územními celky

Situace na trhu práce ve městě Jilemnici se mírně odlišuje od situace ve správním obvodu ORP Jilemnice, okrese Semily, v Libereckém kraji i v celé ČR. Např. pro ženy je relativně jednodušší najít práci v Jilemnici, neboť míra nezaměstnanosti žen je zde nižší než ve srovnávaných vyšších územních celcích.

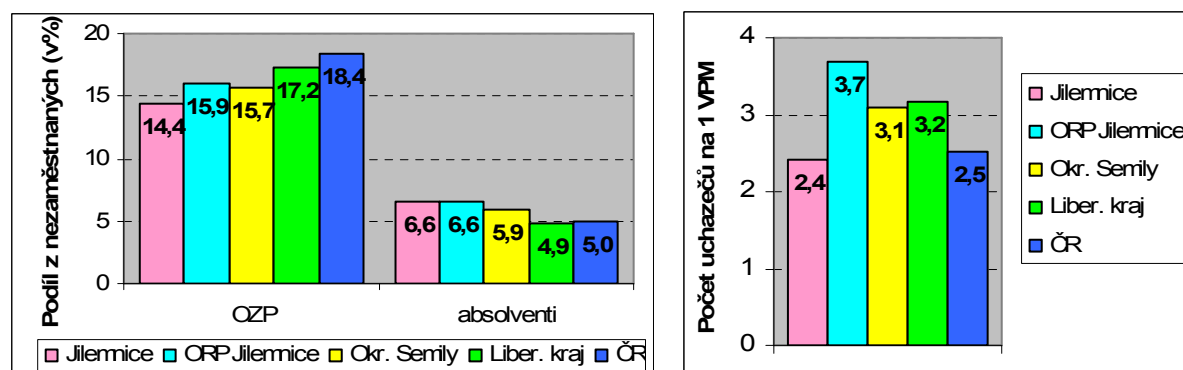
Graf 26 Míra nezaměstnanosti podle pohlaví - srovnání Jilemnice s příslušnými vyššími územními celky

Zdroj: ČSÚ, Úřad práce v Semilech, 2008

Také podíl osob se zdravotním postižením je v Jilemnici nejnížší, avšak čerství absolventi zřejmě hledají práci v Jilemnici nejobtížněji, neboť jejich podíl je ve srovnání s příslušnými vyššími územními celky nejvyšší.

Graf 27 Podíl osob se zdravotním postižením a absolventů na celkovém počtu uchazečů a celkový počet uchazečů na jedno volné pracovní místo - srovnání Jilemnice s příslušnými vyššími územními celky

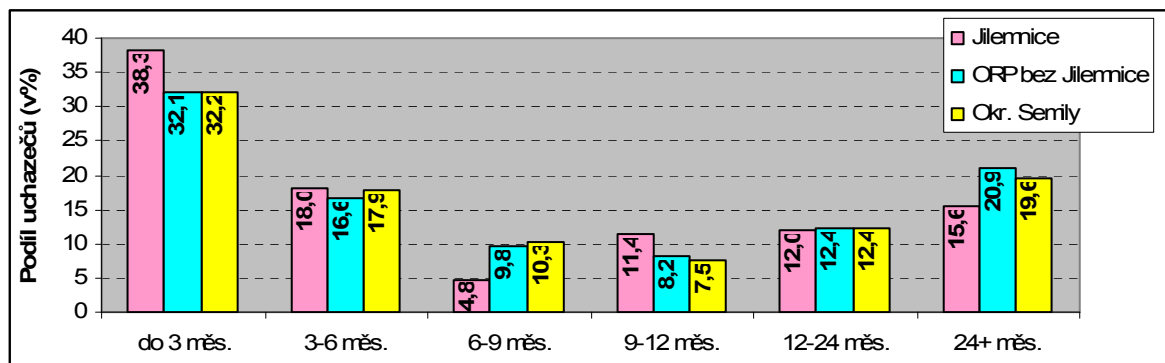

Zdroj: ČSÚ, Úřad práce v Semilech, 2008

Rovněž ukazatel počet uchazečů na jedno volné pracovní místo za město Jilemnici vykazuje příznivější hodnotu než za srovnávané územní celky. V rámci celého správního obvodu ORP Jilemnice ze 200 volných pracovních míst jich ve městě je 69, tj. 34,5%.

Graf 28 *Struktura uchazečů o zaměstnání z hlediska délky evidence na úřadě práce - srovnání Jilemnice s příslušnými vyššími územními celky*

Zdroj: ČSÚ, Úřad práce v Semilech, 2008

Také struktura uchazečů o zaměstnání z hlediska délky doby evidence je ve městě příznivější, než v ostatních obcích ve správním obvodu ORP Jilemnice nebo v celém okrese Semily.

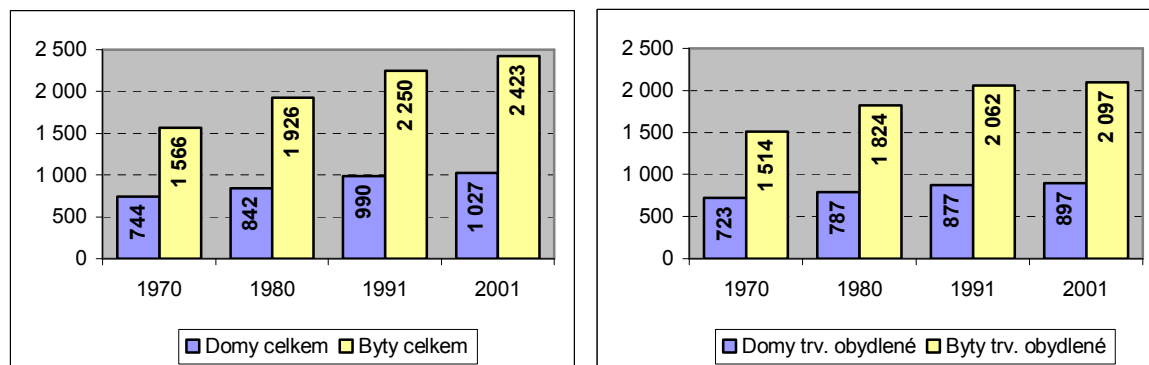
3.5.3 Aktivní politika zaměstnanosti a rekvalifikace

Podle statistik, které si vede úřad práce souhrnně za celý správní obvod ORP Jilemnice, v průběhu let 2002 – 1. pololetí 2007 prošlo různými rekvalifikačními kurzy celkem 1 376 osob. Mezi kurzy, o které byl největší zájem, patřila „Základní obsluha osobního počítače“, „Asistent státní správy“, „Administrativní pracovník“, „Rozšíření řidičských průkazů“ a „Svářečské kurzy“.

4. Bydlení

Při posledním SLBD v roce 2001 bylo ve městě Jilemnice evidováno celkem 1 027 domů s 2 423 byty, z toho bylo trvale obydlených bylo 897 domů s 2 097 byty. Oproti roku 1970 vzrostl celkový počet domů o 38% a počet trvale obydlených domů o 24%. Celkový počet bytů se za toto období navýšil o 54,7% a počet trvale obydlených bytů o 38,5%. Pro srovnání v rámci celé České republiky za toto období vzrostl celkový počet domů jen o 11,7%, trvale obydlených domů jen o 0,2%, celkový počet bytů o 35,7% a trvale obydlených bytů o 23,9%.

Graf 29 *Vývoj počtu domů a bytů ve městě Jilemnice mezi jednotlivými SLBD v letech 1970 - 2001*

Zdroj: SLBD 1970, 1980, 1991 a 2001, ČSÚ

Ke dni sčítání k 1.3.2001 se přibližně pětina všech domů nacházela v části Hrabačov a čtyři pětiny v části Jilemnice. V části Javorek bylo sečteno celkem jen pět domů, z toho trvale obydlené byly tři domy.

Domovní a bytový fond je posuzován z několika hledisek. V první řadě se sleduje, zda daný dům či byt slouží k trvalému bydlení. Dále se u trvale obydlených domů a bytů určuje typ obytného domu, jeho stáří, převažující použitý stavební materiál a druh vlastnictví. Rovněž je hodnocena velikost a vybavenost bytů.

4.1 Struktura domovního fondu

Z celkového počtu 1 027 domů evidovaných při SLBD 2001 bylo ve městě Jilemnici trvale obydlených 87,3%. Podíl trvale neobydlených domů (12,7%) odpovídá průměrné hodnotě obcí stejné velikostní kategorie jako je město Jilemnice, tj. obcím s 5 až 10 tisíci obyvatel. Ve srovnání s průměrem za Českou republiku (17,2 %) je tento podíl menší a ve srovnání s průměrem za okres Semily (32,4%) je menší dokonce dvaapůlkrát.

Ve městě Jilemnici bylo sečteno 130 neobydlených domů. Místně se třetina z nich nacházela v části Hrabačov, kde nebyl trvale obydlen prakticky každý pátý dům. Většina trvale neobydlených domů byla využívána k přechodnému bydlení (35 domů) nebo k rekreaci (66 domů).

Zatímco podle výsledků SLBD 1991 ve městě Jilemnici k rekreaci sloužilo ze 113 trvale neobydlených domů 27,4%, o deset let později k tomuto účelu sloužila již téměř polovina všech trvale neobydlených domů (48,5%), čímž se podíl trvale neobydlených domů využívaných k rekreaci přiblížil celostátnímu průměru (50,4%), ale průměru Libereckého kraje (69,7%) se ještě zdaleka nevyrovnal. Na druhou stranu ve městech stejné velikostní kategorie s 5 až 10 tisíci obyvateli k rekreaci bylo využíváno průměrně 36,2% trvale neobydlených domů.

Z trvale obydlených domů bylo 81,7% rodinných a 14% bytových. Více než čtyři pětiny domů má maximálně dvě podlaží, pět a více podlaží má jen 3,8% domů. Třetina domů byla postavena v letech 1980-2001 a průměrné stáří domů je 41,3 let. Další údaje lze vyčíst z následující tabulky.

Tab. 12 Struktura domovního fondu v Jilemnici v roce 2001

Trvale obydlené domy	Celkem	z toho		Celkem	z toho	
		rodinné domy	bytové domy		rodinné domy	bytové domy
	abs.	v %				
	897	733	126	100,0	81,7	14,0
z toho podle období výstavby						
do 1919	120	98	13	13,4	10,9	1,4
1920-1945	139	113	24	15,5	12,6	2,7
1946-1980	331	265	56	36,9	29,5	6,2
1981-1990	228	197	27	25,4	22,0	3,0
1991-2001	74	59	6	8,2	6,6	0,7
Průměrné stáří domů	41,3	40,7	43,2	x	x	x
z toho podle materiálu nosných zdí						
stěnové panely	50	10	37	5,6	1,1	4,1
cihly, tvárnice, cihlové bloky	651	561	70	72,6	62,5	7,8
z toho podle technického vybavení						
přípojkou na kanalizační síť	674	533	113	75,1	59,4	12,6
vodovodem	891	731	126	99,3	81,5	14,0
plynem	452	391	44	50,4	43,6	4,9
ústředním topením	669	579	68	74,6	64,5	7,6

Zdroj: SLBD 2001, ČSÚ

Podle výsledků SLBD 2001 podíl rodinných domů byl o něco málo nižší než hodnota za ČR (86,3%), za Liberecký kraj (82,9%) i za obce stejné velikostní kategorie (85,4%). Průměrné stáří domů v Jilemnici bylo také nižší než činí průměr za ČR (46,9 let) i za obce stejné velikostní kategorie (45,9 let) a výrazně nižší než byl průměr za Liberecký kraj (54,5 let), což se zcela jistě odrazilo i na skutečnosti, že podíl připojených domů na vodovod a veřejnou kanalizaci byl v Jilemnici výrazněji

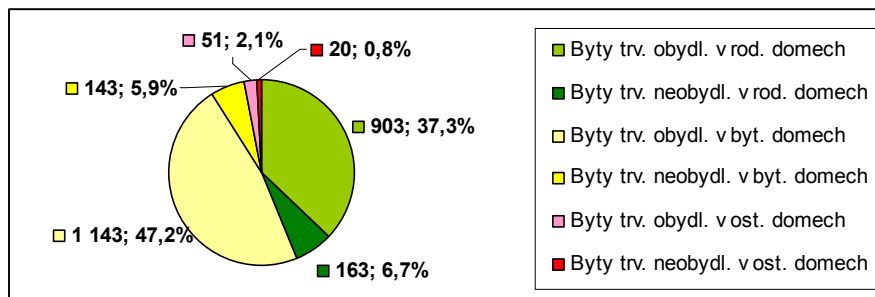
vyšší, než činil průměr za ČR (97,8% - vodovod, 52,4% - kanalizace), za Liberecký kraj (81,8% - vodovod, 43,4% - kanalizace) i průměr za obce stejné velikostní kategorie (98,6% - vodovod, 67,1% - kanalizace). Podíl domů s připojením na plyn byl v Jilemnici nižší než činil průměr ČR (56,6%) a výrazněji nižší než v obcích stejné velikostní kategorie (61,7%), ovšem ve srovnání s Libereckým krajem (40,5%) na tom město Jilemnice bylo mnohem lépe.

Podíl panelových domů byl vyšší než průměr za ČR (4,9%), výrazně vyšší než průměr za okres Semily (2,6%), ale naopak nižší než průměr za Liberecký kraj (5,4%). Panelová výstavba pro město v krkonošském podhůří představuje jistý problém. V současné době je již dvanáct panelových domů zrekonstruováno a zatepleno, z toho dva domy, které dosud patří městu, jsou opatřeny navíc střešní nástavbou se šikmou střechou.

4.2 Struktura bytového fondu

Při SLBD 2001 bylo ve městě Jilemnici zaznamenáno celkem 2 423 bytů, z toho 1 066 bytů v rodinných domech, 1 286 bytů v bytových domech a 71 bytů v ostatních domech. Trvale obydlených bytů bylo celkem 2 097, tj. 86,5 %. Podrobnější údaje o struktuře bytového fondu z hlediska typu domu lze vyčíst z následujícího grafu.

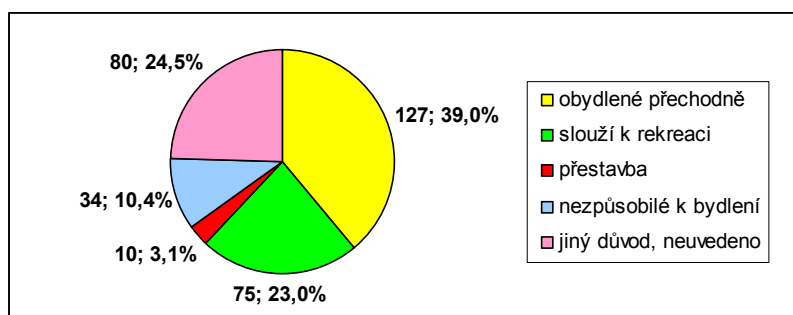
Graf 30 Struktura bytového fondu z hlediska typu domu v Jilemnici v roce 2001

Zdroj: SLBD 2001

Z celkového počtu 326 neobydlených bytů se 178 nacházelo v trvale obydlených domech a 148 v trvale neobydlených domech. Jak je patrné z níže uvedeného grafu, většina trvale neobydlených domů byla využívána. Ve srovnání s průměrnými hodnotami za ČR byl podíl trvale neobydlených bytů využívaných k rekreaci nižší o 9,5 procentního bodu (ČR 32,5%), zato podíl přechodně obydlených bytů téměř dvojnásobný (ČR 21,8%).

Graf 31 Struktura trvale neobydlených bytů podle důvodu neobydlenosti

Zdroj: SLBD 2001, ČSÚ

Další podrobnější informace o struktuře bytového fondu z hlediska právního důvodu užívání bytu, materiálu nosných zdí domu a období výstavby domu, ve kterém se byt nachází, obsahuje následující tabulka.

Tab. 13 Struktura bytového fondu z hlediska vlastnictví, materiálu nosných zdí a období výstavby domu v Jilemnici v roce 2001

Trvale obydlené byty	Celkem	z toho v		Celkem	z toho	
		rodinných domech	bytových domech		rodinných domech	bytových domech
	abs.			v %		
	2 097	903	1 143	100,0	43,1	54,5
z toho podle právního důvodu užívání						
ve vlastním domě	786	760	22	37,5	36,2	1,0
v osobním vlastnictví	434	0	434	20,7	0,0	20,7
nájemní	389	20	339	18,6	1,0	16,2
člena bytového družstva	302	0	302	14,4	0,0	14,4
z toho podle materiálu nosných zdí domu						
stěnové panely	615	12	600	29,3	0,6	28,6
cihly, tvárnice, cihlové bloky	1 193	698	460	56,9	33,3	21,9
z toho podle období výstavby domu						
do 1919	197	127	56	9,4	6,1	2,7
1920-1945	303	143	156	14,4	6,8	7,4
1946-1970	412	148	253	19,6	7,1	12,1
1971-1980	520	195	322	24,8	9,3	15,4
1981-1990	542	223	315	25,8	10,6	15,0
1991-2001	122	66	41	5,8	3,1	2,0

Zdroj: SLBD 2001, ČSÚ

Nejvíce nových bytů v Jilemnici bylo postaveno mezi lety 1970 a 1991, poté v následujícím desetiletí počet nově vystavěných bytů poklesl více než čtyřikrát.

Pro srovnání ještě uvedme, že podíl bytů v panelových domech byl o několik málo procentních bodů nižší než průměr za ČR (31,7%). Jilemnice se počtem družstevních bytů vyrovnává republikovému průměru (14,3%). Podíl nájemních bytů byl v Jilemnici výrazněji nižší, než činil průměr za ČR (28,6%), neboť v devadesátých letech docházelo k masové privatizaci obecních bytů. V současné době město vlastní 374 bytů lokalizovaných převážně na sídliště.

Tab. 14 Struktura bytového fondu z hlediska velikosti a vybavení v Jilemnici v roce 2001

Trvale obydlené byty	Celkem	z toho v		Celkem	z toho	
		rodinných domech	bytových domech		rodinných domech	bytových domech
	abs.			v %		
	2 097	903	1 143	100	43,1	54,5
z toho podle velikosti						
1 místnost	346	44	288	16,5	2,1	13,7
2 místnost	558	232	308	26,6	11,1	14,7
3 místnost	761	248	502	36,3	11,8	23,9
4 místnost	230	184	41	11,0	8,8	2,0
5 + místnost	194	189	2	9,3	9,0	0,1
obytných místností na byt	2,74	3,37	2,26	x	x	x
prům. počet osob na 1 byt	2,72	2,93	2,54	x	x	x
prům. počet osob na 1 obytn. místnost 8+m ²	1	0,88	1,13	x	x	x
obytná plocha na byt	51,5	66,8	39,7	x	x	x
obytná plocha na osobu	18,9	22,6	15,6	x	x	x
z toho podle technického vybavení						
plyn v bytě	583	452	118	27,8	21,6	5,6
vodovod v bytě	2 091	898	1 142	99,7	42,8	54,5
přípojka na kanal. síť	1 772	648	1 081	84,5	30,9	51,5
vlastní splachov.záchod	2 026	848	1 132	96,6	40,4	54,0
vlastní koupelna,sprchový kout	2 031	850	1 134	96,9	40,5	54,1

z toho podle způsobu vytápění						
ústřední topení	1 537	693	814	73,3	33,0	38,8
etážové topení	133	30	97	6,3	1,4	4,6
kamna	357	137	207	17,0	6,5	9,9

Zdroj: SLBD 2001, ČSÚ

Ve výše uvedené tabulce hodnoty ukazatelů popisující trvale obydlené byty z hlediska velikosti jsou ve srovnání s celorepublikovými průměry nepatrně vyšší. Rovněž technická vybavenost bytů v Jilemnici ve srovnání s celostátními průměry je zpravidla na mírně vyšší úrovni, případně srovnatelná. Pouze podíl bytů s plynovou přípojkou je ve městě Jilemnici výrazně nižší než průměr v ČR, který činil 64,1%. Rovněž podíl bytů vytápěných ústředním topením je srovnatelný s celostátním průměrem (73,6%) i průměrem obcí stejné velikostní kategorie (73,1%). Zato podíl bytů vytápěných kamny je nepatrně vyšší než průměr za ČR (15%) i obce stejné velikostní kategorie (14,2%).

Na základě výše uvedeného lze konstatovat, že velikost i vybavenost trvale obydlených bytů odpovídá vysokému standardu bydlení v České republice.

4.3 Současná bytová situace a výstavba nových bytů

Bytová výstavba a údržba stávajícího bytové fondu je jednou z podmínek příznivého demografického rozvoje, trvale udržuje atraktivitu obce a kvalitu života v ní. Po roce 1991 se spolu s celkovou změnou politicko-ekonomických poměrů ve státě změnila i celkové podmínky nové bytové výstavby. Stát přestal dotovat bytovou výstavbu, což se promítlo zejména do výrazného zpomalení výstavby nových bytů jak v rodinných, tak v bytových domech. Za období 1991-2001 přibýlo nových bytů v rodinných domech o 70,4% méně než za předchozí desetiletí, počet bytů v bytových domech poklesl dokonce o 87%. Za období 2002 – 2006 bylo dokončeno celkem 53 nových bytů, z nichž žádný nevznikl v bytovém domě. V roce 2007 byly zkolaudovány ještě čtyři nové rodinné domy.

Podrobnější údaje o bytové výstavbě v letech 1997 – 2006⁶ poskytuje následující tabulka. Z ní je patrné, že v posledních letech výstavba bytů většinou zaostávala za průměrem ČR.

Tab. 15 Dokončené byty v Jilemnici v letech 1997-2006

Rok	Počet dokončených bytů celkem	v tom byty dokončené					Počet dokončených bytů na 1 000 obyvatel středního stavu ročně	
		v rod. domech	v byt. domech	v nástavbách a přístavbách		stavebními úpravami nebytových prostor	Jilemnice	ČR
				k rod. domům	k byt. domům			
1997	9	6	0	3	0	-	1,53	1,63
1998	37	6	28	3	0	-	6,27	2,15
1999	0	0	0	0	0	0	0,00	2,31
2000	28	5	16	2	0	5	4,78	2,45
2001	26	8	16	2	0	0	4,51	2,42
2002	14	10	0	4	0	0	2,42	2,67
2003	10	7	0	3	0	0	1,73	2,66
2004	6	0	0	1	4	1	1,04	3,16
2005	13	1	0	1	0	11	2,26	3,21
2006	10	2	0	1	0	7	1,75	2,94
1997-2006	153	45	60	20	4	24	2,64	2,56

Poznámka: V letech 1997 a 1998 počet dokončených bytů celkem je uveden bez bytů získaných stavebními úpravami nebytových prostorů.

Zdroj: ČSÚ, MÚ (2008)

Výraznější oživení bytové výstavby nastalo před necelými dvěma roky, kdy v červnu 2006 pardubická developerská firma CZ Stavební holding, a.s. zahájila v lokalitě za nemocnicí v Metyšově ulici stavbu 9 bytových domů s celkem 88 byty. Jedná se o byty různých velikostí i dispozičního řešení, od 2+k.k. po 4+k.k., přízemní byty jsou s malými předzahrádkami. Cena bytů se pohybovala v cenové relaci 850 000 Kč až po 1 700 000 Kč a všechny byty jsou už prodány. První čtyři domy již byly dokončeny a

⁶ Údaje v dané struktuře za rok 2007 ČSÚ zatím nemá k dispozici.

začátkem roku 2008 se začalo s postupným předáváním bytů novým majitelům. Zbývajících pět domů by mělo být postupně dokončeno do konce léta tohoto roku.

V roce 2008 zahájila firma KOMÍN SOS s.r.o. výstavbu obytného souboru Kozinec, kde přestavbou bývalého areálu „Dřevotvaru“ (přestavba průmyslového objektu na byty, výstavba nového bytového domu a provedení 7 řadových rodinných domů o velikosti 4 + 1) vznikne 5 bytů o velikosti 1+ kk, 9 bytů o velikosti 2 + kk a 10 bytů o velikosti 3 + kk, což činí dohromady 24 bytů v bytových domech a 7 bytů v řadových rodinných domech. Předpokládané dokončení tohoto obytného souboru se předpokládá v roce 2009.

Přesto současná bytová situace, s přihlédnutím k výsledkům dotazníkového šetření mezi veřejností, není nejlepší. Pro mladé, zvláště chtějí-li založit rodinu, je velmi obtížné získat cenově dostupný byt, případně obecní nájemní byt. Město sice eviduje 65 žádostí o byt, ale naděje na uvolnění některého z 374 obecních bytů není velká. Nové obecní byty se nestaví a v nejbližší době se neplánuje ani výstavba tzv. startovacích bytů pro mladé. Navíc město ročně privatizuje kolem 10-20 bytových jednotek, tj. zpravidla jeden či dva domy. V případě privatizace mají stávající nájemníci možnost byt odkoupit zpravidla do 200 tisíc korun. Je-li privatizovaný byt volný, pak jde do veřejné dražby a jeho cena se obvykle vyšplhá až k osmi set tisíc korunám. I tak se jedná o příznivější cenu, neboť tržní cena třípokojového bytu se pohybuje v cenové relaci 1,5 až 2 mil. korun. Rodinné domy se pak nabízejí minimálně za tři miliony korun.

Také zájem o individuální výstavbu rodinného domu v současné době převyšuje kapacitu připravených stavebních pozemků, ačkoliv v současném územní plánu pro bytovou výstavbu je rezervováno několik rozvojových ploch. Nové rodinné domy by měly vyrůst v západní části města v lokalitě Buben o celkové výměře 5,4 ha a již probíhají jednání s developerskou stavební firmou z Prahy. Další 3,2 ha plochy pro výstavbu asi 23 rodinných domů se nachází v lokalitě Kozinec. Přibližně třetina pozemků v obou lokalitách je ve vlastnictví města a o odkoupení zbývajících se jedná se současnými soukromými vlastníky pozemků.

Pro výstavbu přibližně 40 až 45 rodinných domů je určená 4,5 ha velká plocha Za Jinovou, jež se nachází severovýchodně od centra města, východně od železnice. Přibližně pět až šest nových rodinných domů by mělo vyrůst na jihovýchodním okraji Hrabačova, avšak v této lokalitě není k dispozici dostatečně výkonné elektrické vedení. Dále je územním plánem v části Javorek vymezená přibližně 5,5 ha velká plocha pro bydlení venkovského charakteru, případně pro rekreační účely individuálního charakteru, pro výstavbu chat. Daná lokalita však není vybavena žádnými inženýrskými sítěmi. Další nevýhodou uvedených lokalit je velké množství soukromých vlastníků, neboť jednání s nimi o odkoupení je často velmi obtížné, dohoda je někdy dokonce nemožná.

Teoreticky je tedy ploch pro výstavbu rodinných domů dostatek, ale prakticky, dokud nejsou vyřešeny vlastnické vztahy, nelze na nich stavět. Lidé by si rádi domek postavili, ale ve skutečnosti často nemají kde, o čemž svědčí skutečnost, že posledních třech letech (2005-2007) bylo vydáno jen 11 stavebních povolení na výstavbu rodinného domu. Zařazení dalších nových lokalit pro výstavbu do územního plánu je velmi obtížné, neboť stávající plán vymezuje dostatek dosud nezastavěných ploch, a nadřízené státní orgány nerady povolují další zábor zemědělské půdy. V konečném důsledku toho pak zejména mladí lidé odcházejí do jiných obcí, kde podmínky pro výstavbu rodinného domu jsou mnohem příznivější.

5. Ekonomika

Město Jilemnice vždy patřilo mezi nejvýznamnější hospodářská centra západních Krkonoš. Výraznou změnou město prošlo po druhé světové válce. Změnila se především struktura průmyslu, kdy byl v turistickém letovisku s výrobou typickou pro tuto oblast (plátenictví, zemědělské stroje) podporován rozvoj strojírenského a potravinářského průmyslu. Došlo k potlačení hostinské činnosti, drobných řemesel i soukromých zemědělců. V této době zde snadno docházelo i k nevhodnému umísťování průmyslových nebo zemědělských areálů na území města. Město tak postupně ztrácelo charakter letoviska přivěťivého pro turisty.

Historickým vývojem dané dobré podmínky pro pěstování lnu byly tradičně základem pro vznik a rozvoj textilní výroby, která po dlouhou dobu živila kolem třetiny obyvatel. Ale již před rokem 1989 a zejména po něm docházelo k jejímu výraznému útlumu a na území města začalo převládat již zmíněné strojírenství a potravinářský průmysl. V současné době ve výrobě technických textilií a přízí pokračuje firma MEHLER ENGINEER PRODUCTS s.r.o. (Technolen). Kromě textilních závodů prošla

většina větších a středních národních podniků transformací pouze s mírným poklesem pracovních příležitostí.

V současné době má kromě jiných svůj podíl na prosperitě města firma Cutisin s.r.o., která zaměstnává více než 700 lidí z Jilemnice a jejího okolí. Své výrobky distribuuje nejen po České a Slovenské republice, ale i do dalších zemí světa. Ostatní největší zaměstnavatelé zaměstnávají do 300 zaměstnanců (Masarykova městská nemocnice, MEHLER ENGINEER PRODUCTS s.r.o., BRANO a.s. SBU CV). Nemocnice v regionu představuje druhou největší organizaci pokud jde o počet zaměstnanců. Její význam je dán i skutečností, že se jedná o největší a nejkomplexnější zdravotnické zařízení v okrese Semily.

Na území města Jilemnice se nachází větší počet subjektů zařazených do kategorie velkých zaměstnavatelů, což u měst podobné velikostní kategorie dané počtem obyvatel není tak obvyklé. Město postrádá širší základnu menších ale významných podnikatelských subjektů zejména v oborech, které by se více zaměřovaly na konečné zpracování místních surovin a na využití místního potenciálu. Příkladem lze uvést zpracování dřeva. Na území města existují pily, ale další výroba zde chybí, přestože zde dříve existoval Dřevotvar a další drobní výrobci. Potenciálu města jako turistického regionu se zatím také nepodařilo naplno využít. Nerozvinul se zde tzv. průmysl cestovního ruchu a naráží se na nedostatečné ubytovací a stravovací kapacity.

Z průzkumu mezi podnikatelskými subjekty na území Jilemnice vyplynulo několik hlavních problémových oblastí. Jako ve více městech, kde podobné průzkumy proběhly, i v Jilemnici se místní podnikatelé potýkají s nedostatkem kvalifikovaných pracovních sil. Další problémovou oblastí jsou rozvojové plochy na území města Jilemnice. Podle názorů oslovených podnikatelských subjektů tyto plochy a lokality ve městě jsou, ale je jednoznačně nedostatečná komunikace s městem v této věci a neochota vyjít vstříc jak podnikatelským subjektům, tak i občanům města v případě ploch určených pro bydlení. Z reakcí oslovených firem vyplynulo, že by skutečně byl zájem a hlavně potřeba něco udělat s areálem OSP, ale naráží se na již výše zmiňovanou špatnou komunikaci s městem. Ve více případech je pro podnikatelské subjekty problémem místní veřejná doprava.

5.1 Struktura ekonomických subjektů

Na konci roku 2006 působilo na území Jilemnice celkem 1 377 registrovaných ekonomických subjektů, k 30.11.2007 databáze RES uvádí 1 141 subjektů. Tento rozdíl není dán dramatickým poklesem počtu ekonomických subjektů na území města během posledního roku, ale způsobila to změna v registru ekonomických subjektů. Ten byl důkladně očištěn o subjekty už neexistující a v tento moment lépe odráží skutečnost. Dále v textu jsou ale pro srovnatelnost s Libereckým krajem jako celkem uváděny ještě stavy ke konci roku 2006. Počet registrovaných ekonomických subjektů přesto za poslední čtyři roky klesal. Jak je vidět z následující tabulky a grafu nejvíce ekonomických subjektů v současné době působí v terciárním sektoru (68 %), do sekundárního sektoru spadá 28 % registrovaných subjektů a v primárním sektoru se pohybují pouze 4 % ekonomických subjektů působících na území města Jilemnice.

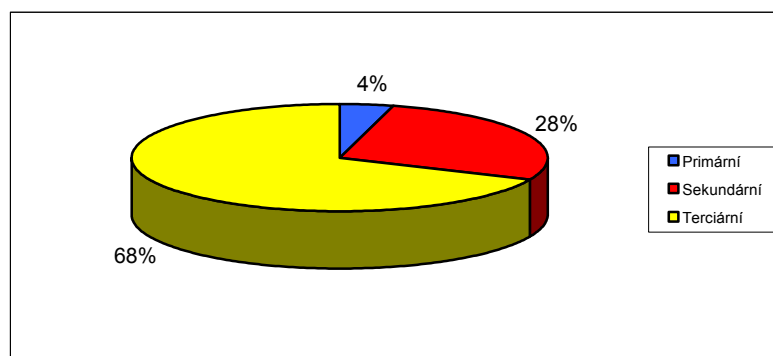
Tab. 16 Základní struktura registrovaných ekonomických subjektů v Jilemnici v letech v letech 2003 – 2007 (k 31.12.)

Sektor	2003	2004	2005	2006	30.11.2007
Primární	54	59	57	55	47
Sekundární	390	387	379	376	315
Terciární	970	970	953	946	779
Celkem	1414	1416	1389	1377	1141

Zdroj: MOS, RES

Graf 32 Základní struktura registrovaných ekonomických subjektů v Jilemnici (30.11.2007)

Zdroj: RES, 2007

Na sledovaném území se nacházelo k 30.11.2007 celkem 973 podnikajících fyzických osob a 168 osob právnických.

Tab. 17 Struktura ekonomických subjektů v Jilemnici podle právní formy (k 30.11.2007)

Právní forma	Počet
Fyzické osoby	973
Právnické osoby	168
Celkem	1141

Zdroj: RES, 2007

5.1.1 Struktura ekonomických subjektů podle odvětví

Z celkového počtu 1 377 registrovaných ekonomických subjektů jich je na sledovaném území nejvíce v odvětví obchod a opravy motorových vozidel (přes 24 %). Druhou největší skupinu tvoří ekonomické subjekty s činnostmi z oblasti zpracovatelského průmyslu (14,9 %). Oborová struktura se ničím výrazně neliší od oborové struktury ekonomických subjektů na území celého Libereckého kraje.

Tab. 18 Struktura ekonomických subjektů v Jilemnici v roce 2006 podle odvětví OKEČ⁷

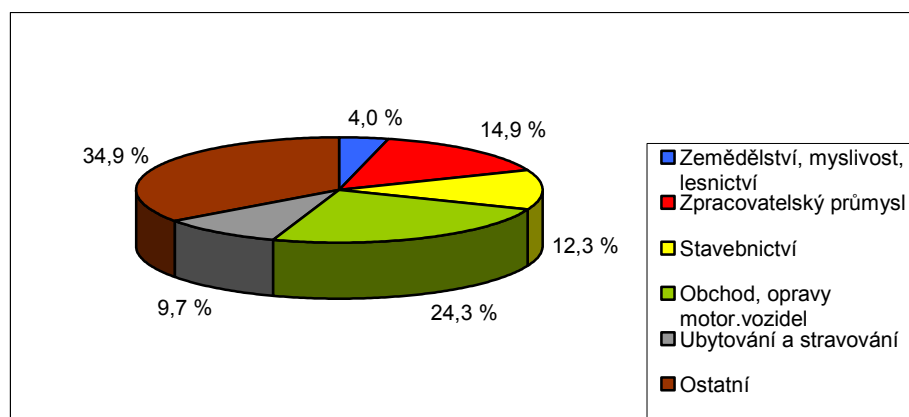
Odvětví OKEČ		Jilemnice		Liberecký kraj	
		Absolutní údaje	Relativní údaje	Absolutní údaje	Relativní údaje
A	Zemědělství, myslivost, lesnictví	55	4,0	6045	5,43
B	Rybolov a chov ryb	0	0,0	19	0,02
C	Těžba nerostných surovin	0	0,0	34	0,03
D	Zpracovatelský průmysl	205	14,9	18007	16,18
E	Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody	2	0,1	79	0,07
F	Stavebnictví	169	12,3	15331	13,77
G	Obchod, opravy motor. vozidel	334	24,3	28672	25,76
H	Ubytování a stravování	133	9,7	7369	6,62
I	Doprava, skladování a spoje	51	3,7	3402	3,06
J	Finanční zprostředkování	37	2,7	3083	2,77
K	Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu	184	13,4	17322	15,56
L	Veř. správa a obrana, povinné soc. zabezpeč.	4	0,3	584	0,52
M	Vzdělávání	25	1,8	1658	1,49
N	Zdravotní a sociální péče, veterinární činnosti	36	2,6	1399	1,26
O	Ostatní veřejné, sociální a osobní služby	142	10,3	8295	7,45
	Celkem	1377	100,0	111299	100,0

Zdroj: RES, 2006

⁷ Odvětvová klasifikace ekonomických činností – podle Českého statistického úřadu

Graf 33 Struktura ekonomických subjektů v Jilemnici v roce 2006 podle odvětví OKEČ

Zdroj: RES 2006

5.1.2 Struktura ekonomických subjektů podle počtu zaměstnanců

Z celkového počtu 1 377 ekonomických subjektů ke konci roku 2006 představují největší část ty subjekty, které svůj počet zaměstnanců neuvedly. Podle kvalifikovaného odhadu tyto ekonomické subjekty jsou v naprosté většině bez nebo jen s velmi malým počtem zaměstnanců. Jedná se většinou o vlastníky živnostenského listu. Z těch, co počet zaměstnanců uvedly, dosahují nejvyšší podíl subjekty bez zaměstnanců tj. 33,3 %. V kategorii mikropodniků (1-9 zaměstnanců) je podle registru ekonomických subjektů ke konci roku 2006 zahrnuto 154 subjektů, které představují 11,2 % podíl ze všech podnikatelských subjektů na území města. Velké firmy resp. zaměstnavatelé s více než 250 zaměstnanci se na území Jilemnice nachází podle registru ekonomických subjektů dva a jedním z nich je Masarykova městská nemocnice. Dalším velkým zaměstnavatelem je Brano a.s. SBU CV, jehož centrála se nachází jinde a proto není v registru ekonomických subjektů zařazeno na území města Jilemnice. 5 podniků je zařazeno v kategorii středních firem s počtem zaměstnanců v rozmezí 50 – 249, ale ty nepředstavují ani jedno procento z celkového počtu registrovaných subjektů.

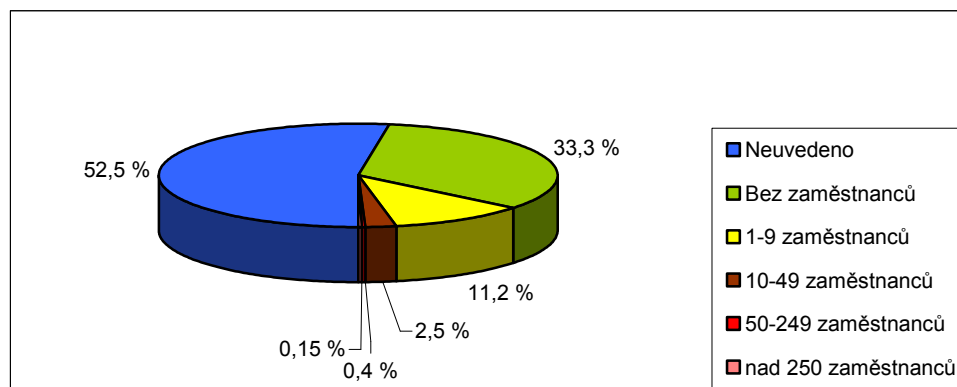
Tab. 19 Struktura ekonomických subjektů podle počtu zaměstnanců

Počet zaměstnanců	Jilemnice		Liberecký kraj	
	Absolutní údaje	Relativní údaje	Absolutní údaje	Relativní údaje
Neuvedeno	723	52,51	68 033	61,126
Bez zaměstnanců	459	33,33	32 106	28,847
1-5 zaměstnanců	136	9,88	7 507	6,745
6-9 zaměstnanců	18	1,31	1 220	1,096
10-19 zaměstnanců	21	1,53	1 110	0,997
20-24 zaměstnanců	4	0,29	272	0,244
25-49 zaměstnanců	9	0,65	514	0,462
50-99 zaměstnanců	3	0,22	313	0,281
100-199 zaměstnanců	1	0,07	132	0,119
200-249 zaměstnanců	1	0,07	16	0,014
250-499 zaměstnanců	1	0,07	48	0,043
500-999 zaměstnanců	1	0,07	15	0,013
1000-1499 zaměstnanců	0	0,00	4	0,004
1500-1999 zaměstnanců	0	0,00	3	0,003
2000-2499 zaměstnanců	0	0,00	1	0,001
3000-3999 zaměstnanců	0	0,00	5	0,004
Celkem	1377	100,00	111299	100,000

Zdroj: RES, 2006

Graf 34 Struktura ekonomických subjektů podle počtu zaměstnanců v Jilemnici

Zdroj: RES, 2006

5.2 Největší zaměstnavatelé

V Jilemnici se nachází, jak je uvedeno výše, poměrně hodně větších zaměstnavatelů (vzhledem k velikosti města měřené počtem obyvatel). Tyto firmy mají v Jilemnici většinou již delší tradici výroby. Největším zaměstnavatelem na území města je Cutisin s.r.o., který v současné době zaměstnává 720 pracovníků a předpokládá jejich mírný nárůst. Další větší zaměstnavatelé zajišťují pracovní příležitosti pro 200 – 300 zaměstnanců a po té následují již firmy, které zaměstnávají většinou pod 50 zaměstnanců. Níže uvedené firmy jsou příkladem firem, které zajišťují pracovní příležitosti velké části obyvatel Jilemnice. Další příležitosti jsou v oblasti zdravotnictví, školství, státní správy atd.

Tab. 20 Největší zaměstnavatelé

Název podniku	Předmět činnosti	Počet zaměstnanců
Cutisin s.r.o.	výroba a prodej obalů na potraviny	720
Brano a.s. SBU CV	strojírenská výroba –automobilový průmysl	305
Masarykova městská nemocnice Jilemnice	zdravotní péče	290
MEHLER ENGINEERED PRODUCTS s.r.o.	výroba textilních vláken a tkanin, barvení a chemická úprava textilií	205
JINOVA s.r.o.	Strojírenství	65
RTT spol. s r.o.	nakládání s odpady i s nebezpečnými, silniční doprava	47
komínSOS. s.r.o.	obnova a stavby komínů, revize a poradenství v oboru	31
Ing. Ladislav Morávek	dřevovýroba, truhlářská výroba	31
STOMAL s.r.o.	stomatologická laboratoř	30
PeeM Grand s.r.o.	pekařství	25
HNH s.r.o.	stavebnictví - komunikace	23
Agrojilm s.r.o.	zemědělství – rostlinná a živočišná výroba	15
Milan Zajíc	povrchová úprava kovů	13
Zásobování teplem Jilemnice s.r.o.	výroba a rozvod tepelné energie	10
ZAMA s.r.o.	prodej a servis výpočetní techniky, digitální tisk ...	7-8
Jiří Machek - HYDROMA	strojírenská výroba a servis	6
Jindřich Tauchman SWS	kovovýroba, výroba hliníkových konstrukcí ...	5-7

Zdroj: internet, vlastní šetření

Výstavba závodu firmy **Cutisin** v Jilemnici byla zahájena v roce 1959 a v roce 1963 se už rozjel trvalý provoz. Následně do Jilemnice přesídlilo i ředitelství Cutisinu. Výrobním artiklem firmy jsou umělá střeva. Poptávka po jedlých střevech stále rostla a proto byl v roce 1989 postaven nový provoz výroby jedlých střev, který byl později ještě rozšířen a modernizován. V roce 1992 vstoupil do firmy zahraniční partner americká firma Teepak. S pomocí zahraničního kapitálu firmy Teepak byl pak vybudován a uveden do provozu zcela nový závod ve Slavkově u Brna. V roce 1996 přišla skotská firma Devro, která získala Teepak i s Cutisinem. Cutisin se tedy stal členem nadnárodní skupiny Devro-Teepak Group a pronikl tak na další trhy prostřednictvím strategicky rozmístěné obchodní sítě po celém světě. Zároveň toto členství přineslo i nové a rostoucí nároky a požadavky na Cutisin. Cutisin zavedl systém řízení jakosti dle normy ISO 9001:2000 a systém řízení ochrany životního prostředí dle ISO 14 001. Cílem Cutisinu je nadále upevňovat významné postavení v celosvětovém měřítku.

Firma **JINOVA s.r.o.** vznikla roku 1992 privatizací z dřívější firmy INOVA odštěpného závodu Jilemnice. Firma se původně zabývala vývojem a výrobou technologicky náročných hydraulických přístrojů, hydraulických ovládacích členů pro vojenskou raketovou techniku a jiných strojírenských výrobků náročných na přesnost. Dnes se specializuje na vlastní výrobu plynových ohřívačů vzduchu, vzduchotechnických jednotek a kooperační výrobu v oblastech stroje pro potravinářský a tiskový průmysl, mechanika a elektronika vyvažovacích strojů, zdravotnická technika a další strojírenské výrobky. Pro přesnou strojírenskou výrobu s třicetiletou tradicí má firma vlastní vývoj a konstrukci.

STOMAL, spol. s r.o. patří mezi největší stomatologická zařízení v České Republice. Jeho tradice sahá až do roku 1960, kdy bylo v Jilemnici otevřeno zubní středisko pro podkrkonošskou oblast. Pilířem společnosti je stomatologická laboratoř. Svým nadstandardním personálním a technickým vybavením a komplexními službami vytváří optimální zázemí pro praktické zubní lékařství, čelistní ortopedii, stomatochirurgii a dentální hygienu. V laboratoři pracuje tým 18 zkušených zubních techniků, kteří prošli náročnou přípravou. Zhotovují kompletní sortiment stomatologických výrobků v nejmodernějším pojetí. Pro partnerské ordinace firma zajišťuje i distribuci zdravotnického materiálu, likvidaci biologických odpadů, praní prádla a veškeré administrativní služby.

Firma **ZAMA s.r.o.** vznikla v roce 1993, původně za účelem podnikání ve strojírenství. V roce 1996 byla zřízena nová provozovna a firma se přeorientovala na oblast maloobchodního prodeje výpočetní techniky, ve které si vytvořila stabilní pozici na trhu a v níž působí dodnes. V současnosti se soustřeďuje především na osobní počítače a lokální sítě. Doplňkovou činností je prodej a servis laserových kopírek Canon. Od roku 2003 rozšířili prodejní sortiment i do sféry digitální foto a video techniky. Paralelně se od roku 1997 zabývá službami v oblasti účetnictví a kontroly.

Firma **Jiří Machek – Hydroma** vznikla v roce 1991. Svou činností navázala na bývalou náplň Okresního podniku služeb, a to opravy hydraulických agregátů. Během vývoje firmy byla do výrobního programu zařazena výroba pásových horizontálních pil na dřevo, přídavných elementů jako šrankovníku a brusky na pilové pásy. Doplňkovým výrobním programem byla několik let výroba přístrojů pro zubní laboratoře. Firma dále zajišťuje servis u všech svých výrobků. V roce 2003 se rozšířila nabídka služeb o stanici technické kontroly a měření emisí. Areál firmy se nachází v průmyslové zóně města Jilemnice.

Firma **Jindřich Tauchman SWS** vznikla v roce 1991 jako živnost. Výrobním programem jsou hliníkové žebříky a později i lešení vlastní konstrukce. V současné době má firma pět zaměstnanců a zaměřuje se na výrobu hlavně hliníkových, ale i nerezových a titanových svařovaných konstrukcí. Provádí i různé opravy hliníkových, nerezových, titanových i litinových součástí. Dalším oborem činnosti firmy je prodej hliníkových materiálů a prodej svářečských materiálů firmy Castolin. Specialitou firmy je výroba žebříků určených pro zásahovou činnost hasičských záchranných sborů a žebříků pro hasičský sport.

5.3 Rozvojový potenciál území pro podnikání

Průmyslová zástavba je soustředěna v několika lokalitách. Většina výrobních závodů a provozoven se nachází při jižním okraji města (Technolen – MEP, Brano a.s, Pila) Další větší plochy výroby, sklady apod. jsou na západním okraji města v nevhodné poloze mezi nemocnicí a hřbitovem. Zbylé největší zastoupení výrobních a skladových ploch je v Hrabačově. Je zde největší závod na území města Jilemnice Cutisin s.r.o. Dvě z těchto lokalit tj. Hrabačov a Jih lze považovat za místa dalšího rozvoje průmyslových zón. Další oblast „Javorek“ je určena ke zpracování produktů zemědělské prvovýroby na základě ekologických postupů. V této oblasti se již nachází Agrojilm s.r.o.

Tab. 21 Přehled ploch

Název zóny	Rozloha	Vlastnictví	Možné využití
Javorek	4,2 ha	soukromé	zemědělství, příp. s tím související zpracovatelský průmysl (mlékárna)
PZ Jih	4,1 ha	soukromé	průmysl
PZ Hrabačov	9,9 ha	soukromé	průmysl

Zdroj: internet, MÚ Jilemnice

Další kategorií lokalit vhodných pro podnikání jsou nevyužité objekty a plochy na území města, které by mohly představovat vhodný prostor pro investiční záměr. Na území města Jilemnice se např. nachází areál OSP, který je v současné době využíván pro drobná řemesla a živnosti, garáže a sklady. Město není jednotné v tom, jak tento areál řešit do budoucna, zda ho prodat nebo nějakým způsobem komplexně využít.

6. Hospodaření města

Kapitola poskytuje stručný přehled o hospodaření Města Jilemnice ve sledovaném období 2003 až 2006 obsahující data a informace získané od kompetentních pracovníků Městského úřadu Jilemnice, konkrétně Odboru finančního a Odboru rozvoje a místního hospodářství. Její nedílnou součástí je analýza a posouzení vývoje hospodaření města z hlediska jeho stability a dlouhodobé udržitelnosti včetně nezávislého pohledu na možnosti dalšího rozvoje města z hlediska dostatečné výše vlastních zdrojů a možností a reálných šancí na získání dodatečných (například úvěrových) zdrojů. Kapitola není finanční analýzou hospodaření města, je dílčí analytickou částí a slouží jako zdroj informací pro vypracování hlavní strategické části dokumentu Strategického plánu města Jilemnice.

Hospodaření města je zachyceno v jeho účetnictví a souhrnně potom v rozpočtu a účetních výkazech, které Odbor finanční městského úřadu předkládá radě/zastupitelstvu města. Hospodaření města je z hlediska způsobu získávání a užití finančních prostředků, resp. výše a struktury příjmů a výdajů

zachyceno v rozpočtu. Právě v rozpočtu města, jeho struktuře, výši jednotlivých výdajových a příjmových položek se přímo odrážejí priority politického vedení města ve smyslu.

Z výkazů bylo možné vytvořit stručný přehled o stavu a vývoji majetku města a jeho závazků, přehled o jeho příjmech a výdajích ve sledovaném období 2003 až 2006 a rozpočtovém výhledu na nejbližší roky. Podkladem pro vytvoření tohoto přehledu byly relevantní dokumenty města za sledované období, které napomohly zpracovateli k získání přehledu o hospodaření města a umožnily mu formulovat názory na současný stav a výhled hospodaření města. Zpracovatel rovněž vycházel z vlastních propočtů a údajů získaných z veřejně přístupných zdrojů, zejména z údajů Ministerstva financí ČR.

V úvodu je však nutné z hlediska maximální možné míry objektivity zmínit, že se aktuální výsledky hospodaření obcí mohou výrazně lišit v závislosti na výchozích, historicky daných, podmínkách. Výrazný dopad na úspěšnost (efektivnost a udržitelnost) hospodaření obce má obecně objem rozpočtu, který se do značné míry odvíjí od počtu obyvatel, prosperity soukromých ekonomických subjektů a správního významu obcí ve smyslu umístění sídel úřadů, veřejných služeb apod. Další důležitou skutečností ovlivňující hospodaření obcí je hodnota a struktura jejich majetku, a to jak z hlediska druhu, odepsanosti, tak efektivnosti jeho využívání, a rovněž míra zadluženosti (úvěrového zatížení úvěry a jinými cizími zdroji) z důvodů pořízení nebo obnovy infrastruktury v minulosti.

Velmi důležitým obecným faktorem majícím zásadní vliv na výsledky hospodaření je kvalita rozhodování a vědomí a míra odpovědnosti jednotlivých členů zastupitelstva/rady obcí. Obec je dle zákona č. 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů samostatně spravováno zastupitelstvem města, přičemž dalšími orgány města jsou rada města, starosta, městský úřad a zvláštní orgány města. Majetek obce musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti. Obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku.⁸ Zastupitelstvo obce rozhoduje ve věcech patřících do samostatné působnosti obce. Zastupitelstvu obce je vyhrazeno schvalovat program rozvoje obce a schvalovat rozpočet obce a závěrečný účet obce.⁹ Občan obce, který dosáhl věku 18 let, má právo vyjadřovat se k návrhu rozpočtu obce a k závěrečnému účtu obce za uplynulý kalendářní rok, a to buď písemně ve stanovené lhůtě, nebo ústně na zasedání zastupitelstva obce. Občan má rovněž právo nahlížet do rozpočtu obce a do závěrečného účtu obce za uplynulý kalendářní rok, do usnesení a zápisů z jednání zastupitelstva obce, do usnesení rady obce, výborů zastupitelstva obce a komisí rady obce a pořizovat si z nich výpisy¹⁰. Z výše uvedeného vyplývá jednoznačná odpovědnost zastupitelstva Města Jilemnice a jeho orgánů za účinné a efektivní nakládání s městským majetkem a celkovou dlouhodobou udržitelnost hospodaření.

Udržitelnost hospodaření města obecně je z hlediska efektivního nakládání s jeho vlastním majetkem a ročními rozpočty možné posuzovat z několika úhlů pohledu, a to z hlediska:

- a) velikosti a struktury majetku,
- b) výše a struktury rozpočtových příjmů a výdajů,
- c) optimální alokace a efektivnosti vynaložených rozpočtových výdajů.

6.1 Majetek města a zdroje jeho krytí

Hospodářskou a zejména finanční pozici města z hlediska stavu majetku a zdrojů jeho krytí je možné dokumentovat a analyzovat na základě každoročně sestavované rozvahy. Z hlediska vývoje jednotlivých položek v několikaletém období je možné z výkazu analyzovat strukturu majetku a zdrojů, resp. vazby mezi jednotlivými položkami navzájem a sledovat tak vývoj majetkové/finanční pozice města v daném období, zde ve sledovaném období 2003 až 2006.

⁸ § 38, odst. 1 zákona o obcích

⁹ § 84, odst. 1 a odst. 2, písm. a) a b) zákona o obcích

¹⁰ § 16, odst. 2, písm. d) a e) zákona o obcích

Tab. 22 Bilance (rozvaha) města v tis. Kč ve sledovaném období 2003 – 2006

	rok 2003	rok 2004	rok 2005	rok 2006
Aktiva - celkem	675 408	706 949	645 954	700 846
Stálá aktiva	645 090	672 643	596 071	642 103
Dlouhodobý nehmotný majetek	1 469	2 758	3 076	3 675
Dlouhodobý hmotný majetek	633 020	661 083	584 193	629 626
Dlouhodobý finanční majetek	10 601	8 802	8 802	8 802
Oběžná aktiva	30 318	34 306	49 883	58 743
Zásoby	10	51	24	5
Pohledávky	8 976	10 830	22 263	23 865
Finanční majetek	6 454	6 879	7 219	7 705
Prostředky rozpočtového hospodaření	14 878	16 546	20 377	27 168
Pasiva – celkem	675 408	706 949	645 954	700 846
Vlastní zdroje	604 852	617 497	554 943	619 956
Majetkové fondy	618 764	650 411	580 581	630 260
Finanční a peněžní fondy	5 243	5 547	4 064	4 167
Zdroje krytí prostředků rozpočtu. hospodaření	1 744	1 696	48	0
Výsledek hospodaření	-20 899	-40 157	-29 750	-14 471
Cizí zdroje	70 556	89 452	91 011	80 890
Dlouhodobé závazky	35 834	36 792	40 453	43 081
Krátkodobé závazky	2 894	27 249	7 238	3 459
Bankovní úvěry a půjčky	31 828	25 411	43 320	34 350

Zdroj: MÚ Jilemnice

6.1.1 Aktiva města

Majetek města tvoří z pohledu účetnictví zejména stálá aktiva, jež dlouhodobě¹¹ tvoří téměř 94 % aktiv celkem. Stálá aktiva zahrnují zejména dlouhodobý hmotný majetek (budovy, pozemky, zařízení ad.), ty se na stálých aktivech podílejí dlouhodobě 98 %, zbytek tvoří dlouhodobý finanční majetek (majetkové účasti) s podílem 1,5 %, minimální podíl má dlouhodobý nehmotný majetek. Nemovitý (dlouhodobý hmotný) majetek ve vlastnictví města tvoří zejména objekty občanské vybavenosti včetně pozemků, tj. budova radnice, základní a střední školy¹², kulturního domu, kina, muzea v zámku, bytových domů (374 bytových jednotek), mateřské školy, bazénu, ale i veřejné plochy, komunikace a infrastruktura (vodovodní řad, kanalizace ad.) Finanční majetek tvoří zejména podílové listy.

V oběžných aktivech, jež dlouhodobě tvoří 6,3 %, jsou zastoupeny zejména prostředky rozpočtového hospodaření (základní běžný účet, běžné účty fondů, poskytnuté příspěvky, výpomoci a dotace) s podílem 45 %, pohledávky (provozní zálohy, pohledávky za rozpočtové příjmy a jiné pohledávky) s 38 % a finanční majetek (ostatní běžné účty a majetkové cenné papíry k obchodování) s podílem 16 %. Zásoby představují jen drobnou položku v majetku.

Ve sledovaném období aktiva vzrostla o 3,8 %, na tomto růstu se na straně aktiv jednoznačně rozhodující měrou podílely pohledávky, jež vrostly ve sledovaném období o 265 %. Důvodem tohoto růstu nad rámec běžného hospodaření v roce 2005 bylo zaúčtování pohledávky vyplývající z provedených plateb města za závazky podnikatelů z dříve jim poskytnutých záruk.

Město prodalo ve sledovaném období zejména pozemky a byty (viz část kapitoly Rozpočtové příjmy) s cílem získat dodatečné prostředky pro plánované investice. Z hlediska potenciálních příjmů z prodeje zbývá 374 bytových jednotek a již jen menší nemovitosti, je však otázkou politického rozhodnutí, zda bude tento majetek prodáván. Většinu majetku lze charakterizovat jako neprodejný nebo obtížně prodejný. Jedná se zejména o majetek charakteru občanské vybavenosti, v němž sídlí organizace poskytující veřejné služby nebo veřejné plochy.

¹¹ Průměr stavu za období 2003 až 2006.

¹² Střední textilní škola je jako jediná ve vlastnictví Libereckého kraje.

6.1.2 Pasiva města

Pasiva města tvoří jako zdroje krytí aktiv zejména vlastní zdroje, které tvoří dlouhodobě 88 %, jednoznačně největší část z nich představují majetkové fondy (fond dlouhodobého majetku), podstatně menší část peněžní fondy. Další zdroj krytí představují s podílem 12,2 %, z nichž dlouhodobě největší položkou jsou dlouhodobé závazky s podílem 47 %, bankovní úvěry a půjčky s 40,6 % a krátkodobé závazky s 12,4 %.

Cizí zdroje ve sledovaném období vzrostly o 14,6 %, na což měl vliv nárůst dlouhodobých závazků z důvodu dlouhodobě přijatých záloh na prodej bytových jednotek v domech, které město pořídilo kromě svých prostředků i ze státní dotace (domy v ulici Roztocká a Zámecká).

Výše zůstatků bankovních úvěrů kolísá v jednotlivých letech v souvislosti s jejich přijetím na zastupitelstvem schválené investiční akce. Splátky v jednotlivých letech sledovaného období jsou uvedeny v jiné části této kapitoly - Zadluženost a vlastní fondy.

Záporný výsledek hospodaření (ztráta) vykazovaná ve všech letech sledovaného období souvisí s výše uvedenými investicemi do bytových domů. Z účetního, resp. časového a věcného hlediska se zde míjejí, laicky řečeno, příjmy ze záloh a výdaje vynaložené na výstavbu. Vykazovaná ztráta nemá stejný charakter, jako tomu může být u podnikatelského subjektu nebo obecně subjektu vykazujícího ekonomickou činnost.

6.1.3 Výkaz zisků a ztrát

Město Jilemnice nesestavuje Výkaz zisků a ztrát, protože nevykazuje ekonomickou činnost.

6.2 Rozpočtové hospodaření

Tvorba, postavení, obsah a funkce rozpočtu územních samosprávných celků a pravidla hospodaření s jejich finančními prostředky je upravena zákonem č. 250/2000, o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Nástrojem finančního hospodaření je rozpočet a rozpočtový výhled. Město vypracovává svůj roční rozpočet v návaznosti na svůj rozpočtový výhled a na základě údajů z rozpisu platného státního rozpočtu (rozpočtového provizoria), jímž státní rozpočet určuje své vztahy k rozpočtům krajů nebo jednotlivým obcím/městům a rozpočet kraje určuje své vztahy k rozpočtům obcí/městům v kraji. Návrh rozpočtu musí být vhodným způsobem zveřejněn nejmeně po dobu 15 dnů před jeho projednáním v zastupitelstvu města s tím, že občané mohou uplatnit své připomínky k návrhu rozpočtu ve lhůtě stanovené při jeho zveřejnění nebo ústně na zasedání zastupitelstva. Po schválení zastupitelstvem město (obecně všechny územní samosprávné celky a svazky obcí) uskutečňuje své finanční hospodaření v souladu se schváleným rozpočtem a provádějí pravidelnou, systematickou a úplnou kontrolu svého hospodaření a hospodaření jimi zřízených a založených právnických osob a zařízení po celý rozpočtový rok.

Rozpočet může být změněn z důvodu změny objektivně působících skutečností ovlivňujících plnění rozpočtu příjmů či výdajů (nejčastější důvod), dále změn v organizaci hospodářství financovaného rozpočtem (organizační změny) a změn právních předpisů ovlivňujících výši rozpočtovaných příjmů nebo výdajů (metodické změny). Změny rozpočtu se běžně provádějí rozpočtovými opatřeními, jejichž předmětem je: a) přesun rozpočtových prostředků (jednotlivé příjmy nebo výdaje navzájem ovlivňují, aniž by se změnil jejich celkový objem nebo schválený rozdíl celkových příjmů a výdajů), b) použití nových, rozpočtem nepředvídaných příjmů k úhradě nových, rozpočtem nezajištěných výdajů (opatření zvyšuje se celkový objem rozpočtu) nebo c) vázání rozpočtových výdajů, jestliže je jejich krytí ohroženo neplněním rozpočtových příjmů (objem rozpočtu se snižuje). Výsledkem těchto opatření, jež musí být schválena zastupitelstvem, je tzv. upravený rozpočet.

Rozpočtové hospodaření města podává obraz o příjmech a výdajích města v daném roce, z plánovaného, případně na základě rozhodnutí zastupitelstva upraveného, rozpočtu je možné vysledovat možnosti města v oblasti výše příjmů, které jsou z hlediska výše a druhu dány zejména legislativou, ale i možnostmi města při zajišťování dodatečných vlastních příjmů efektivním využíváním/zhodnocováním vlastního majetku. Výdaje odrážejí priority zastupitelstva/rady v různých zájmových oblastech města, velkou část však představují mandatorní výdaje, které nelze vyloučit (vzdělání, sociální služby apod.) Výsledný stav za předchozí rok podává obraz o plnění rozpočtu a tím jeho úspěšnosti z hlediska naplnění zastupitelstvem stanovených cílů. Schodky rozpočtu bývají obvykle financovány z vytvořených rezerv z předchozích let.

Tab. 23 Rozpočet města (po konsolidaci) ve sledovaném období 2003 – 2006

	rok 2003	rok 2004	rok 2005	rok 2006
Celkové příjmy	224 936	168 790	141 021	153 718
Třída 1 – Daňové příjmy	44 654	48 658	53 557	54 468
Třída 2 – Nedaňové příjmy	23 771	22 462	24 408	23 658
Třída 3 – Kapitálové příjmy	5 710	2 110	10 356	8 605
Třída 4 – Přijaté dotace	150 801	95 560	52 700	66 987
Celkové výdaje	221 483	160 557	154 724	137 255
Třída 5 – Běžné výdaje	125 781	128 858	115 256	105 259
Třída 6 – Kapitálové výdaje	95 702	31 699	39 468	31 996
Saldo: Příjmy - výdaje	3 452	8 234	-13 703	16 462
Splátky úvěrů	-6 296	-6 465	-10 739	-9 018
Přijetí úvěru	0	0	27 000	0
Převod z fondu rozvoje bydlení	0	0	1 600	0
Zůstatek z předchozího roku	9 013	6 170	7 938	12 096
Přebytek (+) / schodek (-) rozpočtu	6 170	7 938	12 096	19 541

Zdroj: MÚ Jilemnice

Saldo příjmů a výdajů představuje položky běžného hospodaření, které jsou dále doplněny o financování vyplývající z přijatých úvěrů, využití přebytku či schodku předchozího roku atd. Z výše uvedených údajů je patrné, že celkové hospodaření skončilo v jednotlivých letech přebytkem, který je běžně používán na rozvoj města.

6.2.1 Rozpočtové příjmy

Ve sledovaném období tvořily daňové příjmy významnější položkou na straně rozpočtových příjmů, ty město inkasuje na základě zákona č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), ve znění pozdějších předpisů. Tyto příjmy je možné hodnotit z hlediska legislativního určení jako zajištěný a opakovatelný příjem. Daňové příjmy se na celkových příjmech dlouhodobě podílejí 30 % (v roce 2006 35,4%). Daňové příjmy tvoří zejména výnosy z daně z přidané hodnoty, která tvoří dlouhodobě jejich rozhodující část (27,5 %), dále daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti (17 %), daň z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti (téměř 11 %), daň z příjmů právnických osob (18 %), daň z příjmů právnických osob za obce (5,5 %) a daň z nemovitostí (4 %), z níž město inkasuje v souladu se zákonem o rozpočtovém určení daní 100 % výnosu. Do daňových příjmů rovněž patří i další z hlediska příjmů méně významné položky, a to správní poplatky s dlouhodobým podílem na příjmech 9 % a místní poplatky s podílem 7%.

Velmi významným příjmem rozpočtu města hned po příjmech daňových byly ve sledovaném období přijaté dotace, které dlouhodobě tvoří přes 50 % celkových příjmů, i když jejich podíl dlouhodobě klesá (43,5 % v roce 2006). Jedná se zejména o dotace z jiných veřejných zdrojů/rozpočtů, zejména neinvestiční dotace ze státního rozpočtu na výkon státní správy, volby, dotace na sociální služby, mzdy pracovníků ve školství a další. Od roku 2005 je patrný značný pokles dotací na mzdy ve školství, což souvisí s úmyslem státu nasměrovat finanční toky přímo konkrétním organizacím poskytujícím obyvatelstvu vzdělávací služby.

Nedaňové příjmy se na celkových příjmech dlouhodobě podílejí 14 % (v roce 2006 15,4%). Výše těchto příjmů se odvíjí od úspěšnosti hospodaření města, i když v nich jsou z části zahrnuty sankční platby a splátky dříve poskytnutých půjček, ty však nemají větší podíl (6 %, resp. 4 % v roce 2006). Z hlediska významu a výše tvoří hlavní podíl příjmy z poskytovaných služeb obyvatelstvu jako služby spojené s bytovým hospodářstvím, městskou knihovnou, pečovatelskou službou apod., které tvoří dlouhodobě 40 % a dále přijaté nájemné od škol, nájemců bytů, ostatních nemovitostí, které tvoří dlouhodobě 43 %. Příjmy z úroků a ostatního finančního majetku tvoří dlouhodobě 6 % nedaňových příjmů a jsou dodatečným vítaným zdrojem pro financování priorit města.

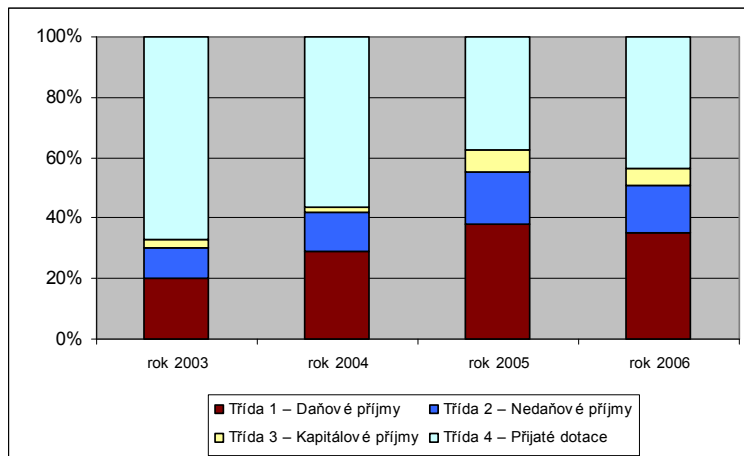
Významným příjmem rozpočtu jsou také kapitálové příjmy, jejichž výše v letech značně kolísá, což souvisí s obsahovou náplní této položky, do které jsou zahrnuty příjmy z prodeje majetku města. Kapitálové příjmy tvoří dlouhodobě 4 % celkových rozpočtových příjmů. V roce 2003 město vykázalo rozpočtový příjem za dražbu domu čp. 9 ve výši 3 600 tis. Kč, zálohy na prodej 32 bytových jednotek

v ulici Roztocká a prodej dalšího nemovitého majetku ve výši 2 110 tis. Kč. V roce 2004 město vykázalo příjmy v rozpočtu vyplývající zejména ze záloh na prodej 32 bytových jednotek v ulici Roztocká a prodej pozemků celkem 2 110 tis. Kč. V roce 2005 město přijalo za prodej pozemků, domů a na zálohách za byty v ulici Roztocká celkem 10 356 tis. Kč, v roce následujícím potom 8.605 tis. Kč.

Ve sledovaném období celkové rozpočtové příjmy poklesly o 32 %, což souvisí téměř výhradně s vysokými dotacemi v roce 2003 na výstavbu Masarykovy městské nemocnice a poklesem dotací státu vzdělávacím zařízením od roku 2005.

Graf 35 Struktura rozpočtových příjmů města ve sledovaném období 2003 – 2006

Zdroj: MÚ Jilemnice

Vysoké přijaté běžné dotace roce 2003 souvisejí s povinností města zajistit dle zákona financování přímých nákladů ve školství, zdravotnictví, státní správě a samosprávě (působnost úřadu III. stupně).

Neinvestiční přijaté dotace ze SR v rámci SDV představuje státní dotace městu na výkon státní správy (administrativa, sociální dávky, volby apod.). Pokles neinvestičních přijatých dotací od Libereckého kraje v roce 2005 souvisí přesměrováním plateb mezd ve školství ze státního rozpočtu přímo konkrétním organizacím poskytujícím vzdělávací služby. Do roku 2005 tyto výdaje procházely rozpočtem města.

Kapitálové dotace městu byly určeny na zastupitelstvem schválené investiční akce. Město inkasovalo v roce 2003 dotaci na výstavbu Masarykovy městské nemocnice ve výši 59 840 tis. Kč, na výstavbu úřadu III. stupně 8 805 tis. Kč, na rekonstrukci plaveckého bazénu 4 000 tis. Kč a na výstavbu 4 půdních bytových jednotek v čp. 381 a 382 celkem 1 280 tis. Kč. V roce 2004 byla městu poskytnuta dotace na přístavbu a rekonstrukci Kulturního domu ve výši 14 600 tis. Kč. V roce 2005 město obdrželo dotaci na regeneraci panelového sídliště ve výši 3 668 tis. Kč a 984 tis. Kč na renovaci hasičské cisterny. V roce 2006 byly poskytnuty celkem tři větší dotace, a to 15 000 tis. Kč na výstavbu víceúčelové tělocvičny (v roce 2007 na stejnou akci město obdrželo další 4 000 tis. Kč), 3 360 tis. Kč na regeneraci panelového sídliště Spořilov (v roce 2007 na stejnou akci město obdrželo další 3 115 tis. Kč) a 940 tis. Kč na nákup přístrojů pro Masarykovu městskou nemocnici. Nákup přístrojů pro nemocnici a renovace hasičské cisterny byla financována z dotace poskytnuté Libereckým krajem, všechny ostatní dotace poskytl stát (většinou Ministerstvem pro místní rozvoj). Město obdrželo ve sledovaném období ještě několik dotací na realizaci akcí mnohem menšího rozsahu, které neměly z hlediska celkového posouzení investiční aktivity města velký význam.

Tab. 24 Příjmy rozpočtu města ve sledovaném období 2003 – 2006

PŘÍJMY	rok 2003	rok 2004	rok 2005	rok 2006
11 – Daň z příjmů fyzických osob	7 772	8 656	9 124	9 132
11 – Daň z příjmů fyzických osob ze SVČ	5 129	5 788	6 185	4 529
11 – Daň z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů	456	546	460	524
11 – Daň z příjmů právnických osob	7 868	8 576	9 494	9 696
11 – Daň z příjmů právnických osob za obce	2 627	2 859	2 327	3 124
12 – Daň z přidané hodnoty	11 856	12 641	14 935	15 651
13 – Správní poplatky	3 672	4 004	5 164	5 837
13 – Místní poplatky	3 165	3 311	3 667	3 675
15 – Daň z nemovitostí	2 109	2 277	2 201	2 300
Daně a poplatky celkem	44 654	48 658	53 557	54 468
21 – Příjmy z poskytování služeb	8 280	7 172	8 413	9 413
21 – Příjmy z úroků a finančního majetku	1 965	1 710	1 606	1 467
22 – Přijaté nájemné	11 398	11 924	12 538	10 225
22 – Přijaté sankční platby	1252	1 107	1 537	1 505
23 – Příjmy z prodeje majetku a ost. nedaň. příjmy	317	122	71	104
24 – Přijaté splátky půjček	559	427	243	944
Nedaňové příjmy celkem	23 771	22 462	24 408	23 658
31 – Příjmy z prodeje investičního majetku	5 710	2 110	10 536	8 605
Kapitálové příjmy celkem	5 710	2 110	10 536	8 605
41 – Neinvestiční přijaté dotace ze SR v rámci SDV	38 778	40 510	40 605	41 831
41 – Neinvestiční přijaté dotace od obcí	910	906	910	1 371
41 – Neinvestiční přijaté dotace od Libereckého kraje	33 906	36 162	2 291	859
41 – Ostatní dotace	2 471	2 825	2 923	3 074
Přijaté běžné dotace	76 065	80 403	46 729	47 135
Přijaté kapitálové dotace	74 736	15 157	5 971	19 852
Příjmy celkem	224 936	168 790	141 201	153 718

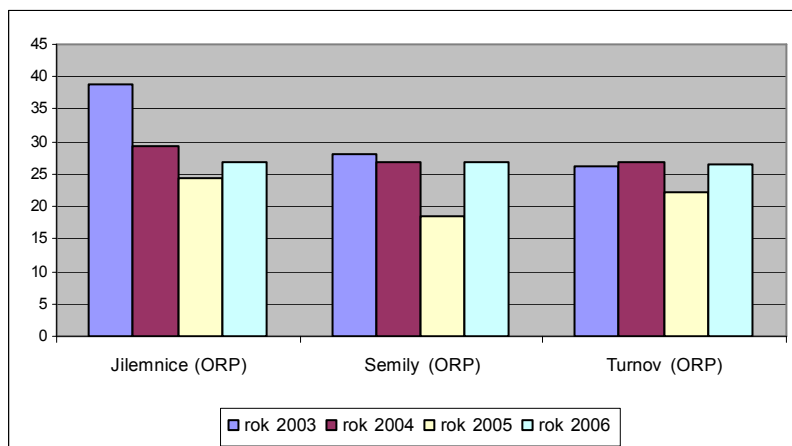
Zdroj: MÚ Jilemnice

Zajímavým ukazatelem dokumentujícím velikost rozpočtu města je podíl celkových rozpočtových příjmů daného roku a počtu jeho obyvatel, zajímavé je i srovnání tohoto ukazatele s jeho výší vykazovanou okolními městy.

Příjem na jednoho obyvatele v Jilemnici ve sledovaném období klesl z 39 tis. Kč v roce 2003 na 27 tis. Kč v roce 2006. Pokles příjmů v roce 2003 je silně ovlivněn investiční dotací pro Masarykovu městskou nemocnici, viz výše, pokles v roce 2005 souvisí se změnou financování příspěvkových organizací města, kdy dotace vzdělávacím zařízením (školám) již od tohoto roku neprocházejí rozpočtem města, ale jsou poskytovány přímo těmito organizacím. Po započítání těchto vlivů se výše ukazatele v jednotlivých letech měnila řádově v několika milionech korun. Z následujícího grafu je patrné, že mezi jednotlivými městy (s významem obce s rozšířenou působností) nejsou příliš velké rozdíly ve výši rozpočtových příjmů na jednoho obyvatele.

Graf 36 Rozpočtové příjmy města na jednoho obyvatele (po konsolidaci) a srovnání s vybranými městy ve sledovaném období 2003 – 2006

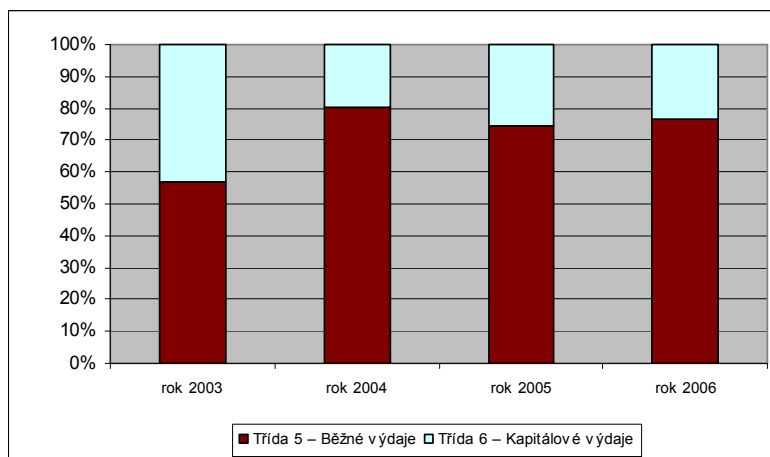
Zdroj: MF ČR, ČSÚ

6.2.2 Rozpočtové výdaje

Ve sledovaném období se na celkových rozpočtových výdajích po konsolidaci¹³ podílely rozhodující měrou běžné výdaje před výdaji kapitálovými (investičními). Jejich poměr je dlouhodobě přibližně 70:30, ovšem v jednotlivých letech značně kolísal od 57:43 v roce 2003 až po rok 2004 (80:20). Na jejich objem a vzájemný poměr měly rozhodující vliv zejména investiční výdaje v roce 2003 (Masarykova městská nemocnice) a pokles výdajů do školství z městského rozpočtu od roku 2005 související se změnou pravidel financování přímých nákladů ve školství. Na výkyvy v objemu a struktuře výdajů v jednotlivých letech sledovaného období muselo město a jeho orgány reagovat velmi pružně v průběhu každého roku, zejména podle aktuální situace související s možnostmi čerpání investičních dotací. Výsledkem byly značné změny v upravených rozpočtech, jež následně schvalovalo zastupitelstvo města.

Ve sledovaném období celkové rozpočtové výdaje poklesly o 38 % (příjmy o 32 %), čímž byly postupně vytvářeny zdroje pro splátky čerpaných úvěrů, viz v další část textu. I přes snahu snižovat výdaje město v roce 2005 vykázalo schodek z „běžného hospodaření“ ve výši 13 703 tis. Kč.

Graf 37 Struktura rozpočtových výdajů města ve sledovaném období 2003 – 2006

Zdroj: MÚ Jilemnice, MF ČR

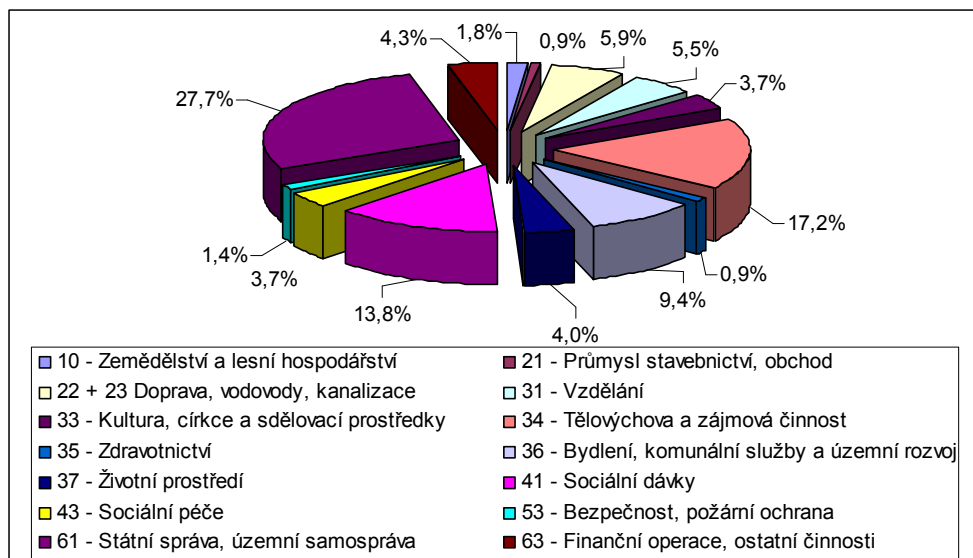
V rozpočtových výdajích celkem mají z hlediska odvětvového členění dlouhodobě nejvyšší váhu výdaje na státní správu a samosprávu (v letech 2003 až 2006 20,5 %, v roce 2006 27,7 %),

¹³ Výdaje po konsolidaci neobsahují průběžné položky (převody mezi jednotlivými účty), které se nezahrnují do rozpočtových výdajů města.

zdravotnictví (11,2 %, resp. 13,8 %), bydlení, komunální služby a územní rozvoj (8,4 %, resp. 9,4 %), dopravu, vodovody, kanalizace (4,7 %, resp. 5,9 %). Ostatní položky v členění podle rozpočtové skladby mají nižší podíl na celkových výdajích nebo je jejich podíl značně proměnlivý. Právě na těchto položkách, jejichž výše vynakládaných výdajů značně kolísá v jednotlivých letech jsou dobře vidět priority města v jednotlivých letech z hlediska výše investic a jejich časové náročnosti. Toto konstatování neplatí pro výdaje na sociální dávky a péči a správu, kde se jedná spíše o běžné výdaje.

Graf 38 Odvětvové členění běžných výdajů města v roce 2006

Zdroj: MÚ Jilemnice, MF ČR

Tab. 25 Výdaje města podle odvětvového členění ve sledovaném období 2003 – 2006

VÝDAJE	rok 2003	rok 2004	rok 2005	rok 2006
10 - Zemědělství a lesní hospodářství	2 577	2 002	2 273	2 408
21 - Průmysl stavebnictví, obchod	4 452	2 328	1 025	1 186
22 + 23 Doprava, vodovody, kanalizace	3 498	2 716	17 689	8 052
31 - Vzdělání	35 489	40 283	6 633	7 502
33 - Kultura, církev a sdělovací prostředky	4 074	24 092	5 096	5 012
34 - Tělovýchova a zájmová činnost	8 973	3 491	5 212	23 606
35 - Zdravotnictví	63 287	4 068	23 027	1 289
36 - Bydlení, komunální služby a územní rozvoj	18 910	14 472	10 907	12 860
37 - Životní prostředí	4 978	4 553	5 339	5 465
41 - Sociální dávky	19 572	19 010	18 598	18 916
43 - Sociální péče	7 450	4 485	5 123	5 094
53 - Bezpečnost, požární ochrana	1 505	2 540	3 304	1 898
61 - Státní správa, územní samospráva	39 800	30 557	31 254	38 062
63 - Finanční operace, ostatní činnosti	13 214	5 960	19 244	5 905
Výdaje celkem	227 779	160 557	154 724	137 255

Zdroj: MÚ Jilemnice

6.2.3 Investice

Kapitálové výdaje představují zejména investice do dlouhodobého majetku města a investiční transfery (platby) a půjčky zejména organizacím veřejného sektoru (příspěvkových a neziskovým organizacím). Kapitálové výdaje se ve sledovaném období podílely dlouhodobě na celkových rozpočtových výdajích 28 % (od 20 % v roce 2004 až 43 % v roce 2003). Objem kapitálových výdajů v absolutním vyjádření poměrně značně kolísá, a to od 95 702 tis. Kč v roce 2003 až po 31 699 tis. Kč

v roce 2004. Rozdíly jsou dány množstvím disponibilních zdrojů určených na investice (často dotací) a především finanční náročností realizovaných investičních akcí. V níže uvedené tabulce jsou uvedeny jen větší akce, v řadě případů s několikaletým časovým horizontem.

Jednoznačně největší investiční akcí byla rekonstrukce Masarykovy městské nemocnice a výstavba víceúčelové a školní tělocvičny. Město má k dispozici zpracovanou databázi investičních akcí s různou mírou náročnosti na objem finančních zdrojů. Konkrétní investiční akce by měly být navrženy v rámci projednávání a schválení strategické části „Strategického plánu města Jilemnice“.

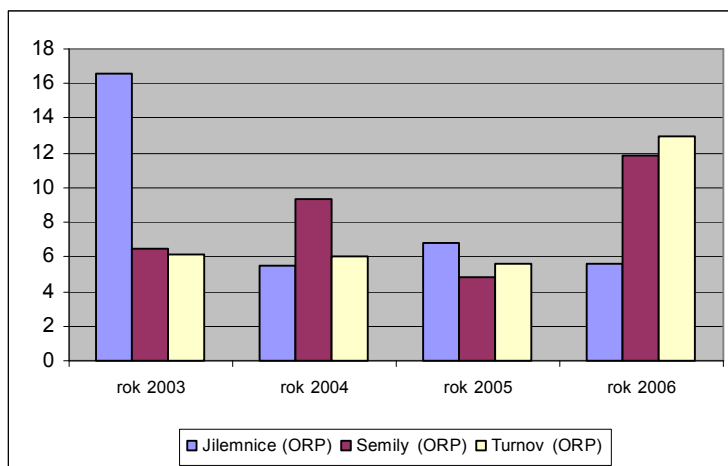
Tab. 26 Nejvýznamnější investice města (z hlediska objemu prostředků) v tis. Kč ve sledovaném období 2003 – 2007

INVESTICE	rok 2003	rok 2004	rok 2005	rok 2006	rok 2007	2003 až 2007
Výkup pozemků	2 405	1 000	0	0	0	3 405
Komunikace	947	0	6 771	500	0	8 218
Rekonstrukce bazénu a sportovišť	6 794	1 330	700	0	0	8 824
MMN - dostavba	62 340	2 500	19 900	940	0	85 680
Bytová výstavba	3 492	3 479	0	0	0	6 971
ČP 9 na náměstí	4 147	0	0	0	0	4 147
Rekonstrukce budov úřadu, výstavba	10 597	0	0	3 743	1 985	16 325
Přístavba kulturního domu	0	19 550	0	0	0	19 550
Regenerace panelového sídliště "Spořilov"	0	0	5 293	3 408	6 614	15 315
Víceúčelová a školní tělocvična	0	0	337	21 482	27 823	49 642
Požární ochrana - renovace cisterny	0	1 350	1 967	0	0	3 317
Přístavba DC	0	0	0	0	1 300	1 300
Ostatní akce	4 980	2 490	4 500	1 923	1 092	14 985
Celkem	95 702	31 699	39 468	31 996	38 814	237 679

Zdroj: MÚ Jilemnice

Jedním z ukazatelů dokládajícím intenzitu investiční aktivity města je poměr kapitálových (investičních) výdajů města a počtu jeho obyvatel. Hodnoty ukazatele v jednotlivých letech značně kolísají, což velmi úzce souvisí na jedné straně s objem jednotlivých investic a na straně druhé disponibilními prostředky města. Město obvykle po realizaci významných akcí nemá následně dostatek finančních prostředků na jiné plánované akce a svou pozornost zaměřuje spíše na opravy a údržbu a „šetří“ na velké akce v dalších letech. Průměrná hodnota ukazatele ve sledovaném období byla 2,7 tis. Kč na jednoho obyvatele. Na níže uvedeném grafu je vidět rozdílná výše investic na jednoho obyvatele v jednotlivých městech a letech. Do výpočtu byly zahrnuty pouze investice financované z veřejných zdrojů.

Graf 39 Kapitálové výdaje města na jednoho obyvatele ve sledovaném období 2003 – 2006

Zdroj: MF ČR, ČSÚ

6.2.4 Zadluženost a vlastní fondy

Zadluženost ve sledovaném období je velmi nízká, což město může doložit nízkými hodnotami Ukazatele dluhové služby¹⁴. V případě dluhové služby město nevykázalo ve sledovaném období hodnoty vyšší než 10,6 % (v roce 2005). Ministerstvo financí ČR vypočítává každoročně obcím a krajům ukazatel dluhové služby, přičemž považuje za hraniční hodnotu ukazatele ve výši 30 %. Ani zadluženost města bankovními úvěry přepočítaná na jednoho obyvatele nebyla vysoká. Z toho ukazatele a dále celkové zadluženosti města bankovními úvěry je možné dovodit reálné možnosti města v oblasti získání dalších bankovních úvěrů nebo jiných cizích zdrojů za účelem dalšího rozvoje města.

Tab. 27 Hospodaření města ve sledovaném období 2003 – 2006 (vybrané ukazatele)

Ukazatel	rok 2003	rok 2004	rok 2005	rok 2006
Výše rozpočtových příjmů (po konsolidaci) na 1 obyvatele v tis. Kč	38,9	29,2	24,5	26,9
Poměr ročního rozpočtového schodku (-) / přebytku (+) k příjmům (po konsolidaci) celkem	2,7%	4,7%	8,6%	12,7%
Kapitálové výdaje na 1 obyvatele v tis. Kč	16,5	5,5	6,8	5,6
Zadluženost (úvěry) obce na 1 obyvatele v tis. Kč	5,5	4,4	7,5	6,0
Ukazatel dluhové služby dle MF ČR	8,08	7,58	10,61	8,56
Počet obyvatel obce	5 783	5 774	5 770	5 710

Zdroj: MÚ Jilemnice, MF ČR

Tab. 28 Bankovní úvěry čerpané ve sledovaném období 2003 až 2006

Charakter a účel úvěru (banka)	Výše v tis. Kč	Rok čerpání	Zůstatek v tis. Kč k 31.12.2007	Rok splatnosti
Finanční úvěr z titulu ručení za závazky podnikatelských subjektů z let 1992 – 1994 ve výši 13 540 tis. Kč (Česká spořitelna a.s.)	12 000	2005	7 200	2010
Dlouhodobý úvěr na dostavbu Masarykovy městské nemocnice (Česká spořitelna a.s.)	15 000	2005	9 000	2010
Hypoteční úvěr na výstavbu bytových jednotek v ulici Roztocká (Komerční banka a.s.)	27 000	2000	10 152	2011
Celkem	x	X	26 352	x

Zdroj: MÚ Jilemnice

Město v letech předcházejícím sledovanému období (2003 až 2006) čerpalo dlouhodobý úvěr na výstavbu vodovodů a kanalizace ve výši 15 000 tis. Kč a střednědobý úvěr ve výši 6 000 tis. Kč. Oba úvěry byly splaceny v letech 2005 a 2006.

Město v minulosti zřídilo tři fondy: Fond rozvoje bydlení, Fond rezerv a rozvoje a Sociální fond. Zdrojem jejich tvorby jsou přebytky hospodaření z minulých let, příjmy běžného roku, které nejsou určeny k využití v běžném roce a převody prostředků z rozpočtu během roku do účelových peněžních fondů.

Fond rozvoje bydlení byl zřízen na základě obecně závazné vyhlášky Města Jilemnice z roku 1999 „O vytvoření a použití účelových prostředků „Fondu rozvoje bydlení města“, a to v zájmu zlepšení úrovně bydlení, životního prostředí a vzhledu města. Fond slouží k opravám a modernizaci bytového fondu, poskytování půjček na zvelebení obytných budov na území města podle stanovených pravidel a podmínek. Příjmy Fondu rozvoje a bydlení tvoří splátky poskytnutých půjček, výdaje potom poskytnuté půjčky občanům. Ke konci roku 2006 činil zůstatek tohoto fondu 475 tis. Kč.

¹⁴ Povinně vypočítáván každý rok na základě Usnesení vlády č. 346 z 14.4.2004 o Regulaci zadluženosti obcí a krajů pomocí ukazatele dluhové služby. Jedná se v podstatě o poměr dluhové služby (splátek úroků a jistin) a dluhové základny (daňových a nedaňových příjmů a dotací).

Fond rezerv a rozvoje slouží jako rezervy na krytí výdajů rozpočtu v následujících letech. V posledních letech se jeho zůstatek nemění a činí 2 887 tis. Kč.

Město vlastní podílové listy Sporinvest fondu, otevřeného podílového fondu Spořitelni investiční společnosti a.s. Jedná se o fond pro konzervativní investory, v portfoliu jsou dluhopisy atd. Fondy zůstávají dlouhodobě v rezervě města jako finanční majetek, který je možné operativně použít podle aktuálních priorit vedení města. Výše investované částky představovala v době pořízení 4 400 tis. Kč a je možné ji považovat za bezpečné uložení finančních prostředků.

6.2.5 Závěrečné účty

Město každoročně zpracovává v souladu s ustanovením § 43 zákona č. 128/2000 Sb. o obcích, ve znění pozdějších předpisů a ustanovením § 17 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů Závěrečný účet. Jeho obsah stanoví ustanovení § 17 odst. 2 a 3 zákona č. 250/2000 Sb. Závěrečný účet obsahuje údaje o ročním hospodaření územního samosprávného celku a svazku obcí, poskytuje základní informace pro uživatele, zejména z řad zastupitelstev, ale i dalším zájemcům.

V závěrečném účtu jsou obsaženy zejména údaje o plnění rozpočtu příjmů a výdajů, včetně tvorby a použití fondů, aby bylo možné zhodnotit finanční hospodaření územního samosprávného celku a svazku obcí a jimi zřízených nebo založených právnických osob a hospodaření s jejich majetkem. Součástí závěrečného účtu je vyúčtování finančních vztahů ke státnímu rozpočtu, rozpočtům krajů, obcí, státním fondům a jiným rozpočtům a k hospodaření dalších osob.

Přezkoumání hospodaření města provádí dlouhodobě auditorka Ing. Ivana Schneiderová, která je oprávněnou osobou k poskytování auditorských služeb (č. osvědčení 1840), v souladu s ustanovením § 42 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření města je každoročně přílohou Závěrečného účtu.

Zastupitelstvo města schvaluje celoroční hospodaření města a závěrečný účet města včetně zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření města za příslušný rok.

6.2.6 Rozpočtový výhled

Finanční hospodaření územních samosprávných celků a svazků obcí se řídí jejich ročním rozpočtem a rozpočtovým výhledem. Města a obce jsou povinny sestavovat rozpočtový výhled podle ustanovení § 3 zákona č. 250/000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Rozpočtový výhled je pomocným nástrojem územního samosprávného celku sloužícím pro střednědobé finanční plánování rozvoje jeho hospodářství. Sestavuje se na základě uzavřených smluvních vztahů a přijatých závazků zpravidla na 2 až 5 let následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet. Rozpočtový výhled obsahuje souhrnné základní údaje o příjmech a výdajích, zejména o dlouhodobějších závazcích a pohledávkách, o finančních zdrojích a potřebách dlouhodobě realizovaných záměrů.

Při sestavování rozpočtového výhledu vychází Odbor finanční Městského úřadu v Jilemnici ze skutečnosti předchozího roku (let) a odhadu na běžný rok, přihlíží také k odhadu daňových příjmů veřejných rozpočtů na roky 2008 a 2009 (oficiální podklady poskytované městům a obcím MF ČR). Rozpočtový výhled zohledňuje pravidla financování obcí, které vyplývají ze zákona č. 243/2000 Sb. Hospodaření města v nejbližších letech v podobě přijatého zpracovaného rozpočtového výhledu by mělo vykazovat přebytky. Účelem sestavování rozpočtového výhledu je číselné vyjádření příjmů a výdajů města ve střednědobém horizontu, proto změna dílčích rozpočtových položek v nadcházejících letech je téměř jistá.

Stávající rozpočtový výhled byl vypracován k 30.6.2006 a schválen usnesením zastupitelstva města č. ZM 82/06. Z toho důvodu je za rok 2006 uveden upravený rozpočet, nikoli skutečný. Skutečnost byla nakonec jiná, což je doloženo v komentáři k následující tabulce. Výhled za rok 2007 je dnes již skutečnost, která může být rozdílná od komentáře umístěného pod tabulkou.

Tab. 29 Rozpočtový výhled (v tis. Kč) města do roku 2009

POLOŽKA	skut. 2003	skut. 2004	skut. 2005	upravený rozpočet 2006	výhled 2007	výhled 2008	výhled 2009
PŘÍJMY							
Daňové příjmy	44 654	48 658	53 557	51 822	53 895	56 051	58 293
Nedaňové příjmy	23 771	22 462	24 408	22 730	23 185	23 649	24 122
Kapitálové příjmy	5 710	2 110	10 356	5 802	10 000	3 000	3 000
Přijaté dotace celkem	150 801	95 560	52 700	63 700	47 666	43 921	44 699
z toho: soc.dávky,dotace pro třetí subjekty	21 792	22 766	23 277	23 131	22 500	18 000	18 000
mzdy školství	32 511	34 758	0	0	0	0	0
kapitálové dotace	74 736	14 600	5 971	16 136	0	0	0
ostatní dotace	21 762	23 436	23 452	24 433	25 166	25 921	26 699
PŘÍJMY CELKEM	224 936	168 790	141 021	144 054	134 746	126 621	130 114
VÝDAJE							
Běžné výdaje	125 781	128 858	115 256	109 391	109 055	106 286	108 052
z toho: mzdy školství dotace	32 511	34 758	0	0	0	0	0
sociální dávky dotace	19 572	19 010	23 277	23 131	22 500	18 000	18 000
vratka dotací	1 379	594	1 201	1 402	0	0	0
platba ručení	0	0	13 540	0	0	0	0
výdaje na provoz	72 319	74 496	77 238	84 858	86 555	88 286	90 052
Kapitálové výdaje	95 702	31 699	39 468	37 741	19 191	12 235	13 861
z toho: z dotací	74 736	14 600	5 971	16 136		0	0
z vlastních zdrojů	20 966	17 099	33 497	21 605	19 191	12 235	13 861
VÝDAJE CELKEM	221 483	160 557	154 724	147 132	128 246	118 521	121 913
SALDO (Příjmy - Výdaje)	3 453	8 233	-13 703	-3 078	6 500	8 100	8 201
FINACOVÁNÍ SALDA	-3 453	-8 233	13 703	3 078	-6 500	-8 100	-8 201
Přijaté úvěry a půjčky	0	0	27 000	0	0	0	0
Splátky úvěrů a půjček	-6 296	-6 465	-10 739	-9 018	-8 000	-8 100	-8 201
Fondy - FRR, FRB	0	0	1 600	0	0	0	0
Nákup/prodej podíl. listů	0	0	0	0	1 500	0	0
Změna stavu na bank.účtech	2 843	-1 768	-4 158	12 096	0	0	0

Zdroj: MÚ Jilemnice

Komentář k tabulce:

Ve výhledu na rok 2007 není zahrnuto ručení ve výši 3 885 tis. Kč (ANKO K), v případě plnění by byl použit Fond rezerv a rozvoje. Do r. 2007 zahrnut prodej majetku (9 800 tis. Kč) a použití podílových listů (1500 tis. Kč) dle schválení financování tělocvičen. Splátky půjček jsou uvedeny podle dlouhodobého splátkového kalendáře a obsahují úvěr za ručení (viz položka platba ručení v roce 2005). Běžné příjmy z účelových dotací pro třetí subjekty ("průběžné") a kapitálové příjmy z dotací jsou ve stejné výši ve výdajích. Položka Kapitálové výdaje z vlastních zdrojů obsahuje vlastní finanční prostředky města určené na financování investic.

6.3 Organizace města

Zastupitelstvo Města Jilemnice v minulosti rozhodlo na základě zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, formou vydání zřizovací listiny o vzniku organizačních složek města jako územního samosprávného celku. Město má jako územní samosprávný celek ve svém rozpočtu obsaženy veškeré příjmy a výdaje svých organizačních složek. Rozpočet organizační složky je součástí rozpočtu jejího zřizovatele. Organizační složka hospodáří jménem svého zřizovatele a není účetní jednotkou.

Město jako územní samosprávný celek zřídilo formou vydání zřizovací listiny příspěvkové organizace pro činnosti ve své působnosti, které jsou zpravidla neziskové a jejichž rozsah, struktura a složitost vyžadují samostatnou právní subjektivitu. Příspěvková organizace hospodáří s peněžními prostředky získanými vlastní činností a s peněžními prostředky přijatými z rozpočtu svého zřizovatele. Dále

hospodaří s prostředky svých fondů, s peněžitými dary od fyzických a právnických osob, včetně peněžních prostředků poskytnutých ze zahraničí.

Seznam organizací města:

a) organizační složky:

- Pečovatelská služba, J. Havlíčka 328, 514 01 Jilemnice,
- Městská knihovna Jaroslava Havlíčka, Komenského 1, 514 01 Jilemnice
- Výjezdová jednotka Sboru dobrovolných hasičů, Roztocká 506, 514 01 Jilemnice

b) příspěvkové organizace:

- Masarykova městská nemocnice, Metyšova 465, 514 01 Jilemnice, IČ: 00192546
- Dětské centrum, Roztocká 994, 514 01 Jilemnice, IČ: 68247877
- Informační, kulturní a společenské centrum, Roztocká 500, 514 01 Jilemnice, IČ: 00371416
- Sportovní centrum, Jungmannova 146, 514 01 Jilemnice, IČ: 00192325
- Základní škola, Komenského 288, 514 01 Jilemnice, IČ: 00854697
- Základní škola, Jana Harracha 97, 514 01 Jilemnice, IČ: 00854719
- Základní umělecká škola, Valdštejnská 216, 514 01 Jilemnice, IČ: 00854735
- Mateřská škola Jilemnice, Spořilovská 994, 514 01 Jilemnice, IČ: 71011170

c) obchodní společnosti:

- Zásobování teplem Jilemnice s.r.o. (100% podíl města), J. Weisse 1219, 514 01 Jilemnice, IČ: 25281542.

Město dále zřídilo Městskou policii jako svůj výkonný orgán, který slouží k zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku. Policie je podřízena přímo starostovi města.

Ve městě se nachází Krkonošské muzeum, zařízení spadající pod Správu KRNP.

Tab. 30 Dotace města a státního rozpočtu organizací města (v tis. Kč) ve sledovaném období 2003 – 2006

Příspěvkové organizace	rok 2003			rok 2004			rok 2005			rok 2006		
	příspěvek		Celkové náklady	příspěvek		Celkové náklady	příspěvek		Celkové náklady	příspěvek		Celkové náklady
	města	kraje, stát		města	kraje, stát		města	kraje, stát		města	kraje, stát	
1. ZŠ Komenského:	1 395	10 892	12 876	1 408	11 482	13 364	1 516	12 099	14 103	1 643	12 671	14 672
2. ZŠ J. Harracha	995	9 462	11 149	1 005	9 931	11 466	1 297	10 828	12 562	1 290	11 766	13 502
MŠ Jilemnice	1 125	6 114	8 530	1 040	6 649	9 166	1 530	6 567	9 577	1 647	6 758	9 333
Spec.ZŠ a spec. MŠ	0	0	0	50	2 306	2 360	55	2 774	2 826	60	2 906	2 974
ZUŠ Jilemnice	210	3 810	4 722	210	3 810	5 284	210	4 762	5 551	214	5 000	5 704
Jilemnice	1 600	18	5 515	1 664	206	5 719	1 760	16	5 884	1 850	0	6 252
Společenský dům Jilm	1 625	0	5 374	1 625	0	6 460	2 012	435	5 383	2 002	451	5 669
Dětské centrum	981	4 025	7 374	749	1 901	4 911	890	1 996	5 209	817	2 093	5 222
Masarykova městská nemocnice	2 500	64 709	195 280	2 500	1 566	196 633	19 400	2 127	187 652	0	2 791	207 898
Celkem	10 431	99 030	250 820	10 251	37 851	255 363	28 670	41 604	248 747	9 523	44 436	271 226

Zdroj: MÚ Jilemnice

Celkové náklady v tabulce představují provozní náklady organizace a nejsou součtem příspěvků města, kraje a státu, navíc jsou některé výdaje financovány z příspěvků uživatelů služeb organizace, případně z příjmů z jejich vlastní činnosti. Všechny položky uvedené pod příspěvky představují provozní výdaje hrazené z příspěvků jejich poskytovatelů. Jedinou výjimkou jsou příspěvky Masarykově městské nemocnici, kde částky představují investiční dotace uvedených poskytovatelů v jednotlivých letech (kromě roku 2003, kde v uvedené částce za kraj/stát je zahrnuta dotace kraje na provozní výdaje 4 869 tis. Kč).

V roce 2005 došlo ke změně financování mateřských a základních škol, domu dětí a mládeže a ZUŠ, kdy organizace dostávají státní dotace přímo do svého rozpočtu, z tohoto důvodu již neprobíhají transfery přes rozpočet města. Dotace ze státního rozpočtu jsou určeny zejména na mzdy zaměstnanců a učební pomůcky.

6.4 Pozice města z hlediska dlouhodobé udržitelnosti hospodaření

K řádnému hospodaření jsou zastupitelstva měst a obcí obecně zavázány, kromě jiného, § 38 zákona č. 128/2000, o obcích, ve znění pozdějších předpisů, ve kterém je uvedena zejména povinnost obce využívat svůj majetek účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti. Města a obce musí dle zákona pečovat o zachování a rozvoj svého majetku.

Z materiálů, které byly zpracovateli poskytnuty a údajů sdělených pracovníky Městského úřadu Jilemnice vyplývá, že hospodaření města je možné hodnotit z pohledu finanční analýzy za velmi odpovědné a v dlouhodobém horizontu jako udržitelné.

Rozpočtové příjmy a výdaje města mají z hlediska výše a druhů příjmů poměrně podobnou strukturu jako města obdobné velikosti a významu (ORP). Na straně příjmů jsou dlouhodobě zaznamenávány stabilní příjmy daní vyplývající ze zákonem stanoveného podílu na celostátně vybíraných daních, kapitálové příjmy jsou naopak zdrojem velmi nestabilním a jsou úzce spojeny s prodejem vlastního nemovitého majetku. Dalším nestabilním zdrojem rozpočtu jsou dotace na investice, které v konečném důsledku, tak jako v jiných obdobných případech, mají negativní dopad na vypovídací schopnost odhadů budoucího hospodaření města (dlouhodobý rozpočtový výhled). Tyto skutečnosti mají potom vliv na celkové hospodaření města, které musí velmi flexibilně (vynuceně) přizpůsobovat svou rozvojovou politiku aktuálnímu stavu disponibilních zdrojů.

I přes dobré výsledky hospodaření v posledních letech je nutné konstatovat, že město nemá a ani v budoucnu nebude mít dostatek vlastních finančních prostředků na nejn nutnější investice, opravy a údržbu svého majetku, ostatně jako drtivá většina menších měst a obcí v České republice. V této souvislosti je nutné klást velký důraz na optimální alokaci a efektivnost vynakládaných disponibilních rozpočtových zdrojů. Investice by měly být směřovány zejména do těch oblastí, které mají rozvojový potenciál a budou přinášet efekty většině obyvatel, nikoli jen jejich úzké skupině lidí těšící se momentální přízni politické reprezentace (obecně platná poznámka).

Velmi důležitou součástí úvah o tom, kam směřovat investice je sledování možností financování investic z jiných veřejných zdrojů. Podstata této úvahy spočívá v tom, že se na příjmech města podílejí značnou měrou právě dotace a daňové příjmy, které nemůže město příliš ovlivnit. Je potom v zájmu města dlouhodobě a pravidelně hodnotit možnosti získávání dotací z veřejných prostředků (ze státního rozpočtu, resp. kapitol ministerstev, rozpočtu Královéhradeckého kraje, případně strukturálních fondů EU v současném programovém období 2007 - 2013).

Určitým dočasným omezením při čerpání prostředků ze strukturálních fondů EU mohou být finanční podmínky stanovené v jednotlivých operačních programech (platby až po dokončení jednotlivých etap, případně až po kolaudačním souhlasu apod.), které budou vyžadovat čerpání krátkodobých překlenovacích úvěrů řešících časový nesoulad mezi uskutečněnými investičními výdaji a inkasem dotace.

Budoucí větší investiční akce města budou vždy, vzhledem k výši jeho rozpočtu a disponibilním zdrojům, doprovázeny nárůstem cizích zdrojů, zejména bankovních úvěrů. V nadcházejících letech může být proto dosud příznivý poměr výše vlastních a cizích zdrojů krytí aktiv v souvislosti s možnými plánovanými investicemi zcela odlišný. Město by mělo sledovat v této souvislosti své možnosti při čerpání bankovních úvěrů, zejména maximální únosnou výši úvěrů – úvěrovou/celkovou zadluženost.

Vláda ČR přijala v roce 2004 za účelem regulace zadluženosti obcí usnesení č. 346 o Regulaci zadluženosti obcí a krajů pomocí ukazatele dluhové služby. Ukazatel se vypočítá jako podíl dluhové služby (splátky úroků, jistin úvěrů, dluhopisů a leasingu) a dluhové základny (daňové a nedaňové příjmy po konsolidaci, některé přijaté dotace). Hraniční hodnota tohoto ukazatele stanovená Ministerstvem financí ČR je 30%. Překročení této hranice má zásadní význam pro čerpání dotací obcí, při jeho překročení ministerstvo automaticky předává seznam takových obcí poskytovatelům dotací, což může mít za následek zamítnutí žádostí o dotace či návratné finanční výpomoci. Bylo by vhodné, aby město v rámci vlastního interního výpočtu ukazatele dluhové služby uplatňovalo účetní zásadu opatrnosti a do výpočtu ukazatele neuvádělo přijaté dotace. Tím se do výpočtu nedostanou příjmy, které mají již předem určený účel použití. Tímto přístupem se tak mohou omezit politické tlaky na eventuelní větší míru zadlužení města.

V roce 2001 došlo zákonem č. 450/2001 Sb. k novelizaci zákona č. 128/2001 Sb. o obcích, ve znění pozdějších předpisů, a to doplněním § 85 o odstavec 4, jež zakazuje obcím přijmout úvěr, pokud její dluhová služba přesahuje 15 % vlastního rozpočtu minulého roku. I toto omezení zadluženosti obcí ze strany státu se jeví zpracovateli jako velmi mírné, protože například v roce 2006 by v případě Jilemnice roční výše dluhové služby (splátky jistiny a úroků) představovala přibližně 22 mil. Kč. Při úvěru s pětiletými rovnoměrnými splátkami by výše jistiny úvěru představovala kolem 90 mil. Kč.

Takové splátky si město dle názoru zpracovatele nemůže dovolit, je proto vhodné používat vlastní maximální hodnoty tohoto ukazatele kolem 5 %, maximálně však 7 až 8 %. Skutečností je, že město může využít rezerv z minulých let, ovšem výše uvedený omezení by mělo být dostatečnou pojistkou pro neočekávané výkyvy na příjmové a zejména výdajové straně rozpočtu v budoucích letech v důsledku vzniku rizikových situací (živelní katastrofy apod.).

Město Jilemnice je ukázkovým příkladem tohoto, jak špatně je koncipováno rozdělení celostátně vybíraných daní mezi města a obce podle zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), ve znění pozdějších předpisů. Nespravedlivé rozdělení daní, resp. stanovený podíl na nich, se totiž projevuje zejména u malých měst, která zajišťují z hlediska poskytování služeb ve veřejném zájmu funkci centra mikroregionu. Nejsou totiž z hlediska počtu obyvatel dostatečně velká natolik, aby mohla mít prospěch z „efektů z rozsahu“, které realizují větší a zejména velká města už tím, že disponují podstatně větším množstvím a nabídkou infrastruktury poskytující služby (nejen) ve veřejném zájmu, ale i poptávkou po těchto službách. Bez odpovídajícího rozdělení celostátně vybíraných příjmů může mít město v blízké budoucnosti problémy se zajištěním dostatečného množství finančních zdrojů na udržování poskytovaných služeb ve veřejném zájmu, a to v oblasti provozní i investiční.

6.5 Působnost města a jeho členství v organizacích a sdruženích

Do samostatné působnosti města patří spravování záležitostí, které jsou v zájmu města a jeho občanů a dále záležitosti, které do samostatné působnosti města svěří zvláštní zákon. Město je tzv. obcí s rozšířenou působností, která vykonává přenesenou působnost pro další obce ve správním obvodu a v rozsahu stanoveném zvláštními zákony. Do správního obvodu města patří následující obce: Benecko, Bukovina u Čisté, Čistá u Horek, Horka u Staré Paky, Horní Branná, Jestřabí, Kruh, Levínská Olešnice, Martinice v Krkonoších, Mříčná, Peřimov, Poniklá, Roztoky u Jilemnice, Studenec, Svojek, Víchova nad Jizerou a Vítkovice.

Členství města v dobrovolných svazcích obcí:

Město Jilemnice je členem **Dobrovolného svazku obcí Mikroregionu Jilemnicko** (výhradně v Libereckém kraji), se sídlem Masarykovo náměstí 82, 514 01 Jilemnice. DSO vznikl v dubnu 2000 a byl založen za účelem vzájemné spolupráce a koordinace činností v oblasti rozvoje regionu. Jeho členy je 18 obcí nacházejících se v okolí Jilemnice (Benecko, Bukovina u Čisté, Čistá u Horek, Dolní Branná, Horní Branná, Horka u Staré Paky, Jilemnice, Kruh, Levínská Olešnice, Martinice v Krkonoších, Studenec, Svojek, Mříčná, Peřimov, Poniklá, Roztoky u Jilemnice, Víchova nad Jizerou, Vítkovice).

Město Jilemnice je členem svazku **Krkonoše - svazek měst a obcí** (zejména v Královéhradeckém kraji), se sídlem Zámek 1, 543 01 Vrchlabí. Svazek vznikl v září 2000 a byl založen za účelem koordinace celkového rozvoje území turistického regionu Krkonoše na základě společné strategie, koordinování územních plánů a územního plánování, společný postup při prosazování ekologické stability území, společná propagace a rozvoj cestovního ruchu. Jeho členy je 18 obcí nacházejících se v okolí Jilemnice (Benecko, Bukovina u Čisté, Čermná, Černý Důl, Dolní Branná, Dolní Dvůr, Dolní Láňov, Harrachov, Horní Branná, Horní Kalná, Horní Maršov, Hostinné, Jablonec nad Jizerou, Janské Lázně, Jilemnice, Klášterská Lhota, Kořenov, Košťálov, Kunčice n. Labem, Láňov, Malá Úpa, Martinice v Krkonoších, Mladé Buky, Paseky n. Jizerou, Pec pod Sněžkou, Poniklá, Prosečné, Rokytice nad Jizerou, Roztoky u Jilemnice, Rudník, Strážné, Studenec, Svoboda nad Úpou, Špindlerův Mlýn, Vítkovice, Vrchlabí, Vysoké nad Jizerou, Žacléř). Svazek má zpracovaný dokument „Strategie rozvoje oblasti Krkonoš Program rozvoje cestovního ruchu Turistického regionu Krkonoše“.

Město Jilemnice je členem sdružení měst a obcí **Euroregionu Neisse - Nisa – Nysa**, se sídlem Třída 1. máje 858/26, 460 01 Liberec III. Euroregion byl založen v roce 1991, členem jsou obce Německa, České republiky a Polska. Jilemnice přistoupila ke sdružení v roce 2007. Euroregion je oblast příhraniční spolupráce, která vznikla na základě vzájemné dohody příhraničních regionů dvou nebo více zemí. Euroregion funguje na základě vlastních stanov. Podporuje zájmy měst a obcí, sdružení organizací i fyzických osob. Na regionálním základě podporoval aktivity, které vedly k přijetí do Evropské unie a uzavírání mezinárodních smluv napomáhajících přeshraniční spolupráci.

Členství města v zájmových sdruženích právnických osob dle § 20f a násl. zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů:

Svaz měst a obcí České republiky, se sídlem ulice 5. května 1640/65, 140 21 Praha 4. Předmětem činnosti je zejména hájit a prosazovat společné zájmy a práva obcí České republiky a České republiky u orgánů Evropských společenství, spolupracovat se zahraničními organizacemi obdobného zaměření a být členem mezinárodních organizací a spoluvytvářet podmínky pro zahraniční aktivity členů svazu a podílet se na vytváření podmínek ke vzdělávání členů zastupitelstev obcí, zaměstnanců obcí zařazených do obecních úřadů a zaměstnanců organizací zřizovaných obcemi.

Sdružení obcí Libereckého kraje, se sídlem U Nisy 362/6, 460 01 Liberec, sdružuje obce ležící na území okresů: Děčín, Česká Lípa, Liberec, Jablonec nad Nisou, Semily. Předmětem činnosti je zejména napomáhat vzájemné informovanosti mezi obcemi, vytvářet podmínky pro součinnost ve všech oblastech, v nichž obce vyvíjejí svou činnost se zvláštním zřetelem na rozvíjení samosprávy, koordinovat jejich akce přesahující rámec územního obvodu jedné obce, shromažďovat a rozšiřovat zkušenosti z řešení problémů obcí a podporovat zahraniční spolupráci regionu.

Národní síť Zdravých měst České republiky se sídlem Šrobárova 48, 100 42 Praha 10. Posláním asociace je propojovat municipality a odborné organizace v České republice ke spolupráci v systematické podpoře zdraví a kvality života a k aktivnímu uplatňování udržitelného rozvoje na místní, regionální, národní i mezinárodní úrovni. Členové asociace se zapojují do postupu strategického rozvoje v souladu s požadavky EU: udržitelným rozvojem a aktivním zapojením veřejnosti do diskusí o současných záměrech i o místní či regionální budoucnosti.

Svaz historických sídel Čech, Moravy a Slezska se sídlem Opletalova 29, 110 00 Praha 1. Účelem a cílem sdružení je aktivně přispívat k vytváření podmínek a účinných nástrojů pro zachování kulturního dědictví, zejména pak pro regeneraci území historických sídel včetně zlepšování stavu životního prostředí, dále pro jeho propagaci a pro jeho trvale udržitelné využívání.

Místní akční skupina „Přijďte pobejt!“ se sídlem Společenský dům Jilm, Roztocká 500, 514 01 Jilemnice je právnickou osobou registrovanou podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů. Sdružující občany, fyzické a právnické osoby, zabývající se ekonomickou, kulturní, společenskou a správní činností, péčí o přírodu a krajinu a trvale udržitelným rozvojem daného území. Jeho hlavním posláním je podpora místních aktivit a projektů, směřujících ke zvýšení kvality života v regionu. Cílem je především zajistit finanční podporu projektů z různých zdrojů, jako jsou rozvojové fondy EU, operační programy, grantové prostředky, nadace a další a napomáhat při jejich realizaci.

Sdružení cestovního ruchu Libereckého kraje (na internetu nejsou k dispozici informace).

7. Občanská vybavenost

Pojem občanská vybavenost zahrnuje služby a aktivity, které mohou občané Jilemnice využívat pro uspokojení svých potřeb a které přispívají k celkové kvalitě života. Jedná se konkrétně o oblast školství, zdravotnictví, sociálních služeb, kultury, sportu, maloobchodu a služeb. V Jilemnici je občanská vybavenost vcelku na vysokém stupni ve většině výše zmiňovaných oblastí.

7.1 Školství

Významným ukazatelem, který charakterizuje občanskou vybavenost daného města je kvalita a hustota školské sítě a jiných institucí zaměřených na další vzdělávání nebo zájmovou činnost. Školství je v Jilemnici zastoupeno všemi typy škol od mateřských až po školy střední. Zřizovatelem mateřských a základních škol je město Jilemnice. Zřizovatelem středoškolských zařízení a Základní školy Komenského 103 je Liberecký kraj. Stav některých školních budov vyžaduje rekonstrukci včetně modernizace jejich vybavení.

Mateřské školy

V Jilemnici fungují 3 MŠ:

- *Mateřská škola Spořilovská,*
- *Speciální mateřská škola*
- *Mateřská škola Komenského.*

Vzhledem k celkové rozloze města má MŠ Spořilovská ještě dvě odloučená pracoviště.

Ve školním roce 2007/2008 navštěvuje tuto MŠ celkem 205 dětí.

MŠ Spořilovská 100 dětí

MŠ Zámecká (odloučené pracoviště) 75 dětí

MŠ Hrbačov (odloučené pracoviště) 30 dětí

Pro hendikepované děti, nebo pro děti, které potřebují speciální péči funguje ve městě Speciální MŠ, kde zřizovatelem je město Jilemnice a MŠ Komenského, zřizovatelem je Liberecký kraj. Obě tyto MŠ navštěvuje ve školním roce 2007/2008 celkem 35 dětí.

Speciální MŠ, Roztocká 994 23 dětí

MŠ Komenského 103 12 dětí

Základní školy

Základní škola Komenského

Tato škola má 9 ročníků a člení se na první stupeň (8 tříd) a druhý stupeň (8 tříd). Škola zřizuje třídy s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy. Těchto tříd je 5, po jedné třídě od 5. do 9.ročníku se zaměřením na běh na lyžích, biatlon, atletiku a kopanou. V rámci školního klubu probíhají tréninky v těchto sportech pod vedením učitelů tělesné výchovy, kteří jsou zároveň zkušenými trenéry. Při škole jsou 2 oddělení školní družiny a školní klub. Součástí školy je i školní knihovna. Škola organizuje také různé akce související s výchovně vzdělávací činností školy např. lyžařské kurzy, exkurze, návštěvy kin, divadel, koncertů, sportovní soutěže, besedy atd. Ve školním roce 2007/2008 navštěvuje tuto školu 357 žáků.

Základní škola J.Harracha

Škola má 9 ročníků a člení se na první stupeň a druhý stupeň. Výuka probíhá ve dvou budovách. V ulici J.Harracha 97 a Komenského 103. Při výuce, především na prvním stupni, je možno využívat rehabilitačních balónů pro žáky integrované, neklidné a se špatným držením těla. Součástí školy je školní družina, žákovská a učitelská knihovna a tělocvična. Škola podporuje zájmovou činnost dětí, organizuje lyžařské kurzy, plavecký výcvik žáků, pobyt zdravotně oslabených žáků u moře, sportovní soutěže a další akce související s výchovně vzdělávací činností školy. Ve školním roce 2007/2008 navštěvuje školu 367 žáků.

Obě základní školy pracují podle vzdělávacího programu "Národní škola".

Síť ZŠ je v Jilemnici pokládána za dostatečnou. Vzhledem k celorepublikovému trendu úbytku žáků jsou spíše obavy z jejího nedostatečného využití. Počty žáků prvních tříd nestačí nahradit počty žáků, kteří v předchozím školním roce ukončili v příslušném zařízení školní docházku. Výsledkem je trvalý úbytek žáků oproti předchozímu školnímu roku. Žádná ze základních škol však nepracuje v režimu negativní výjimky z počtu žáků (nižší průměrný počet žáků ve škole než uvádí školský zákon a příslušná vyhláška) nebo školy, která se tomuto režimu blíží.

Základní umělecká škola. Tuto školu navštěvuje ve školním roce 2007/2008 celkem 440 žáků.

Nabízí výuku v oborech hudebních, tanečních a výtvarných. Škola má také dvě odloučená pracoviště a to ve Studenci a v Košťálově.

Střední školy

Středoškolské vzdělání ve městě zajišťuje *Gymnázium a Střední odborná škola*. Zřizovatelem školy je Liberecký kraj.

Studijní obory: Gymnázium všeobecné čtyřleté
Gymnázium všeobecné osmileté
Gymnázium sportovní příprava, tělesná výchova
Technické lyceum a textilní obory (textilní obory se již nově neotvírají)

Sportovní příprava na gymnáziu je zaměřena na běh na lyžích, biatlon, severskou kombinaci, skoky na lyžích a na orientační běh letní i zimní.

Ve školním roce 2007/2008 navštěvuje gymnázium 418 a SOŠ (technické lyceum a textilní obory) 72 studentů (celkem 490 studentů).

Učňovské školství není v Jilemnici zastoupeno.

Ostatní vzdělávací zařízení

Základní škola speciální. Tato škola funguje při Dětském centru a ve školním roce 2007/2008 ji navštěvuje 15 dětí. Zřizovatelem školy je obec.

Základní škola Komenského 103. Tuto školu navštěvuje ve školním roce 2007/2008 47 žáků. Zřizovatelem školy je Liberecký kraj.

Obě tato zařízení jsou určena hendikepovaným dětem, nebo dětem, které vyžadují zvláštní péči.

7.2 Zdravotnictví a sociální služby

Zdravotní a sociální služby jsou z hlediska kvantitativního i kvalitativního v Jilemnici na velmi dobré úrovni. Na počátku 90.let došlo k privatizaci některých zařízení zdravotní a sociální péče a ke vzniku nových soukromých zařízení.

Zdravotnictví

Značný podíl na vysoké kvalitě zdravotní péče v Jilemnici má především Masarykova městská nemocnice. Město je zřizovatelem a majitelem této nemocnice. Rozsahem svých služeb a strukturou výkonů ji lze zařadit mezi nemocnice I. až II. typu. Některé výkony zde prováděné jsou pak prováděny jen na špičkových klinických pracovištích, jako například vyšetření srdce nukleárními metodami.

Nemocnice provozuje šest základních lůžkových odborností:

- ARO
- dětské a novorozenecké
- gynekologie a porodnice
- chirurgie
- interna
- neurologie

Součástí zařízení jsou i pracoviště komplementu a odborné ambulance. Jednotlivá pracoviště poskytují svoje služby nejen pacientům jilemnické nemocnice, ale též pacientům ostatních specializovaných ambulancí provozovaných v regionu. Dále nemocnice zajišťuje služby pro okolní nemocnice v Semilech, Vrchlabí, Vysokém nad Jizerou a dalších. Nemocnice v minulých letech investovala ze svých zdrojů značný objem prostředků (více než 150 mil. Kč.).

Zdravotní péče o obyvatele Jilemnice je pro všechny věkové kategorie zajišťována také prostřednictvím soukromých ordinací praktických a odborných lékařů. Nedostatkem je v této oblasti skutečnost, že ani jedna z lékáren ve městě nevede víkendové a noční služby.

Tab. 31 Přehled zdravotnických zařízení v Jilemnici v roce 2006

Typ zdravotnického zařízení	Počet
Nemocnice	1
Samostatná ordinace PL pro dospělé	4
Detašované pracoviště samostatné ord. PL pro dospělé	1
Samostatná ordinace PL pro děti a dorost	2
Samost. ordinace PL stomatologa	5
Detaš. prac. samost.ordinace PL gynekologa	1
Samost.ordinace lékaře specialisty	10
Ostatní samost.zařízení	2
Zařízení lékárenské péče (lékárny)	4

Zdroj: MOS, 2006

Sociální služby

V Jilemnici působí organizace a zařízení, která nabízejí různé sociální služby. Jedná se o služby sociální péče, sociální prevence a poradenství. Služby jsou poskytovány pobytovou, ambulantní nebo terénní formou.

Dům s pečovatelskou službou (DPS) je určen občanům, kteří dosáhli věku pro přiznání starobního důchodu, a občanům, kterým je přiznán plný invalidní důchod a jejichž stav je takový, že nepotřebují komplexní péči. V Domě s pečovatelskou službou se nachází celkem 78 bytů s příslušenstvím z toho 22 bytů má kuchyňskou linku. Dům s pečovatelskou službou poskytuje především ubytování a služby

spojené s ubytováním. Mezi další služby patří dovoz obědů, dovoz na vyšetření, úklid domácnosti, praní prádla, mytí oken atd.

Pečovatelská služba se poskytuje nejenom v DPS, ale své služby nabízí i v domácnostech po městě. Dovážka obědů, praní prádla, dovoz na koupání a nákupy dle potřeb klientů.

Dětské centrum. Zařízení pro děti s kombinovanými vadami, s postižením mentálním, tělesným, smyslovým dále dětem zdravotně oslabeným, s logopedickými problémy, s autismem, se sociální problematikou. Toto centrum poskytuje dětem komplexní zdravotnickou, pedagogickou a sociální péči, kterou zajišťuje zdravotnický personál, učitelky speciální pedagogiky MŠ a ZŠ, sociální pracovníce. Zařízení je pro děti ve věku 1 – 15 let. Děti jsou přijímány k dennímu a týdennímu pobytu podle potřeb dítěte a rodiny. V rámci týdenního provozu je v Dětském centru k dispozici 5 dvoulůžkových pokojů. Denní provoz poskytuje 27 míst. Mezi další poskytované služby patří hodinové hlídání dětí, ambulantní rehabilitační péče, respitní pobyty. V rámci zařízení funguje ZŠ a MŠ. Ve školním roce 2007/2008 navštěvuje ZŠ 15 dětí a MŠ 23 dětí. Dětské centrum vzniklo v roce 1992 a plní funkci nadregionálního zařízení. Svým charakterem se řadí mezi jedno z mála podobných zařízení v České republice.

Farní charita nabízí různé typy služeb. Jedná se například o

- Mateřské centrum Rodinka
- Občanskou poradnu
- Humanitární sklad ošacení a sociální šatník

Zřizovatelem Farní charity je diecézní charita Hradec Králové.

Poradna pro rodinu a mezilidské vztahy je zaměřena na pomoc lidem, kteří se ocitnou ve složité životní situaci nebo v osobní krizi. Tým pracovníků je tvořen manželskými a rodinnými poradci, psychologem a sociální pracovnící.

Během roku 2006 vznikl *Komunitní plán sociálních služeb regionu Jilemnicko*. V rámci tvorby tohoto dokumentu vznikly 4 pracovní skupiny, které řešily různé oblasti veřejného života. Jednalo se o skupiny pro práci:

- se seniory,
- se zdravotně postiženými,
- se společensky nepřízpůsobivými občany,
- s dětmi a mládeží.

Výstupem práce jednotlivých skupin byly konkrétní návrhy a opatření týkající se zmíněných oblastí. Občané v dotaznících upozorňují na zvyšování počtu starších občanů ve městě a tím v budoucnu spojené zvýšené potřeby sociálních služeb pro ně.

7.3 Obchod a služby

Celkovou úroveň kvality života v určitém městě ovlivňuje také hustota a úroveň maloobchodní sítě a služeb. V minulosti se maloobchodní síť potýkala s problémy jako byl úbytek prodejen, malý podíl nepotravinářských prodejen (spotřební elektronika, zboží pro rekreaci, atd.), přetěžování maloobchodní sítě v centru měst a naopak nedostatek prodejních kapacit v okrajových obytných zónách, výstavba nákupních středisek i v menších obcích s neodpovídající koupěschopností poptávky. Tento stav se do určité míry změnil na počátku 90. let v souvislosti s transformací ekonomiky (privatizace, restituce, transformace družstev). V počátečním období se také v Jilemnici změny soustředily na rekonstrukce a rozšíření dosavadní maloobchodní sítě. Po roce 1990 došlo v Jilemnici k velkému rozšíření nabídky služeb a k jejímu přiblížení k potenciálním zákazníkům. Následující tabulka udává počet podnikatelských subjektů se sídlem v Jilemnici podnikajících v maloobchodu v roce 2007.

Tab. 32 Počet podnikatelských subjektů se sídlem v Jilemnici podnikajících v maloobchodu (MA) v roce 2007

Druh maloobchodu	Počet subjektů
MA v nespecializovaných prodejnách	33
MA s převahou potravin, nápojů a tabáku v nespecializovaných prodejnách	3
Ostatní MA v nespecializovaných prodejnách	79
MA s potravinami, nápoji a tabákovými výrobky ve specializovaných prodejnách	1
MA s masem a masnými výrobky	1
Ostatní MA s novým zbožím ve specializovaných prodejnách	34
MA s železářským zbožím, barvami, sklem a potřebami pro kutily	2
MA provozovaný mimo prodejny	4
MA provozovaný ve stáncích a na trzích	2
MA s použitým zbožím provozovaný v prodejnách	1
MA s elektrospotřebiči a elektronikou převážně pro domácnost	1
MA s farmaceutickými přípravky	1
MA s nábytkem, svítidly a výrobky převážně pro domácnost	2
MA s hodinami, klenoty a bižuterií	1
MA s pevnými, kapalnými a plynými palivy (kromě pohonných hmot)	1

Zdroj: RES, 2007

V Jilemnici je poměrně hustá maloobchodní síť. Přesto by obyvatelé Jilemnice uvítali nový supermarket typu Lidl, Penny, který by nabízel dostatečně široký sortiment zboží za nižší ceny, než jaké jsou u místní obchodní sítě. Ve městě v funguje v současnosti vedle menších obchodů pouze jeden market Norma, jehož sortiment a otevírací doba se z hlediska obyvatel jeví jako nedostačující. Z tohoto důvodu jezdí někteří obyvatelé za nákupy do sousedních měst.

Služby poskytují převážně drobní podnikatelé-živnostníci, kteří mají často provozovny ve svém bydlišti. Mnohé ze služeb, které jsou v Jilemnici poskytovány využívají také obyvatelé okolních obcí. Hodnocení kvality a dostupnosti služeb z hlediska vyjádření občanů města v dotazníkovém šetření bylo převážně negativní. Ze služeb občané nejvíce postrádají čistírnu, opravnu obuvi a opravnu drobných domácích spotřebičů.

8. Kultura, sport a volnočasové aktivity

Způsob a kvalitu života občanů města, ale i návštěvníků Jilemnice výrazně ovlivňuje nabídka a kvalita volnočasového vyžití obyvatel, aktivity místních spolků a sdružení, pořádání kulturních a sportovních akcí a potřebná infrastruktura a zázemí pro volný čas. Většina občanů města je s nabídkou kulturních a sportovních akcí spokojena. Také nabídka volnočasových aktivit pro děti a mládež je na velmi dobré úrovni. Jediným nedostatkem v tomto směru je absence domu dětí a mládeže. Z hlediska sportovního vyžití se jako problém jeví nevyhovující areál koupaliště, který byl v sezoně 2007 mimo provoz a koupání zde bylo na vlastní nebezpečí.

V posledních letech se v Jilemnici postupně rozvíjí spolkový život. Obnovila se činnost spolků, které působily již v dřívějších dobách. Možnost pracovat v zájmových organizacích a účastnit se spolkového života hodnotí obyvatelé Jilemnice velmi kladně. Následující tabulka ukazuje, které spolky a sdružení v Jilemnici působí.

Tab. 33 Spolky a instituce působící v Jilemnici v roce 2007

Svaz diabetiků	ŠACHKLUB Jilemnice
JUNÁK JILM	Sbor dobrovolných hasičů
JUNÁK JESTRÁB	Oddíl vodních skautů
Svaz tělesně postižených	MONTALBAN
Klub českých turistů	Divadlo v Roztocké
ROCKFEST	Farní sbor Českobr.církve
Mateřské centrum	Tenis club Jilemnice
SK Niké	Klub horolezeckých sportů
Paul Dance	Klub biatlonu Jilemnice
Orientační klub Jilemnice	Honební společenstvo Jilemnice
Myslivecké sdružení Les	Farní charita Jilemnice
Duhové údolí	ČKS SKI Jilemnice
Český svaz chovatelů	BIKE FIT CLUB
Aerobic Fitnes Jilemnice	TJ Sokol
Tělovýchovná jednota	C.D.C.El. Dorado
DobROVod T.Nejedlo	Oblastní charita Jilemnice

Zdroj: MěÚ Jilemnice

Kulturní zařízení

Bohaté kulturní a společenské vyžití občanům Jilemnice nabízejí následující instituce.

Společenský dům JILM funguje jako centrum trávení volného času, pasivně či aktivně v oblasti kulturní, kulturně-vzdělávací nebo zájmové. Svou nabídkou je zaměřen na obyvatele všech věkových kategorií v oblasti Jilemnicka a širokého okolí. Některé akce mají nadregionální až mezinárodní rozměr.

V této kulturní instituci se odehrávají divadelní představení, koncerty, kurzy, kroužky, přehlídky, taneční kurzy, přednášky a mnoho dalších společenských akcí.

Společenský dům spravuje 4 střediska:

- Kulturní středisko
- Kino 70
- Galerie V Kotelně
- Informační středisko

Krkonošské muzeum. Krkonošské muzeum v Jilemnici bylo založeno v roce 1891. Sídlí v zámku a zaměřuje se především na historii a národopis západních Krkonoš a počátky a vývoj českého lyžování. Součástí expozic je i galerie významného českého krajináře Františka Kavána. Dále muzeum nabízí řadu krátkodobých výstav, doprovodných akcí, přednášek atd.

Městská knihovna Jaroslava Havlíčka. Knihovna má ve výpůjčním fondu přes 30 tisíc knih. Základní a nejdůležitější službou je půjčování informačních pramenů (tj.knih, časopisů, MC kazet atd.). Mezi další služby patří: donášková služba do domu pro starší a nemocné občany, bibliograficko-informační služba, meziknihovní výpůjční služba, internet pro veřejnost, kopírování atd.

Soukromá galerie Spektrum .

Jilemnici je možno považovat za kulturní centrum i pro široké okolí.

Ve městě se každoročně koná řada kulturních akcí. Mezi nejvýznamnější patří :

- Březen – měsíc divadla . Program festivalu je sestaven zpravidla z deseti divadelních představení různých typů, vč. divadel pro děti
- Lyžařská veselice- „Poslední (na)mazání“ Tato akce se uskutečňuje v dubnu pod záštitou města Jilemnice.
- Pálení čarodějnic
- Májový jarmark
- Krakonošovy letní podvečery. Týden Krkonošské kultury a tradic s hlavním programem v Jilemnici. V tomto týdnu se představují spolky a sdružení obcí

Jilemnicka s různými pořady. Každá z představených obcí má připraven také stánek s ukázkou prezentace místních výrobků.

- Festival dechových hudeb. Program tvoří 6 dechových souborů, z toho jeden profesionální a host z řad populárních osobností. Festival je určen především seniorům, ale navštěvuje jej také mladší generace.
- Vavřínecká pouť
- Jilemnická poznávání. Akce, která má podpořit cestovní ruch v mikroregionu Jilemnicko
- Vánoční jarmark

Další kulturní akce (bály, plesy, poutě apod.) pořádají také místní zájmové spolky.

Sportovní akce pořádají převážně jednotlivé sportovní kluby za podpory městského úřadu. Zmíněné akce jsou zaměřeny na všechny věkové skupiny.

Sportovní zařízení

V Jilemnici je ve zvýšené míře věnována pozornost sportovnímu vyžití mládeže i obyvatelstva všech věkových kategorií. Důkazem toho je i existence sportovně zaměřených škol a velkého množství sportovních zařízení, spolků a institucí, které ve městě fungují.

Tradici má Jilemnice především v lyžování a je označována i jako „kolébka českého lyžování“. Již od roku 1894 zde sportovní lyžování organizuje Český krkonošský spolek SKI, nejstarší samostatný lyžařský spolek v českých zemích.

Město Jilemnice je zřizovatelem *Sportovního centra Jilemnice*. Hlavním předmětem činnosti této organizace je především zajištění správy tělovýchovných a sportovních zařízení města, zajištění plavecké výuky ve školách, pronájem nebytových a reklamních ploch a ubytovací služby. Pod správu tohoto centra patří:

- Sportovní hala
- Běžecké tratě „Hraběnka“ (spravuje a udržuje ČKS SKI Jilemnice)
- Lyžařský vlek „Kozinec“ (v současné době v pronájmu firmě Snowhill)
- Sportovní stadion
- Plavecký bazén a sauna

Sportovní hala. V hale jsou dva sportovní sály určené na míčové hra – sálová kopaná, volejbal, basketbal, házená, floorbal a tenis a badminton. Velký sál má rozměry 40x20 metrů a menší sál je o rozměrech 20x14 metrů. V prvním patře je samostatná místnost se dvěma stoly na stolní tenis. Na recepci je možné zapůjčit si potřebné vybavení na všechny nabízené sportovní aktivity. V hale je k dispozici celkem 6 šaten se sprchami a další nezbytné zázemí včetně hlediště pro 90 sedících diváků.

Sportovní stadion má tři tenisové kurty, fotbalové hřiště, dvě volejbalová hřiště, víceúčelové hřiště s umělým povrchem, atletickou dráhu, dvě basketbalová hřiště a dětský koutek. V zimním období nabízí sportovní stadion také osvětlený okruh na běžecké lyžování.

Krytý plavecký bazén a sauna. Bazén má 4 plavecké dráhy a je 25 m dlouhý s proměnlivou hloubkou 1,1 m – 1,6 m. Součástí komplexu je také dětský bazének s vodním chrlíčem. Konají se tu různá kondiční plavání, kdy je část bazénu vyhrazena výhradně závodním plavcům a zbytek je určen pro veřejnost. Dále vodní aerobik, plavání těhotných žen, výuka dospělých neplavců, zdokonalovací kurzy pro dospělé, ale také plavání dětí a kojenců. Zdejší plavecká škola zajišťuje plaveckou výuku dětí z MŠ a ZŠ. Součástí areálu je sauna s ochlazovacím bazénem, celoterapií a odpočívárnou.

Běžecký areál „Hraběnka“ nabízí upravované lyžařské běžecké trasy různého typu. Jsou zde tratě závodní, ale také začátek upravované turistické trasy „Bud' fit“. Její okruh je dlouhý asi 12,5 km a je určen pro jak pro pokročilé běžkaře, tak pro začátečníky.

Lyžařský vlek na Kozinci se nachází asi 1 km od centra města. Je to vlek dlouhý 500 se střední náročností sjezdové tratě. Je tu možnost večerního lyžování. Celý svah je uměle zasněžován.

Další možnosti sportovního vyžití nabízí také Sokolovna s tělocvičnou a posilovnou, dvě tělocvičny při ZŠ, dráha pro kolečkové brusle (v současnosti ve špatném technickém stavu), bowlingová herna, kuželkárna, krytý minigolf a posilovna TJ Sokol Jilemnice. Aerobik je možno provozovat v aerobikovém studiu Artur. Ve městě je také I. evropské tréninkové centrum sumo.

Okolí města nabízí možnosti pro cykloturistiku. Z Jilemnice vedou cyklotrasy jak do Krkonoš, tak do Českého ráje. Mimo tyto trasy je možno projet také 24 km dlouhý cykloturistický okruh „Jilemnice křížem krázem“, vedoucí přes Kozinec, Mříčnou, Martinice, Horní Brannou a Hrabačov zpět do centra města Jilemnice.

Tab. 34 Přehled kulturních a sportovních zařízení v Jilemnici v roce 2006

Typ zařízení	Počet
Veřejná knihovna vč.poboček	1
Stálá kina	1
Muzeum (včetně poboček a sam.pam.)	1
Galerie (včetně poboček a výstavních síní)	1
Kulturní zařízení ostatní	1
Sakrální stavba	4
Hřbitov	1
Koupaliště a bazény (s prov., správ.)	2
Kryté bazény z koupališť a bazénů	1
Hřiště (s provozovatelem nebo spr.)	2
Tělocvičny (vč.školních s příst. veřejnosti)	4
Stadiony otevřené	1
Ostatní zařízení pro tělových. (s provoz.spr.)	2

Zdroj: MOS, 2006

9. Cestovní ruch

Jilemnice je jedním z měst soupeřících o přízvisko „Brána do Krkonoš“. Leží v turistickém regionu Krkonoše a Podkrkonoší a turistické oblasti Západní Krkonoše. V rámci typologie turistických středisek spadá do kategorie horská střediska zimní a letní rekreace. Tato funkce je determinována specifickou polohou v jedné z nejvýznamnějších oblastí cestovního ruchu – horském masívu Krkonoš. Za bariéru cestovního ruchu v Jilemnici lze v tomto kontextu považovat částečnou odlehlost od samotných středisek turistického využití (areály pro lyžování apod.).

Největšími turistickými atraktivitami města samotného jsou objekty městské památkové zóny. K památkám patří novorenesanční zámek obklopený rozsáhlým parkem (dnes sídlo Krkonošského muzea a Kavánovy galerie), radnice s hranolovou věží a unikátními bicími hodinami, barokní kostel sv. Vavřince a barokní budova bývalého pivovaru; za zmínku stojí také na náměstí stojící sousoší Panny Marie, sv. Barbory a Marie z Magdaly a některé městské domy (v tzv. Zvědavé uličce).

Krkonošské muzeum v Jilemnici bylo založeno v roce 1891 a v roce 1956 rozšířeno o Kavánovu galerii. Od roku 1929 se rozvíjejí tři expoziční bloky: historicko-etnografický, lyžařský a galerijní, plně rozvinout je bylo možno po přestěhování do zámku. Muzeum se ve svém sbírkotvorném programu zaměřuje především na historii a národopis západních Krkonoš, počátky a vývoj českého lyžování, v galerijní oblasti především na dílo Františka Kavána (1866 - 1941). Od roku 1979 je muzeum zařízením Správy Krkonošského národního parku. Nabídku kulturního využití ve městě také obohacuje soukromá galerie Spektrum.

V centru města na Masarykově náměstí funguje od roku 1998 Informační středisko Jilemnice, které poskytuje tištěné propagační materiály i informace v elektronické podobě. Z hlediska standardizace jazykové vybavenosti TIC splňuje kritéria pro zařazení do kategorie B (angličtina, němčina a jeden další světový jazyk). Jilemnické TIC také zajišťuje předprodej vstupenek na různé akce, lze si tu objednat výlet mikrobusem do okolí apod. Oblast Krkonoše a Podkrkonoší obsluhují v Jilemnici čtyři cestovní kanceláře.

Na území města je vyznačena naučná stezka „Jilemnice známá neznámá“. Tato procházka má za úkol seznámit návštěvníky Jilemnice, ale i místní obyvatele se zajímavostmi a krásami města. Významnými zastávkami jsou Masarykovo náměstí, rodný dům J. Havlíčka, dům, kde žil Bohumil Hanč, hrabačovská zvonička, kaplička sv. Anny, vyhlídka na Kozinci, měděné doly a další zajímavosti. Město leží na křižovatce několika pěších turistických tras vyznačených Klubem českých turistů, z nichž nejvýznamnější je Bucharova cesta: červeně značená turistická trasa vedoucí z Jilemnice přes Dolní Štěpanice, Mrklův, Přední Žalý, Horní Mísečky, Krkonoš a Labskou boudu k prameni Labe. Je

pojmenována po Janu Bucharovi, propagátoru české turistiky a lyžování v Krkonoších. Trasa vede střídavě v Libereckém a Královéhradeckém kraji.

V okolí města vede 12,5 km dlouhá lyžařská turistická trasa „Bud' fit“ napříč Jilemnickem, město může také nabídnout svým návštěvníkům běžecký areál Hraběnka s 20 km upravovaných lyžařských běžeckých tratí. Na vrch Kozinec vede kratší lyžařský vleč (necelých 500 m).

Z cykloturistických tras protíná město trasa číslo 22: Chrastava – Náchod. Také další terény v okolí jsou vhodné pro cyklisty. Rozvoj cykloturistiky na Jilemnicku řeší Program rozvoje pěší turistiky a cykloturistiky. Mikroregionu Jilemnice z roku 2000. Pro rozvoj cestovního ruchu v Jilemnici je žádoucí vytvářet podmínky příznivé pro rozvoj cykloturistiky (informační značení, půjčovny, úschovny, občerstvovací zařízení, možnosti přepravy jízdních kol).

Cyklotrasy vedoucí Jilemicí:

- č.22 Chrastava – Horní Branná (2.kategorie)
- č.4171 Chlum pod Táborem – Jilemnice (4. kategorie)
- č.4207 Pod Kozincem – Horní Branná (4.kategorie)
- č.K9 Hrabachov – Skelné Hutě (4.kategorie)

Tab. 35 Ubytovací zařízení v Jilemnici v letech 2003 – 2006

Ukazatel MOS	Rok 2003	Rok 2004	Rok 2005	Rok 2006
Hotel *** - počet zařízení	1	1	2	1
Hotel *** - počet lůžek	Individ.údaj	Individ.údaj	Individ.údaj	Individ.údaj
Hotel ** - počet zařízení	1	1	1	1
Hotel ** - počet lůžek	Individ.údaj	Individ.údaj	Individ.údaj	Individ.údaj
Penzion - počet zařízení	2	2	1	1
Penzion - počet lůžek	Individ.údaj	Individ.údaj	Individ.údaj	Individ.údaj
Turistická ubytovna - počet zařízení		1	1	1
Turistická ubytovna - počet lůžek		Individ.údaj	Individ.údaj	Individ.údaj
Ost.hrom.ubyt.zař.jinde nespecifik. - počet zařízení	4	3	4	4
Ost.hrom.ubyt.zař.jinde nespecifik. - počet lůžek	119	105	114	103

Zdroj: MOS, ČSÚ 2008

Dle starších průzkumů firmy GaREP (z roku 2002) použitých pro Program rozvoje cestovního ruchu Libereckého kraje bylo k dispozici v ubytovacích kapacitách v Jilemnici celkem 754 lůžek, z toho 289 v hotelových zařízeních. Také obce v bezprostředním okolí nabízely značné ubytovací kapacity – Výchová nad Jizerou 155 celkem/45 hotel., Horní Branná 236/124, Studenec 152/40, Mříčná 79/0. Značnými kapacitami disponují blízké obce a města bezprostředně přilehlé k masívu Krkonoš (Vrchlabí, Benecko aj.).

V samotné Jilemnici lze kapacitu a úroveň ubytovacích a stravovacích kapacit považovat za nevyhovující. To způsobuje částečný odliv potenciálních návštěvníků mimo Jilemnici a zkracuje dobu jejich pobytu ve městě.

Bariérou rozvoje sportu a turistiky na komerční bázi je také nedostatek příležitostí pro sportování v tzv. přírodní tělocvičně, vybavené servisním a sociálním zázemím. Zatím nevyužitý potenciál představuje v tomto směru areál Hraběnka. Dalším nedostatkem města je stav městského koupaliště a skutečnost, že místní sportoviště jsou převážně přístupné jen pro organizované sportovce. Rozvoj zázemí pro kulturní a sportovní aktivity by mohl Jilemnici zajistit pozici střediska s alternativními aktivitami vůči samotnému pobytu v centrálních částech Krkonoš a rozšířit možnosti turistického vyžití v celé oblasti západní části Krkonoš a Podkrkonoší.

Tab. 36 Seznam nemovitých památek v Jilemnici (2008)

Číslo rejstříku	Část obce	čp.	Památky	Ulice, nám./umístění
29323 / 6-2626	Javorek		smírčí kříž Cyrilometodějský - Baba	nad Javor. rybníkem v lese
46451 / 6-2579	Jilemnice		kostel sv. Vavřince (do areálu patří také socha sv. Barbory, sv. Václava, sv. Antonína Paduánského a sv. Jana Nepomuckého)	Socha sv. Antonína Paduánského umístěna v prostorách pivovaru

51102 / 6-6202	Jilemnice		kaple Božího těla se zvonem	V Jilmu, Roztocká
26619 / 6-2606	Jilemnice		kaplička sv. Isidora	pod Kozincem (st.p.č. 1778 v k.ú. Jilemnice)
22650 / 6-2592	Jilemnice		starý hřbitov (mohylka)	ulice K Břízkám
85267 / 6-2608	Jilemnice		hrob - náhrobek lyžaře Bohumila Hanče	evangelický hřbitov
17149 / 6-2593	Jilemnice		pohřební kaple Haklova	při hřbitově
16487 / 6-2604	Jilemnice		boží muka	při čp. 198 (není na svém původním místě, dle majitelky uložen na MěÚ Jilemnice)
30306 / 6-2598	Jilemnice		krucifix (kamenný kříž s Kristem)	u kostela
100223	Jilemnice		Machačkův kříž	Nouzov - nad areálem Městské Masarykovy nemocnice
27932 / 6-2603	Jilemnice		socha sv. Jana Nepomuckého (litinová)	při cestě za nemocnicí
29611 / 6-2601	Jilemnice		socha sv. Jana Nepomuckého	při čp. 121
51233 / 6-6309	Jilemnice		socha sv. Jana Nepomuckého	ul. Zvědavá, před čp. 110
31123 / 6-2600	Jilemnice		socha sv. Josefa	při škole (u gymnázia, na rohu zdi zámeckého parku)
41247 / 6-2597	Jilemnice		socha sv. Josefa	v parku za zámkem
12455 / 6-5649	Jilemnice		socha sv. Karla Velikého	v parku u zámku
25425 / 6-2595	Jilemnice		sousoší P. Marie, sv. Barbory a sv. Maří Magdalény	nám.
28680 / 6-2594	Jilemnice		sousoší sv. Vavřince, sv. Jana Nepomuckého a sv. Kříže	nám.
31721 / 6-2599	Jilemnice		smírčí kříž Cyrilometodějský	asi 100m od Hraběnky
27837 / 6-2607	Jilemnice		pomník J. Buchara	urnový háj
40324 / 6-2605	Jilemnice		kašna	nám.
46656 / 6-2587	Jilemnice	čp.1	pivovar	Kostelní
34754 / 6-2582	Jilemnice	čp.3	děkanství (do areálu fary patří i hospodářský objekt)	Komenského
31093 / 6-2588	Jilemnice	čp.9	rodinný dům	nám.
41732 / 6-2589	Jilemnice	čp.10	rodinný dům	nám.
32037 / 6-2578	Jilemnice	čp.75	zámek (do areálu zámku patří také celý park)	
45104/6-2623	Jilemnice		Socha P. Marie Immaculaty	zámecký park
27975 / 6-2590	Jilemnice	čp.79	rodinný dům	nám.
35186 / 6-2591	Jilemnice	čp.80	rodinný dům	nám.
16789 / 6-2583	Jilemnice	čp.82	radnice	nám.
45440 / 6-4768	Jilemnice	čp.103	pamětní deska J. Hanuše	na č.p.103 (základní škola)
36473 / 6-2611	Jilemnice	čp.104	venkovský dům	Zvědavá ulička
27931 / 6-2610	Jilemnice	čp.105	venkovský dům	Zvědavá ulička
18252 / 6-2612	Jilemnice	čp.106	venkovský dům	Zvědavá ulička
14925 / 6-2613	Jilemnice	čp.108	venkovský dům	Zvědavá ulička
33314 / 6-2614	Jilemnice	čp.110	venkovský dům	Zvědavá ulička
18565 / 6-2615	Jilemnice	čp.111	venkovský dům	Zvědavá ulička

41847 / 6-2616	Jilemnice	čp.112	venkovský dům	Zvědavá ulička
44755 / 6-2617	Jilemnice	čp.113	venkovský dům	Zvědavá ulička
34991 / 6-2618	Jilemnice	čp.117	venkovský dům	Zvědavá ulička
30730 / 6-2619	Jilemnice	čp.118	venkovský dům	Zvědavá ulička
47733 / 6-2620	Jilemnice	čp.119	venkovský dům	Zvědavá ulička
15524 / 6-2585	Jilemnice	čp.121	venkovský dům	Zvědavá ulička
33649 / 6-4710	Jilemnice	čp.140	spořitelna	
49683 / 6-6092	Jilemnice	čp.167	měšťanský dům	Dolení
23555 / 6-2584	Jilemnice	čp.288	škola	Matyšova
24296/6-2622	Hrabačov		zvonice při č.p. 744 (st.p.č. 179 k.ú. Hrabačov)	
16756/6-2624	Hrabačov	756	elektrárna	

Zdroj: NPÚ a MÚ (2008)

10. Zemědělství, lesnictví a myslivost

10.1 Zemědělství

Město Jilemnice leží v rámci Libereckého kraje v oblasti s průměrnými přírodními podmínkami pro zemědělství. Zemědělská výroba je na Jilemnicku založena především na historické tradici. Morfologie terénu diferencuje možnosti zemědělské činnosti na území města a v jeho těsném okolí. V rámci města Jilemnice se intenzivně zemědělsky obhospodařovaná půda vyskytuje více v méně morfologicky členité a rovinatější krajině jižní části města, resp. v k.ú. Jilemnice. V severní části města převládá extenzivní způsob hospodaření.

Tab. 37 Druhy pozemků v ha a % z celkové výměry pozemků v roce 2006 ve městě Jilemnice

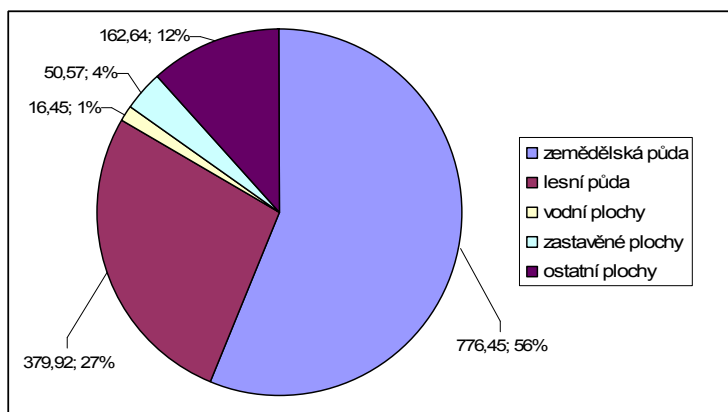
druhy pozemků	město celkem		k.ú. Jilemnice		k.ú. Hrabačov	
	ha	%	ha	%	ha	%
celková výměra pozemku	1386,02		930,85		455,16	
zemědělská půda	776,45	56,0	555,31	59,7	221,14	48,6
orná půda	369,76	26,7	332,38	35,7	37,38	8,2
trvalé travní porosty	359,39	25,9	185,54	19,9	173,85	38,2
zahrady	43,19	3,1	33,78	3,6	9,42	2,1
chmelnice	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0
vinice	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0
ovocné sady	4,11	0,3	3,61	0,4	0,50	0,1
lesní půda	379,92	27,4	226,23	24,3	153,69	33,8
vodní plochy	16,45	1,2	7,07	0,8	9,38	2,1
zastavěné plochy	50,57	3,6	37,51	4,0	13,05	2,9
ostatní plochy	162,64	11,7	104,74	11,3	57,90	12,7
celkem	1386,02	100,0	930,85	100,0	455,16	100,0

Zdroj: MÚ Jilemnice, MOS 2006

Z celkové výměry pozemků 1 386,02 ha náleží do kategorie zemědělské půdy celkem 776,45 ha (56 %), z čehož je 369,76 ha tvořeno ornou půdou, 359,39 ha trvale travními porosty, 43,19 ha zahradami a 4,11 ha je pokryto ovocnými sady. Ve městě se nenacházejí žádné vinice či chmelnice. Lesní pozemky zabírají 27% území a zastavěné plochy 4%.

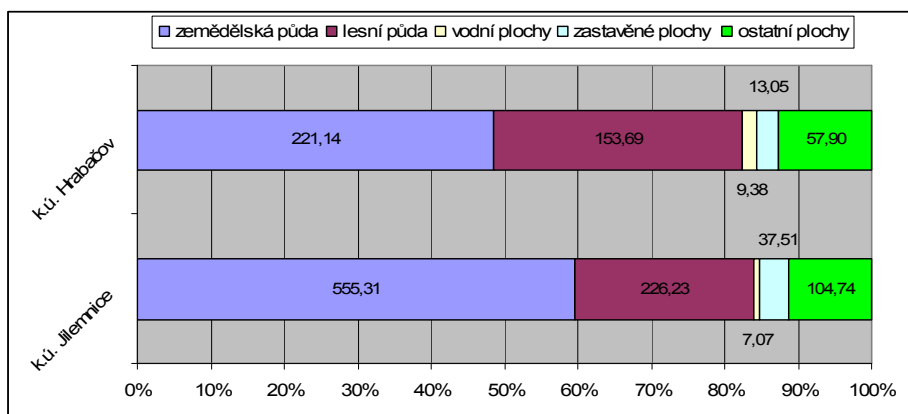
Graf 40 Podíl druhů pozemků v ha a % z celkové výměry pozemků v roce 2006 ve městě Jilemnice

Zdroj: MÚ Jilemnice, MOS 2006

V rámci rozčlenění města na dvě katastrální území (k.ú.) – jižní Jilemnice a severní Hrabačov, je patrný rozdíl mezi charakterem využití půdy. Jižní část disponuje vyšším podílem zemědělské půdy, která je intenzivněji využívána. Severní část města disponuje naopak vyšším podílem lesních pozemků.

Graf 41 Porovnání podílu druhů pozemků z celkové výměry v roce 2006 v katastrech města Jilemnice

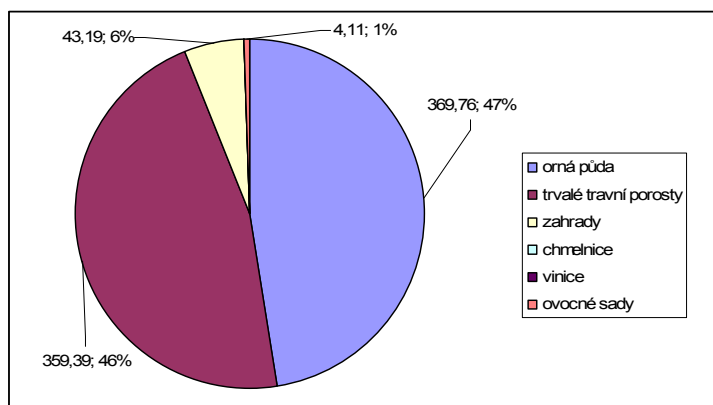

Zdroj: MÚ Jilemnice, MOS 2006

V rámci členění zemědělské půdy dle způsobu využití největší podíl zaujímá téměř stejným dílem orná půda (47%) a trvalé travní porosty (46%). Zbývajících 7% tvoří převážně zahrady a jen ojediněle ovocné sady. I zde je zřetelný rozdíl mezi severní a jižní částí města. V k.ú. Jilemnice tvoří orná půda více než 35%, v k.ú. Hrabačov je to pouze 8%. Trvalé travní porosty naopak téměř dvojnásobně převládají v k.ú. Hrabačov, kde jsou využívány především jako pastviny na severovýchodních svazích vrchu Kozince a jihozápadních svazích Bubeníkových vrchů a v jihovýchodní oblasti katastru.

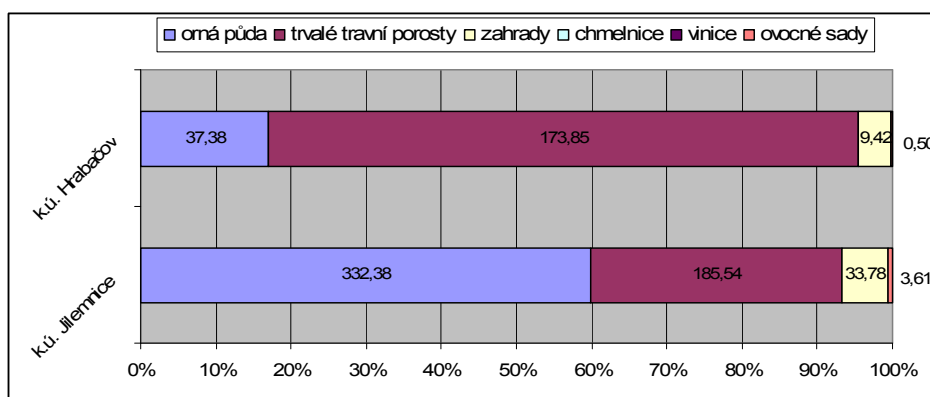

Graf 42 Členění zemědělské půdy v ha a v % z celkové výměry zemědělské půdy v roce 2006 ve městě Jilemnice

Zdroj: MÚ Jilemnice, MOS 2006

Graf 43 Porovnání členění zemědělské půdy z celkové výměry zemědělské půdy v roce 2006 v katastrech města Jilemnice

Zdroj: MÚ Jilemnice, MOS 2006

Pro intenzivní rostlinnou výrobu jsou využívány především pozemky v jižní části města. Zemědělskou půdu na území města obhospodařuje celkem 26 subjektů¹⁵, které mají jako hlavní převažující činnost uvedeno zemědělství, myslivost a související činnosti. Nejvýznamnějším zemědělským subjektem jak z hlediska velikosti firmy, tak z hlediska obhospodařované plochy je firma Agrojilm s.r.o. se sídlem na území města, specializující se na rostlinnou výrobu, mléko a chov prasat.

Jilemnice náleží k bramborářské výrobní oblasti. Hlavními současnými pěstovanými komoditami jsou tradičně obiloviny (pšenice, ječmen, žito, oves), kukuřice na siláž a nově také řepka olejka pěstovaná jako plodina pro výrobu příměsí do technických kapalin. Dále se pěstují především pícniny, svazenka, jetel a krmné plodiny. Vývoj nových odrůd, nové a bezpečnější přípravky na jejich ochranu a současně příznivé klimatické podmínky zaručují v posledních letech rentabilitu rostlinné výroby i v této podhorské oblasti.

Živočišná výroba je ve městě a jeho blízkém okolí zastoupena především chovem dobytka, především skotu na mléko a maso a částečně chovem prasat. Živočišná produkce je soustředěna v severní části města.

V posledních letech se všeobecně zvyšují nároky na zábor zemědělské a lesní půdy pro stavební činnost (bydlení, průmysl, sportovní a rekreační účely) a tento fakt se nemalou měrou projevuje také ve městě Jilemnice. Směřování výstavby mimo zastavěná území města podporuje nejistotu zemědělců k ploše obhospodařované půdě. V lokalitách, které leží ve svažitém terénu dochází na rozsáhlejších zemědělsky obhospodařovaných plochách ke splachování kulturní vrstvy půdy.

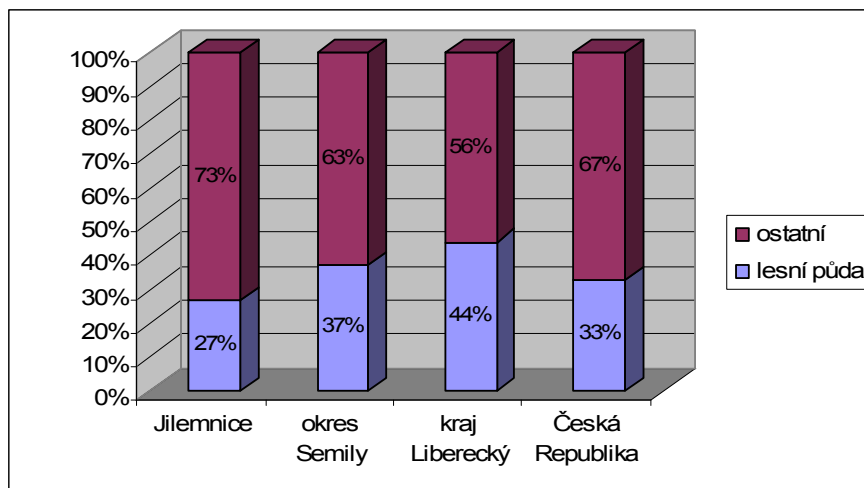
¹⁵ Zdroj: Registr ekonomických subjektů, ČSÚ, stav k 30.11.2007

10.2 Lesnictví

Lesy na území katastrů Jilemnice a Hrabačov zabírají celkem plochu 379,9164 ha, což je přibližně 27% plochy obou katastrů. Všechny lesy se nacházejí v bukovém nebo jedlobukovém vegetačním stupni. Plošnou převahu má stupeň jedlobukový, do něhož spadají téměř všechny lesní porosty s výjimkou lesů kolem Jizerky a částečně některých lesů nacházejících se při hranici katastrálního území s obcí Mříčná. Lesnatost v katastru města Jilemnice je 27%, což je celkově za město méně než činí celorepublikový průměr, který ovšem zahrnuje i neurbanizované oblasti. V rámci měst se jedná naopak o poměrně vysoký údaj. Liberecký kraj patří v rámci ČR k nadprůměrně lesnatým oblastem a totéž platí pro okres Semily.

Graf 44 Srovnání podílu lesní půdy na celkové rozloze ve vybraných oblastech v roce 2006

Zdroj: ÚHUL, Jilemnice 2006

Město Jilemnice vlastní celkem 183 ha lesů v rámci katastrů města, což je 48,2% rozlohy lesů. Státní lesy o rozloze 81 ha se podílejí cca 21% na celkové zalesněné ploše a zbylých 30% vlastní další, převážně soukromé subjekty.

V současné době je ve městě Jilemnice evidováno 21 ekonomických subjektů¹⁶ (právnických a fyzických osob s přiděleným IČO), které mají jako hlavní převažující činnost uvedeno lesnictví a související činnost.

Tab. 38 Vlastnické poměry v lesích na území města Jilemnice v roce 2007

Vlastník	k.ú.Hrabačov		k.ú.Jilemnice		celkem	
	Rozloha (ha)	Podíl (%)	Rozloha (ha)	Podíl (%)	Rozloha (ha)	Podíl (%)
Město Jilemnice	58	37,7	125	55,3	183	48,2
Stát	33	21,4	48	21,2	81	21,3
ostatní	63	40,9	53	23,5	116	30,5
celkem	154	100	226	100	380	100

Zdroj: MÚ Jilemnice 2007

Současný stav lesa na katastrálních územích Jilemnice a Hrabačov je do značné míry ovlivněn způsobem hospodaření v minulosti a dále pak některými významnými událostmi. Na současný stav lesních porostů měly zásadní vliv zejména tyto skutečnosti:

- Mnišková kalamita v letech 1921 – 1923
- Holosečný způsob hospodaření
- Větrné kalamity na počátku minulého století
- Výrazná preference smrku při obnově porostů

Mnišková kalamita se projevila obecně výrazně nadnormálním zastoupením 7. a 8. věkového stupně a ve špatné kvalitě těchto porostů. Z důvodů mniškové kalamity došlo v následujících letech

¹⁶ Zdroj dat: Registr ekonomických subjektů, ČSÚ, stav k 30.11.2007

k nedostatku mýtních porostů a tím i k omezení mýtních těžeb. To se projevuje výrazně podnormálním zastoupením 4. a 5. věkového stupně.

V druhové skladbě se dále negativně projevila výrazná preference smrku. Zastoupení jehličnanů zde má podíl zhruba 90%, z toho smrk činí cca 80%.

Lesy v majetku města

LHC (lesní hospodářský celek) Lesy města Jilemnice je v majetku města. Jeho území se kryje z velké části s katastrem města. Tento LHC zabírá značnou část lesních porostů zejména na J katastru v Maňasovsku a na JV směrem k Javorku, dále pak zejména na SV ve Žlábků a v okolí Hatiny, a značnou část zalesněných svahů Chmelnice a Bubeníkových vrchů.

Přírodní podmínky LHC je možno zařadit do třech základních typů, kterými jsou:

- kyselá stanoviště vyšších poloh; zastoupení zhruba 22%
- živná stanoviště vyšších poloh; zastoupení zhruba 37%
- vodou ovlivněná stanoviště vyšších poloh; zastoupení zhruba 37%

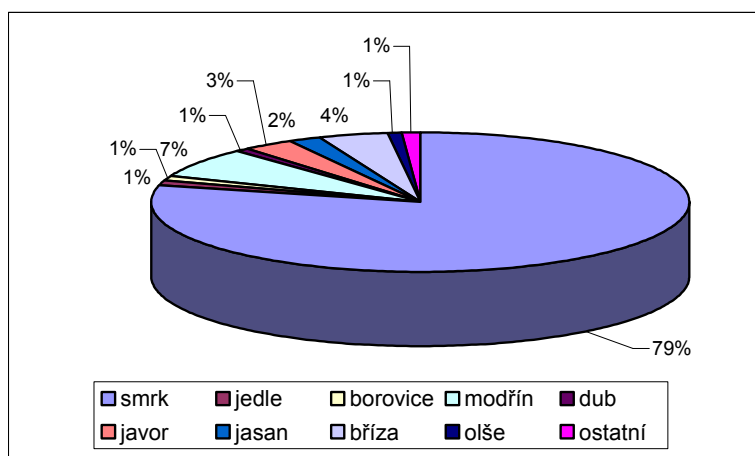
Tab. 39 Plošné zastoupení významnějších souborů lesních typů v LHC Lesy města Jilemnice v roce 2001

Název souboru lesního typu	Plocha (ha)	Zastoupení (%)
Vysychavá bučina	3,4	2
Obohacená jedlová bučina	26,3	12
Bohatá jedlová bučina	5,4	3
Hlinitá jedlová bučina	11,2	5
Uléhavá kys. jedlová bučina	36,7	17
Svěží buková jedlina	6,3	3
Kyselá jedlina	48,8	23
Svěží jedlová bučina	16	8
Kyselá smrková bučina	7,6	4
Kyselá smrková jedlina	8,9	4
Svěží smrková bučina	19,3	9
Vlhká smrková bučina	6,1	3

Zdroj: LHP pro LHC Lesy města Jilemnice, platný 2002 - 2011

Z výše uvedené tabulky je patrné, že nejvíce zastoupeným SLT na území města je SLT kyselá jedlina a SLT uléhavá kyselá jedlová bučina. Důvodem je fakt, že největší lesní plochy na území města, tedy lesy v oblasti Maňasovska, jsou tvořeny převážně těmito lesními typy, mezi kterými je výrazně monokulturně zastoupen smrk.

Graf 45 Zastoupení dřevin v LHC Lesy města Jilemnice v roce 2001

Zdroj: LHP pro LHC Lesy města Jilemnice, platný 2002-2011

Z hlediska věkové struktury lesů na území města Jilemnice jsou patrné následující závěry:

- v LHC je výrazně podnormální zastoupení 1. – 5. věkového stupně. Důvodem je již zmiňovaná mnišková kalamita v letech 1921 – 1923. Nízké zastoupení 1.věkového stupně je dále vysvětlováno opatrností hospodaření při přechodu vlastnictví ze státu na obec
- výrazně nadnormální zastoupení 7. – 8. věkového stupně
- výrazný nadbytek mytních porostů

Obr. 4 Lesní plochy Jilemnicka a jejich změny mezi roky 1990 a 2000

Zdroj: geoportal.cenia.cz

10.3 Myslivost

Honební pozemky na území města Jilemnice jsou zařazeny převážně do společenstevní honitby Jilemnický les, jejímž dlouhodobým uživatelem je Myslivecké sdružení Les Jilemnice, o.s. Pouze menší okrajové plochy náleží také do jiných honiteb, což je dáno mj. přirozenými v terénu patrnými hranicemi a vlastnickými poměry.

Tab. 40 Jakostní třídy honitby Jilemnický les, minimální a normované stavy zvěře v roce 2006

Druh zvěře	Výměra /ha/	Jakostní třída	Normovaný stav	Minimální stav	Koeficient očekávané produkce	Poměr pohlaví
Srnčí – les	320	III.	21	8	0,8	1 : 1
Srnčí – pole	757	III.	30	8	0,8	1 : 1
Srnčí – celkem	1077	III.	51	16	0,8	1 : 1
Zajíc	1077	III.	110	55	0,3	1 : 1
Bažant	500	III.	50	25	0,4	1 : 4

Zdroj: MÚ Jilemnice, 2006

Nejběžnějšími druhy zvěře, které jsou obhospodařovány v podmínkách zdejší podhorské intenzivně využívané krajiny, jsou ze spárkaté zvěře především zvěř srnčí, přičemž z dalších parohatých druhů pouze jelen lesní výjimečně přechází z krkonošské oblasti. Z tradiční drobné zvěře se dosud vyskytuje zajíc polní, početní stavy bažanta obecného jsou podporovány vypouštěním z voliérového chovu.

Početní stavy drobné zvěře (zajíc, bažant, koroptev) mají však za poslední desetiletí klesající tendenci. Obecně se na nízkých stavech této zvěře podílí především systém velkoplošného hospodaření na zemědělské půdě, přirozený predační tlak zejména lišek a kun a výskyt černé zvěře.

Do zájmového území však nebezpečně pronikají také nepůvodní živočichové, např. norek americký a psík mývalovitý.

V posledních letech dochází nejen v rámci Libereckého kraje k nárůstu početních stavů prasete divokého. Tlupy černé zvěře tak mohou působit značné škody na zemědělských, případně lesních kulturách.

Z hlediska ochrany myslivosti jsou významnými negativními faktory rostoucí automobilová doprava (časté úhyny zvěře v důsledku střetů s automobily), rušivě působí intenzivní využívání příměstské krajiny mj. pro sportovní účely a rekreaci (budování cyklotras, zimní lyžování – běžecké tratě, sjezdovky, atd.) a zvyšující se nároky na zábory půdního fondu mimo zastavěné území (zejména nové rozvojové plochy, plánovaný areál biatlonové střelnice na Hraběnce aj.).

11. Životní prostředí a ochrana přírody a krajiny

11.1 Přírodní podmínky

11.1.1 Geomorfologie, geologie a nerostné bohatství, pedologie

Město Jilemnice leží ve východní části Libereckého kraje. Město se rozkládá v krajině podhůří západní části Krkonoš. Terénní reliéf území města je velmi členitý a skládá se z několika drobných údolí a hřbetů. Výšková členitost je výraznější v severní části města k jihu pak postupně přechází v plošinu s mírnými táhlými svahy. Centrum města (náměstí) leží v nadmořské výšce 464 m n.m., nejvyšším bodem krajiny je vrch Kozinec s nadmořskou výškou 561 m n.m. Severní okraj města rámcově lemuje koryto řeky Jizerky, jižní pak ohraničuje lesní komplex Maňasovsko. Od jihu k severu je město osově rozčleněno na východní a západní část korytem řeky Jilemky, která se vlévá do Jizerky v Hrabáčově.

Oblast západně od Jilemky je charakteristická převažující východní svažitostí terénu, která se pohybuje maximálně do hodnot 15°. Západní část území má obecně převažující západní svažitost, ale je zde větší procento rozlohy rozděleno do ostatních směrů. Reliéf severní části města je modelován říčkou Jizerkou na S a Z, Jilemkou na J a potokem Hatina na Z. Převažující severně orientovaná svažitost přechází k severu ve svažitost jižně orientovanou.

Město Jilemnice leží v členitém reliéfu podhorského typu. Nadmořská výška kolísá od 451 do 561 m n.m. Členitost terénu dosahuje rozdílu až o 100 m. Razantní změna nadmořské výšky a reliéfu a výrazná vertikální členitost se projevuje od severní hranice města (Hrabáčov) směrem k severu, kde začíná oblast Krkonoš.

Reliéf je modelován převážně erozní činností povrchových vod. Podle morfologie a úložných poměrů je město rozděleno na plochy údolních niv, erozní rýhy, svahové hlíny a plochy.

V rámci geomorfologické regionalizace ČR je město Jilemnice zařazeno dle následující tabulky:

Tab. 41 Geomorfologické zařazení území města Jilemnice

Provincie	Česká Vysočina
Subprovincie	Krkonoško-jesenická soustava
Oblast	Krkonošská oblast
Celek	Krkonošské podhůří
Podcelek	Podkrkonošská pahorkatina
Okrsek	Lomnická vrchovina

Zdroj: Geomorfologická regionalizace ČR

Podkrkonošská pahorkatina se vyznačuje na Jilemnicku střední členitým terénem a Lomnická vrchovina má ráz ploché kerné vrchoviny, tvořené jílovci, prachovci, pískovci permské červené jaloviny. Na jílovitých horninách probíhají intenzivní recentní pochody – eroze a sesuvy.

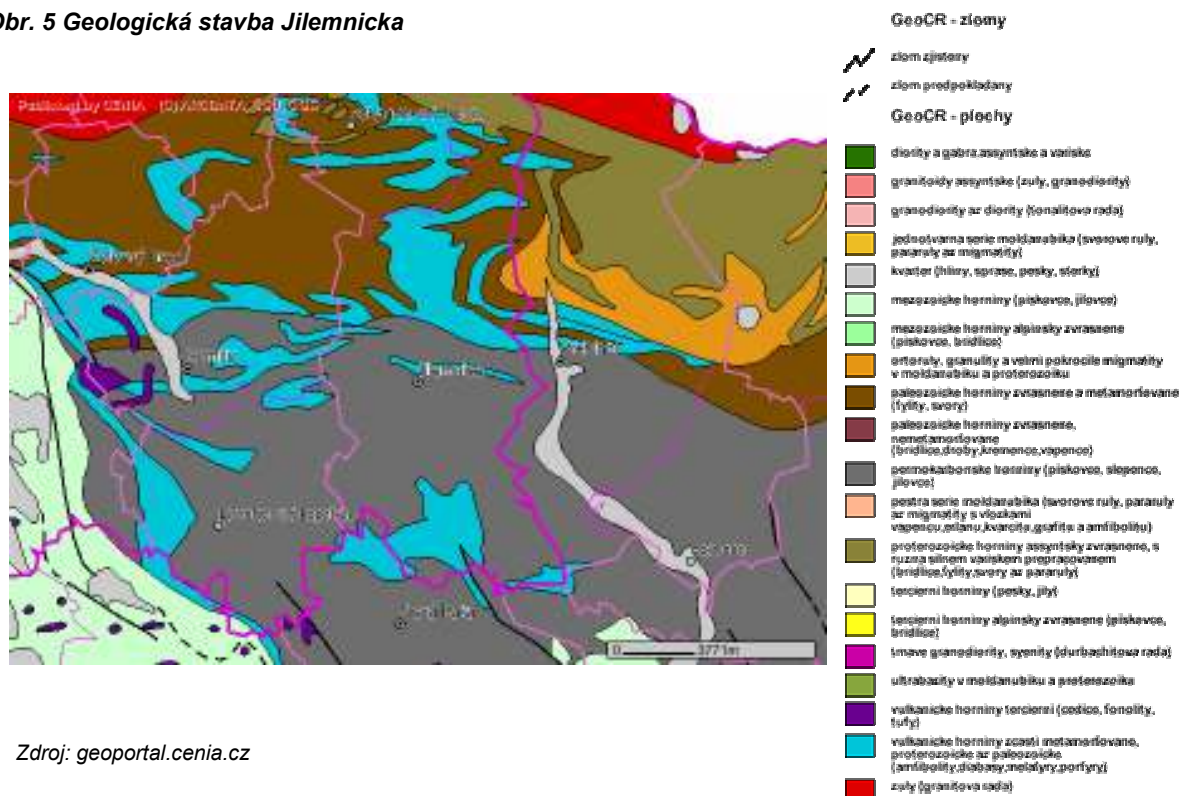
Geologicky se území města nachází převážně v oblasti výskytu permokarbonských hornin (pískovce, slepence, jílovce, prachovce). V menším výskytu se objevují vulkanické horniny (melafyry) stejného stáří, které tvoří skalní podklad a jen ojediněle vystupují k povrchu terénu. Kvartérní sedimenty (hlíny, spraše, písky a štěrky) jsou uloženy v rozdílných mocnostech a jsou převážně deluviálního a

fluviálního původu. Na plochách erozních rýh a v údolní nivě řeky Jilemky se vyskytují nevytříděné sedimenty různého původu.

Na permokarbonském podloží se vyvinuly typické hnědočervené půdy. Na středně živném podloží jsou nejrozšířenější skupinou v severní části hnědé půdy a to tzv. kambizemě. Jedná se především o kambizemě oligotrofní, mezotrofní a podzolované. Půdy jsou poměrně hluboké, písčitohlinité a méně kamenité. V jižní rovinatější části města se na plošinách vyvinuly hlinité až jílovitohlinité půdy tzv. limerizované půdy – luvizemě, které místy přecházejí až k hydromorfním půdám – pseudoglejím, které se vyskytují v lokalitách s častým střídáním provlhčení a vysychání v horní části půdního profilu.

Obr. 5 Geologická stavba Jilemnicka

Zdroj: geoportal.cenia.cz

V katastru města, v oblasti vrchu Kozinec, se nachází bývalý dobývací prostor na těžbu měděných rud (malachit, azurit). Důlní činnost zde byla z důvodu ekonomické nevýnosnosti ukončena v roce 1916-17 a dobývací prostor je dnes zcela uzavřen. V současné době ve městě ani v jeho bezprostředním okolí nejsou těženy ani využívány žádné zdroje nerostného bohatství a žádné využití se ani v nejbližších letech nepředpokládá.

11.1.2 Klima a voda

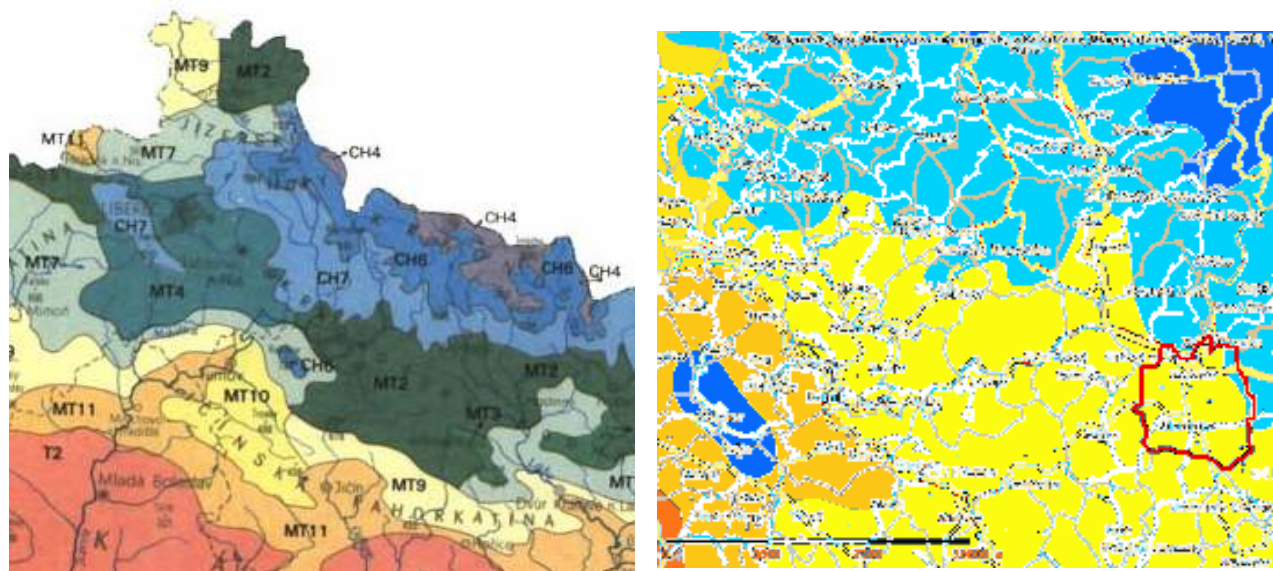
Město Jilemnice leží v mírně teplé klimatické oblasti (označení MT2) s charakteristickým podhorským vlhkým klimatem s převažujícím západním směrem proudění větru. Charakteristické je krátké léto, mírné a ž mírně chladné a mírně vlhké jaro a podzim. Zima je charakteristická delší dobou s mírnými teplotami a poměrně suchem a převažujícími sněhovými srážkami. Soustavná sněhová pokrývka se vyskytuje po dlouhou dobu.

Severně od města Jilemnice následuje klimatický region CH7 (chladný), dále pak CH6 (mírně chladný). To souvisí s polohou města na úpatí Krkonoš a stoupající nadmořskou výškou krajiny směrem na sever. Jižním, východním a západním směrem pokračuje klimatický region MT2, který jižním směrem přechází dále v teplejší.

Proudění vzduchu je výrazně ovlivněno reliéfem a konfigurací terénu. Vítr převažuje ze směru Z, SSZ, často i JZ a JJZ a dosahuje často vysokých rychlostí.

Obr. 6 Klimatické regiony v okolí Jilemnicka

Zdroj: klimatická regionalizace ČR dle Quitta

Průměrný roční úhrn srážek se pohybuje v Jilemnici kolem 720 - 860 mm s maximálními měsíčními úhrny v letních měsících (červen, červenec) a v zimních měsících (prosinec, leden). Počet dnů se souvislou sněhovou pokrývkou se pohybuje kolem 80-100 dnů za rok.

Průměrná roční teplota vzduchu v roce 2006 byla 6,7 °C a standardně se pohybuje v rozmezí 5 -8 °C. V letních měsících (květen-září) dosahuje teplota vzduchu průměru kolem 12-14 °C. v zimních měsících (prosinec-únor) se průměrná měsíční teplota vzduchu zpravidla pohybuje v záporných hodnotách kolem -2,3 °C (rok 2006).

Nepříznivé mikroklimatické jevy se vyskytují převážně v oblastech erozních rýh, kde dochází ke kumulaci vlhkosti a častějšímu výskytu mlh.

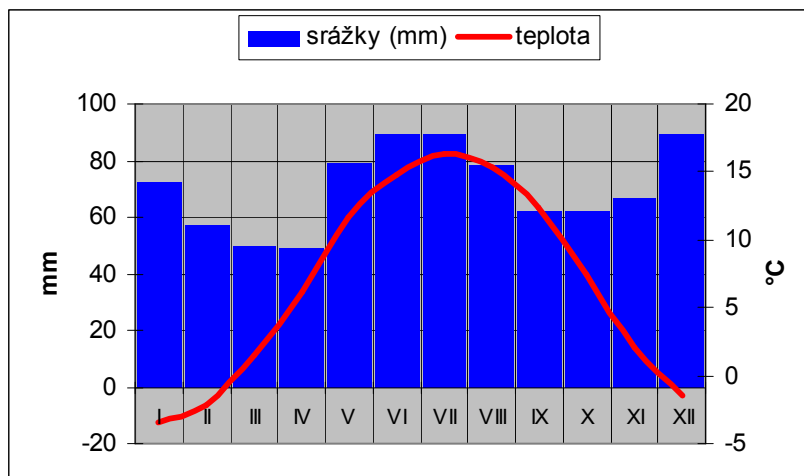
Tab. 42 Klimatické charakteristiky vybraných oblastí Jilemnice a okolí

klimatické charakteristiky	mírně teplý MT2	Chladný CH7	Mírně chladný CH6
Počet letních dnů	20-30	X.30	X.30
Počet dnů s teplotou >10 °C	140-160	120-140	120-140
Počet mrazových dnů	110-130	140-160	140-160
Počet ledových dnů	40-50	50-60	60-70
Průměrná teplota v lednu	-3až-4	-3až-4	-4až-5
Průměrná teplota v červenci	16-17	15-16	14-15
Průměrná teplota v dubnu	6-7	4-5	2-4
Průměrná teplota v říjnu	6-7	6-7	5-6
Počet dnů se srážkami >=1 mm	120-130	120-130	140-160
Úhrn srážek ve veget. období	450-500	500-600	600-700
Úhrn srážek v zimním období	250-300	350-400	400-500
Počet dnů se sněh. pokrývkou	80-100	100-120	120-140
Počet zamračených dnů	150-160	150-160	150-160
Počet jasných dnů	40-50	40-50	40-50

Zdroj: ČHMÚ

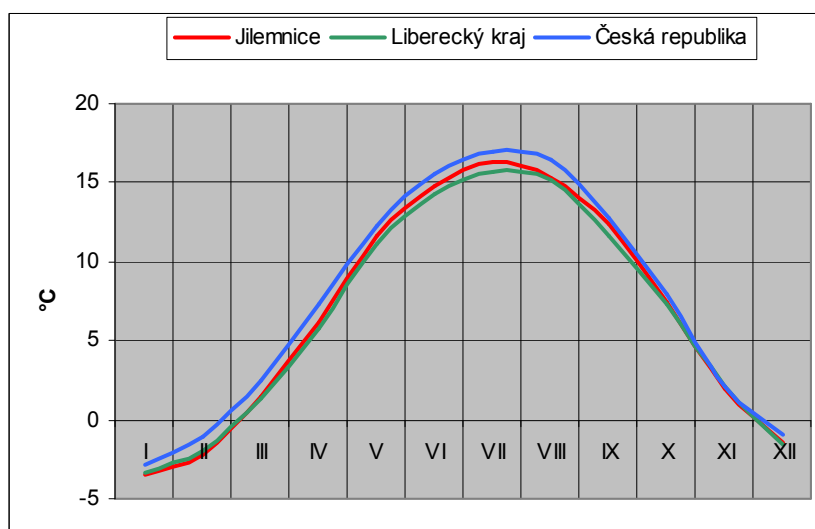
Graf 46 Dlouhodobý průměrný měsíční chod teplot a srážek v Jilemnici v letech 1951 - 1980

Zdroj: ČHMÚ

Průměrné dlouhodobé měsíční teploty v oblasti Jilemnice se zhruba drží v průměru teplot Libereckého kraje, který je charakteristický svým mírně chladnějším podnebím oproti celorepublikovému průměru.

Graf 47 Dlouhodobý průměrný měsíční chod teplot ve vybraných lokalitách

Zdroj: ČHMÚ

Klimatickou charakteristiku jednotlivých částí města značně ovlivňuje rozdílný reliéf terénu, zejména orientace svahů ke světovým stranám. Tato skutečnost se zvláště nápadně projevuje v zimních a jarních měsících v souvislosti s odtáváním sněhové pokrývky, kdy svahy orientované zhruba jižním směrem bývají holé již v době, kdy ostatní svahy pokrývá často ještě několik desítek centimetrů silná vrstva sněhu. Náznorným příkladem může být JZ svah Chmelnice, kde dochází k odtávání sněhové pokrývky nezvykle rychlým způsobem. Důvodem je poměrně značný sklon svahu, jižní až jihozápadní orientace, a téměř naprosté odlesnění. Naopak územím s dlouho ležící sněhovou pokrývkou jsou severní svahy vrchu Kozinec a severní svahy terénu svažujícího se směrem k potoku Hatina.

Dalším faktorem ovlivňujícím různost klimatických poměrů na území katastru města je množství a druhová skladba lesních porostů, druhů pozemků atd. Tyto věci jsou však dány historickým vývojem,

nikoli nezávisle na člověku. Navíc míra jejich působení je pouze mikroklimatického charakteru, a tak nemají pro využití oblasti zásadnější význam.

Území města Jilemnice je odvodňováno řekou Jilemkou a Jizerkou, do kterých ústí malé vodní toky a také povrchová i podzemní voda z erozních rýh. Řeka Jizerka protéká severní částí města a v obci Horní Sytová nedaleko Jilemnice se vlévá do Jizery a ta pak dále do Labe. Zatímco Jilemka protéká celým městem od jihu na sever, kde se vlévá do Jizerky. Vodní toky ve městě Jilemnice náležejí do oblasti povodí Horního a středního Labe tzn. úmoří Severního moře.

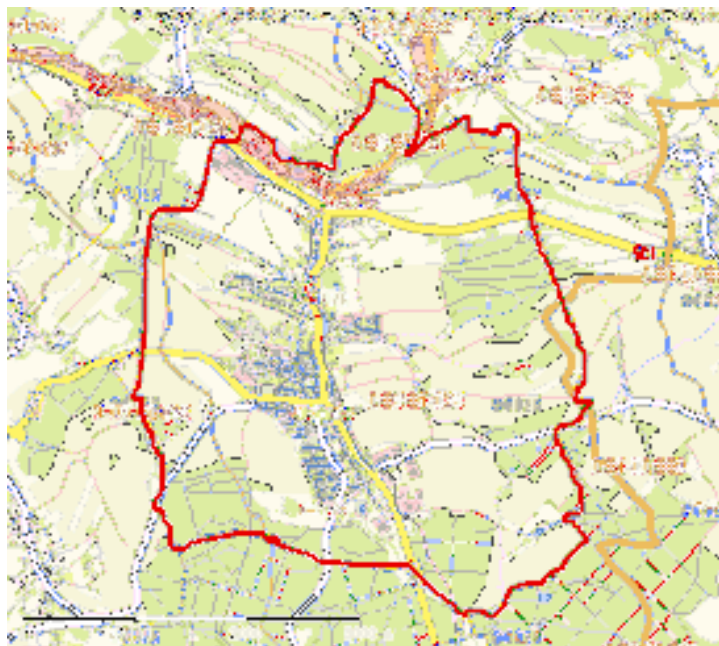
Území města Jilemnice náleží do těchto povodí 4.řádu:

Tab. 43 Hydrologické členění povodí území Jilemnice

Označení povodí	Název povodí
1-05-01-022	Jizerka
1-05-01-023	Cedron
1-05-01-024	Jizerka
1-05-01-025	Jilemka
1-05-01-026	Jizerka
1-05-01-028	Olšina
1-01-01-009	Bohdanečský potok.

Zdroj: Hydrologická regionalizace ČR

Obr. 7 Vymezení hydrologického povodí

Zdroj: mapový portál Libereckého kraje

Největší část území, téměř 80%, náleží do oblasti povodí Jilemky (1-05-01-025). Do tohoto povodí náleží téměř celá zástavba k.ú. Jilemnice a zhruba z poloviny k.ú. Hrabačov, zejména jeho JV část. Na druhém místě je se zhruba 8% plochy povodí Olšiny (1-05-01-028). Toto území leží na západním okraji obce a zhruba kopíruje hranici s obcí Mřičná. Třetím významným povodím jsou povodí Jizerky (1-05-01-024, 1-05-01-026 a 1-05-01-022). Území náležející do těchto dvou povodí tvoří dohromady zhruba dalších 10% území města. Obě oblasti se rozprostírají na S a SZ území podél řeky Jizerky. Do ostatních povodí zasahuje území města Jilemnice pouze okrajově, a to na SV do povodí Cedronu a na východě pak malou částí do povodí Bohdanečského potoka (3%), který se vlévá přímo do Labe a jako jediný nenáleží do hydrologického povodí č. 1-05.

Koryta vodních toků jsou na území města místy přírodně zachována a místy upravena.

Vodní tok Jilemky protékající zastavěným územím je upraven hrazením bystřin. V povodí Jilemky je evidováno několik pramenů (lesní komplex Žlábek) a využívaných objektů podzemních vod. Zejména

v jižní části povodí je vysoká erozní ohroženost toků – jedná se hlavně o plošné plachy ornice z důvodů intenzivně využívaných velkoplošných lánů orné půdy.

Severní část území, ležící v povodí Jizerky, zahrnuje vysoký podíl lesů a trvalých travních porostů, z čehož vyplývá vyšší retenční schopnost území. Vodní toky Jizerky a jejího levostranného přítoku Hatiny mají přírodní charakter s přirozenými břehovými porosty. Výjimku tvoří část toku Jizerky v úseku zástavby v Hrabačově, kde břehové porosty chybí.

Podél toku Jizerky je evidováno inundační území. Jizerka pramení na Horních Mísečkách ve výšce 1065 m n. m., ústí zleva do Jizery u Horní Sytové ve 385 m n. m.; plocha povodí je 85,8 km², délka toku 21,5 km, průměrný průtok u ústí 2,14 m³.s⁻¹. Jedná se o vodohospodářsky významný tok (pstruhová voda), většina toku je na území Krkonošského národního parku.

V katastru města Jilemnice je evidováno celkem 96 vodních ploch. Na tomto počtu se nejvýznamnějším počtem podílí vodní toky, a to jak přirozené, tak umělé. Na tomto území je 5 rybníků.

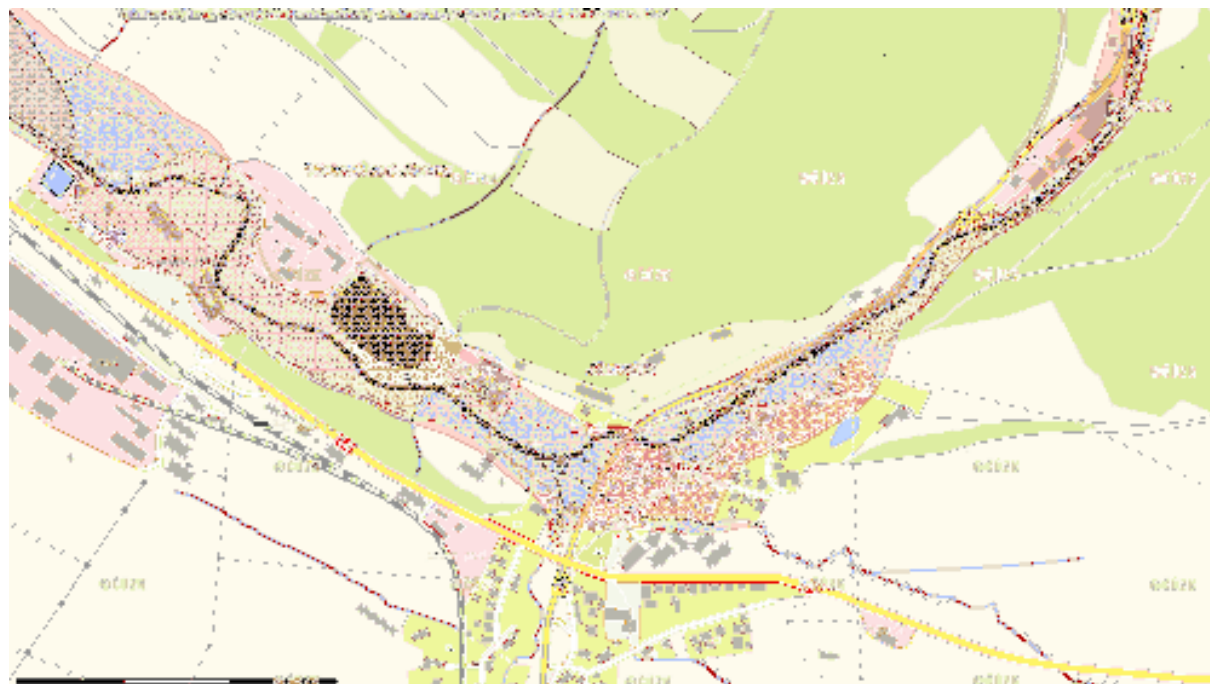
Tab. 44 Vodní plochy ve městě Jilemnice

Vodní plocha	k.ú. Jilemnice		k.ú. Hrabačov		Celkem	
	Výměra (ha)	Počet	Výměra (ha)	Počet	Výměra (ha)	Počet
Rybník	2,487	3	3,760	2	6,247	5
Tok přirozený	2,255	19	4,642	17	6,897	36
Tok umělý	1,800	20	0,993	12	2,793	32
Vod.nádrž přír.	0	0	0	0	0	0
Zamokřená plocha	0	0	1,281	2	1,281	2
celkem	6,542	42	10,676	33	17,218	75

Zdroj: Katastrální úřad Jilemnice

Záplavové území řeky Jizerky je poměrně rozsáhlé a ohrožuje severní část města včetně obytných zón a průmyslových areálů. Povodňové stavy jsou pro vodní tok Jizerky modelované na tzv. pětiletou (Q5), dvacetiletou (Q20) a stoletou vodu (Q100) dle statistické pravděpodobnosti výskytu v letech. Jednoleté či občasné záplavy nebo zvýšené vodní toky se vyskytují v menším rozsahu a zpravidla nebyvají rozsáhlé a nezasahují mimo údolní nivu řeky. Hlásný profil s vodoměrnou stanicí se proti proudu řeky nachází v Dolních Štěpanicích.

Obr. 8 Záplavové území řeky Jizerky při pěti-, dvaceti- a stoleté vodě

Zdroj: mapový portál Libereckého kraje

Na území města převážně v oblastech výskytu kvartérních sedimentů se vyskytují souvisle zvodnělé mělké podzemní vody. Na svazích nevytváří podzemní voda souvislé horizonty, ale stéká do nivních poloh. Množství podzemní vody v erozních rýhách je závislé na intenzitě a vydatnosti srážek, kdy maximální úhrny připadají na období jarního tání. Hloubka hladiny podzemní vody v nivách se pohybuje okolo 1 m, na svazích se nepravidelné zvodnělé horizonty vyskytují v hloubkách kolem 3 m

11.2 Životní prostředí

Životní prostředí města je ovlivněno jednak přírodními podmínkami, geografickými předpoklady a jednak antropogenními faktory tzn. lidskou činností a jejím vlivem na přírodní prostředí. Lidský faktor náleží v současné „moderní“ době k nejvýraznějším ovlivňovatelům kvality životního prostředí a krajiny a to jak v pozitivním, tak negativním smyslu.

11.2.1 Kvalita ovzduší a vod

Z hlediska znečištění ovzduší se město Jilemnice v rámci Libereckého kraje i v rámci ČR nachází v oblasti s relativně čistým ovzduším bez výrazného ovlivnění lokálními znečišťovateli či dálkovým přenosem škodlivin. Míra znečištění je v rámci města diferencována přírodními podmínkami a urbanizací území. Vyšší polohy města mají obecně příznivější povětrnostní podmínky a rozptýl škodlivin zde probíhá lépe než v údolí centra města.

Zhoršená je situace v centru města, které dlouhodobě vykazuje střední hodnoty znečištění NO_x, SO₂ a prachu. Méně urbanizované části města, vyšší polohy a okolí se vyznačují nízkou mírou znečištění těmito látkami. Více zhoršená je situace v naměřených hodnotách benzenu, kde se roční průměrné hodnoty v centru města pohybují nad středním průměrem až v oblasti znečištění. Také u benzenu klesají hodnoty směrem z centra města do okolí, ale v rámci škály znečištění se pohybují maximálně na hranici střední míry znečištění.

Kvalita ovzduší (koncentrace NO_x, SO₂ a prachu) není ve městě Jilemnice prozatím monitorována stacionárními ani mobilními stanicemi. Lze tedy vycházet z propočtených hodnot a hodnot naměřených na okolních stanicích.

Podle ukazatelů koncentrace NO₂, SO₂ a benzenu lze konstatovat, že při srovnání hodnot s okolními městy podobné velikosti, se imisní znečištění ovzduší na území města Jilemnice pohybuje v oblasti normálních (středních) hodnot.

Průměrná roční koncentrace NO₂ se drží povětšinou kolem hodnoty 10 µg/m³. V naměřených hodnotách SO₂ není na území města také nikde překračována hodnota průměrné roční koncentrace 10 µg/m³. Koncentrace benzenu dosahuje v oblasti nej hustší městské zástavby hodnoty až 1,5 µg/m³, což je v porovnání s okolní oblastí nadprůměr. Podobná nebo vyšší koncentrace benzenu je na území Libereckého kraje nejbližší v oblasti Tanvaldské a Jablonecké kotliny.

K největším stacionárním znečišťovatelům ovzduší ve městě zařazených v kategorii REZZO 1 patří provozovna firmy Cutisin, s.r.o. zabývající se výrobou potravinářských výrobků a Mehler Engineered Products s. r. o. působící v oblasti výroby technických textilií pro zpracování v gumárenském průmyslu. Obě provozovny spalují zemní plyn a produkují především oxidy dusíku, oxid siřičitý, oxid uhelnatý a také tuhé částice a organické látky. Dalšími emisními zdroji znečišťování ovzduší (kategorie střední REZZO 2) jsou společnosti BRANO a. s., JINOVA s. r. o., Jiří Machek – HYDROMA a Milan Zajíc – galvanizovna.

Největším mobilním zdrojem znečištění ovzduší ve městě Jilemnice je automobilová doprava, která přispívá zejména k vyšším hodnotám oxidu dusíku a oxidu uhelnatého a také zvyšují koncentraci prachu v ovzduší a hlukovou zátěž. Městem prochází komunikace I. třídy I/14.

Jakost vody ve vodním toku Jizerka je měřen v profilu Víchová, který se nachází cca 1 km po proudu řeky a cca 1 km před ústím do Jizery. Průměrná teplota vody je 0,5 °C a reakce vody, tedy pH je 7,7.

V období 2005-2006 se kvalita vody v Jizerce u jednotlivých ukazatelů pohybovala mezi třídou jakosti I. až III. tzn. tř. I. neznečištěná voda, II. mírně znečištěná voda a III. znečištěná voda. Konkrétní hodnoty jsou uvedeny v následující tabulce.

Tab. 45 Jakost vody ve vodním toku Jizerka v profilu Vichová (2007)

ukazatel	jednotka	minim	maxim	průměr	medián	C90	C95	imisní limity	třída jakosti
teplota vody	°C	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	25	
reakce vody		7.7	7.7	7.7	7.7	7.7	7.7	6 - 8	
elektrolytická konduktivita	mS/m	51.8	51.8	51.8	51.8	51.8	51.8		II.
biochemická spotřeba kyslíku BSK-5	mg/l	2.7	2.7	2.7	2.7	2.7	2.7	6	II.
chemická spotřeba kyslíku dichromanem	mg/l	9.1	9.1	9.1	9.1	9.1	9.1	35	I.
amoniakální dusík	mg/l	1.30	1.30	1.30	1.30	1.30	1.30	0.5	III.
dusičnanový dusík	mg/l	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	7	I.
celkový fosfor	mg/l	0.09	0.09	0.09	0.09	0.09	0.09	0.15	II.

Zdroj: Povodí Labe s.p. www.pla.cz

Nejvýznamnějšími znečišťovateli místních toků jsou průmyslové podniky a další ekonomické subjekty (Cutisin a.s) a zemědělská činnost. Město Jilemnice má vybudovanou mechanicko-biologickou ČOV, která je situována v severní části města. Na tuto ČOV je napojeno přibližně 83% trvale bydlících obyvatel a 40% přechodně bydlících. Po vybudování ČOV se výrazně zlepšuje kvalita vody ve většině sledovaných ukazatelů čistoty vod. K tomuto zlepšení přispívá také útlum a ekologizace průmyslové a zemědělské výroby. Nadále se však vyskytují lokální zdroje znečišťování vod, a to jak povrchových, tak podzemních vod.

11.2.2 Zatížení hlukem

Nejzávažnějším zdrojem hluku ve městě je silniční automobilová doprava soustředěná do hlavního komunikačního kříže. Katastrálním územím Hrabačov prochází silnice I/14 z Harrachova do Vrchlabí, celým městem v severojižním směru pak silnice II.třídy. Oblasti zástavby kolem těchto komunikací jsou na území města nejpostiženější. Izofona (čára, spojující místa o stejných hodnotách hladin akustického tlaku) určující hranici vhodnou pro bydlení by v těchto místech probíhá cca 90 m od komunikace. S komunikacemi sousedící objekty vytváří hlukovou bariéru a snižují faktickou míru hluku, čímž přispívají ke snížení rizik z nadměrného hluku. Tyto objekty nacházející se přímo podél komunikace jsou však hlukem značně atakovány. Ochrana obyvatel před hlukovým zatížením není vzhledem k jeho relativně nízké intenzitě prozatím nijak řešena (protihlukové stěny, zábrany apod.). Měření hlukového zatížení nebylo ve městě prozatím celoplošně prováděno.

11.2.3 Environmentální rizika a staré ekologické zátěže

Environmentální rizika jsou ovlivněna přírodními faktory nebo antropogenní (lidskou) činností. Minimalizace těchto rizik je důležitá pro zachování, případně zvýšení kvality životního prostředí, pro zdraví obyvatel i pro ekonomicko-hospodářskou situaci regionu.

Mezi přírodní rizika se ve městě Jilemnice řadí zejména povodně v území kolem říčky Jizerky. Částečně ohroženo je i území kolem Jilemky, zejména v dolním toku. K povodním různých velikostí zde dochází v závislosti na počasí v oblasti západních Krkonoš. Vzhledem k poloze oblasti, profilu a spádu koryta zde mají většinou velmi rychlý průběh. Jejich dopad nebývá většinou výrazný, postiženou oblastí je bezprostřední okolí říčky. Do ohroženého území zde spadá několik objektů.

Důležitým aspektem v tomto směru je péče o vodní toky a jejich koryta a vhodné vodohospodářské ovlivnění a regulace toku spojené s optimálním průtokem vody (řešení mostů, mostků, propustí a dalších staveb na vodním toku). Město Jilemnice má zpracovaný „Povodňový plán pro město Jilemnice“. Plán byl naposledy aktualizován v roce 1998 a poté v roce 2003.

Dalším přírodním rizikem mohou být negativa způsobená extrémním počasím, zejména pak větrnými a sněhovými kalamitami.

Z antropogenních environmentálních rizik je oblast města ohrožena částečně průmyslovou výrobou a odpady z ní, částečně pak silniční dopravou, která zvyšuje emisní a hlukovou zátěž. Železniční doprava nemá vzhledem k minimální intenzitě téměř žádný vliv na stav životního prostředí. Pro celou oblast okresu Semily je pak dalším z rizik výskyt černých skládek a jiných ekologických zátěží.

V katastrech města Jilemnice se vyskytuje několik lokalit s ekologickou zátěží. Jedná se především o skládky odpadů. Staré ekologické zátěže jsou členěny podle míry jejich závažnosti. Mezi ekologické zátěže jsou počítány skládky odpadů, bez ohledu na skutečnost, zda byly provozovány legálně na základě rozhodnutí orgánů státní správy nebo nelegálně jako „černé“ skládky.

Na území Města Jilemnice se nacházejí 3 bývalé skládky odpadů:

- skládka „Brabenec“ v k.ú. Jilemnice
- skládka „Branský kopec“ v k.ú. Jilemnice
- skládka „Lom“ v k.ú. Hrabačov.

Starou průmyslovou zátěž představuje skládka „Brabenec“. Na tuto skládku byly ukládány galvanické kaly, původem z podniku Autobrzdý n. p., Jablonec nad Nisou, závod Jilemnice. Skládka se nachází na pozemcích soukromého vlastníka, p.č. 2084, 2087, lokalita se nachází nalevo poblíž silnice směrem na Horní Brannou, cca 300 m za koncem zástavby Jilemnice. V současné době jedná vlastník pozemku s Krajským úřadem Libereckého kraje a Státním fondem životního prostředí ČR o poskytnutí finančních prostředků na sanaci této staré zátěže.

Skládka „Branský kopec“ se nachází na p.č. 2119, zhruba ve stejné lokalitě jako „Brabenec“. Plocha skládky je cca 12 000 m², mocnost uloženého odpadu je 1-5 m, provoz byl ukončen v 80. letech, kdy byla skládka srovnána a zavezena zeminou. Svým tvarem a umístěním v terénu netvoří tyto skládky výrazný krajinný negativní prvek.

Skládka „Lom“ se nachází na p.č. 277/6, částečně také na 273/2, 273/3, 273/1, 277/2. Plocha skládky je zhruba 400 m², provoz byl ukončen roku 1992. Skládka se nachází na území obce Jilemnice, v JV části k.ú. Hrabačov, cca 400 m severovýchodně od souvislé městské zástavby. Skládka je založena v bývalém lomu, ukládán zde byl zejména komunální a stavební odpad. Svou polohou a tvarem netvoří rekultivovaná skládka výrazný negativní krajinný prvek. Negativním jevem je skutečnost, že skládka byla provozována bez odpovídajících dnových těsnících prvků a povaha části dříve udaných odpadů není známa.

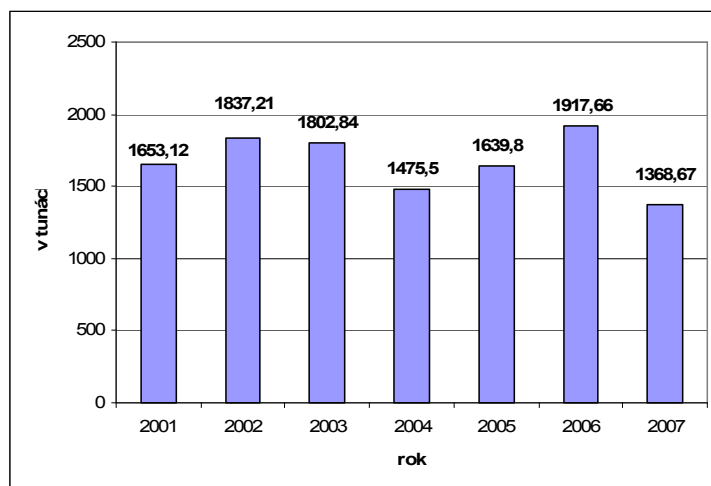
Celkově lze konstatovat, že situace v oblasti environmentálních rizik na území města Jilemnice není vysoce riziková. Ekologické zátěže se zde vyskytují v ojedinělých lokalitách.

11.2.4 Odpadové hospodářství

Město Jilemnice má zpracovaný „Plán odpadového hospodářství“ (dále jen POH JIL) z března 2005 na období 5 let, který se zabývá systémem odpadového hospodářství města Jilemnice jako samostatného původce odpadů (nezahrnuje nakládání s odpady u podnikatelských subjektů). POH JIL prostřednictvím nastavených opatření a cílů určuje vývoj odpadového hospodářství města v jednotlivých letech do roku 2009. Vyhodnocení plnění POH JIL probíhá každoročně.

Fyzické osoby na katastrálním území města Jilemnice vyprodukovali v roce 2007 celkem 1368 tun odpadů, což je nejméně od roku 2001. Z dostupných údajů nelze ovšem sledovat trvalejší pokles v celkové produkci odpadů, jedná se spíše o meziroční výkyvy. Celkovou produkci ve sledovaných letech a měrnou produkci na 1 obyvatele udávají následující dva grafy.

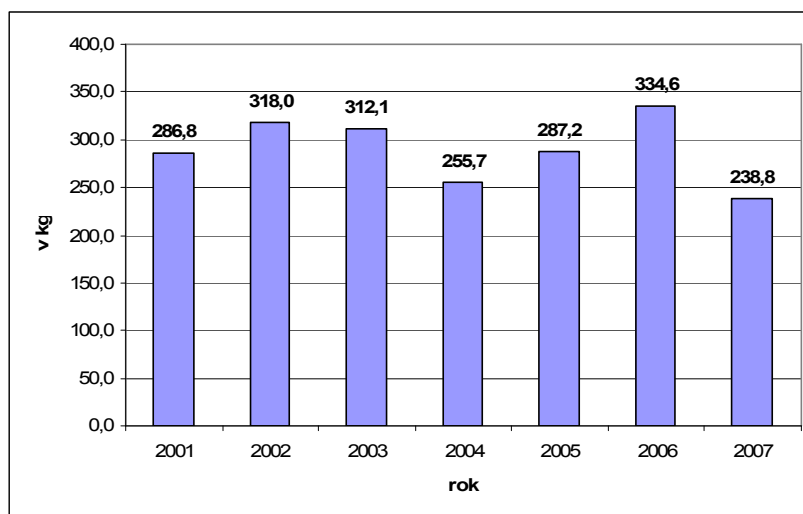
Graf 48 Celková produkce odpadů města Jilemnice v letech 2001-2007

Zdroj: POH JIL, MÚ Jilemnice

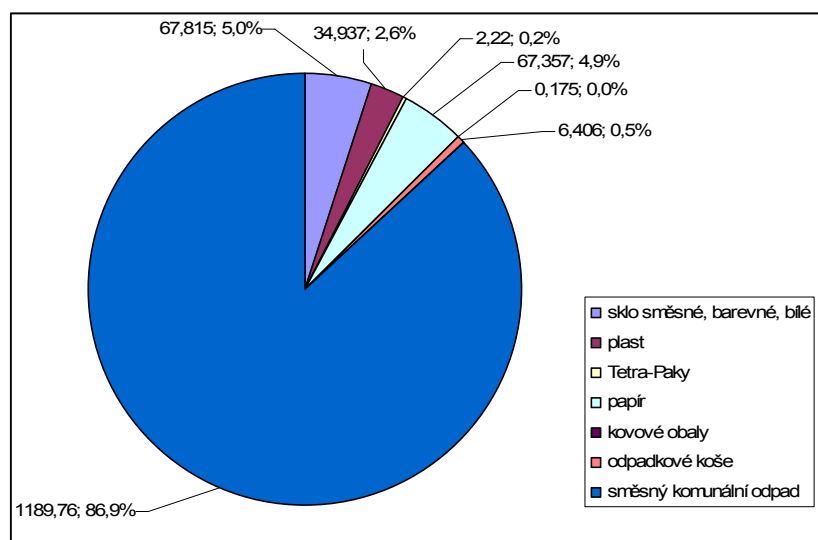
Graf 49 Měrná produkce odpadů na 1 obyvatele města Jilemnice v kg v letech 2001-2007

Zdroj: POH JIL, MÚ Jilemnice, MOS ČSÚ

Z celkového produkovaného odpadu tvoří největší část směsný komunální odpad (87% v roce 2007), což v přepočtu činí 207 kg na 1 obyvatele za rok. Dalšími kvantitativně významnými složkami jsou papír (11 kg na 1 obyvatele), sklo (11 kg na 1 obyvatele) a plast (6 kg na 1 obyvatele). Následující graf uvádí podíl jednotlivých složek odpadů na celkové produkci.

Graf 50 Podíl jednotlivých složek odpadů na celkové produkci v Jilemnici v roce 2007

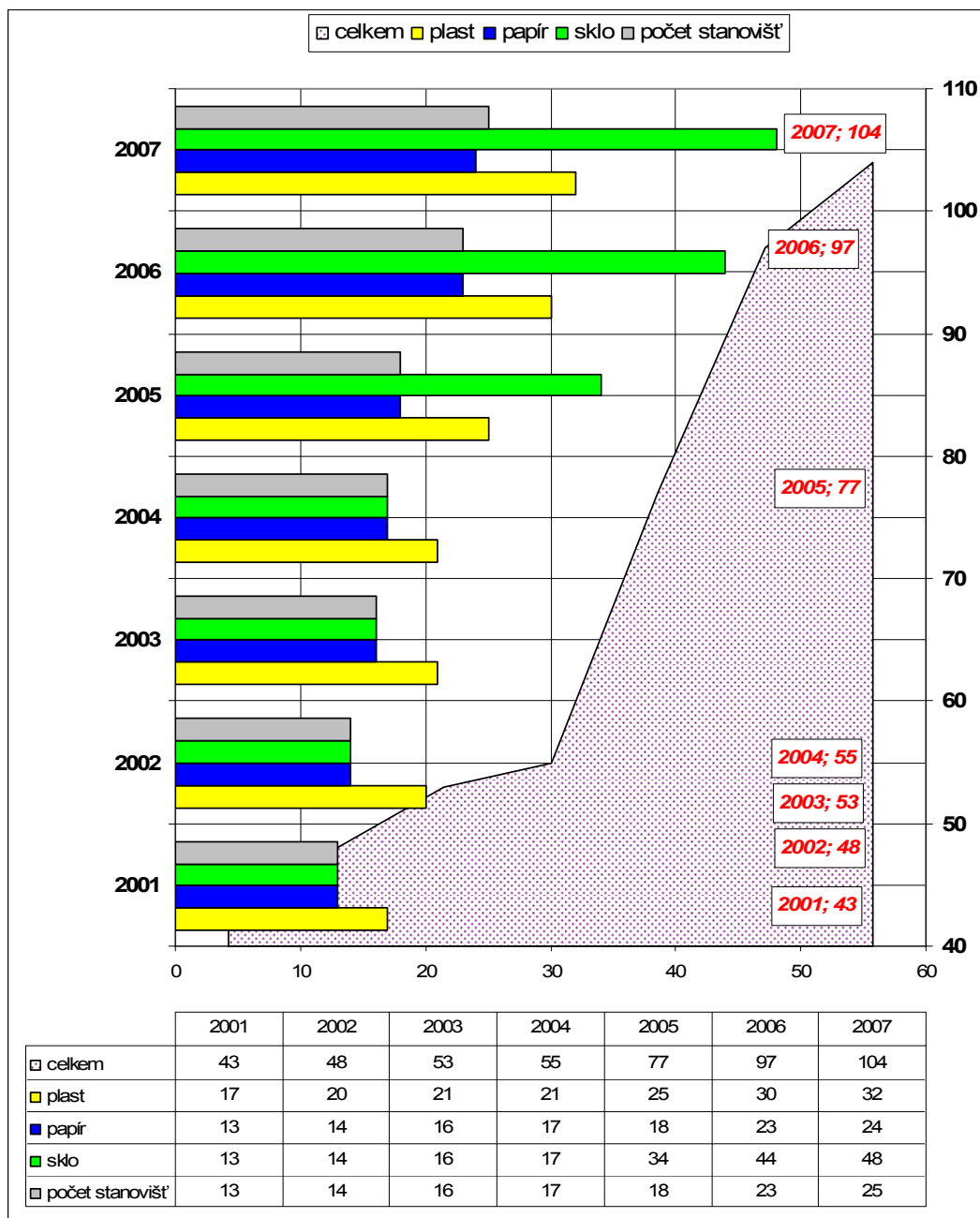

Zdroj: POH JIL, MÚ Jilemnice

Zneškodňování odpadů z území města je prováděno svozem, separací, recyklací a skládkováním. Město Jilemnice neprovozuje žádné zařízení k další úpravě, využití nebo odstranění odpadů a veškeré odpady jsou za tímto účelem předávány oprávněným osobám. Z celkového množství ročního vyprodukovaného odpadu přibližně 35% upraveno nebo využito a 65% je určeno ke skládkování. Spalování probíhá jen u nebezpečných odpadů. Mírný trvalý nárůst lze dlouhodobě sledovat u podílu separovaných složek odpadu, zejména u plastu a papíru. Tento vývoj je spjat nejen s osvětou a ekologickou výchovou obyvatel, ale také zvyšujícím se počtem nádob na tříděný odpad rozmístěných v rámci města. Jedná se především o nádoby na sklo, papír a plast. Ve městě bylo v roce 2007 rozmístěno na 25 stanovištích celkem 104 kontejnerů na tříděný odpad, z nichž je 24 kontejnerů na papír, 32 na směsný plast, 48 na sklo (bílé a barevné). Občané města považují počet kontejnerů a intenzitu jejich vyvážení stále za nedostačující.

Graf 51 Přehled počtu stanovišť a počtu kontejnerů ke sběru tříděného odpadu ve městě v letech 2001-2007

Poznámka: výrazný nárůst počtu kontejnerů na sklo v letech 2005-06 je ovlivněn rozlišením nádob na bílé a barevné sklo.

Zdroj: POH JIL 2005, MÚ Jilemnice 2007

Další složky odpadů např. kov, bioodpad, nebezpečný nebo objemný odpad není od roku 2005 ve městě Jilemnice pravidelně svážen mimořádnými sběry, ukládat ho lze na sběrný dvůr města. Tříděný odpad (papír, kov, pneumatiky.....) je možné odevzdávat rovněž ve sběrném dvoře v Jilemnici. Sběr obalů Tetra-Pak od občanů je prováděn pytlovým způsobem sběru a doplňkově i na základních školách.

Svoz odpadu je zajišťován smluvními externími firmami. Město Jilemnice nemá zřízené vlastní „technické služby“ ani organizační jednotku. Na území města se nachází několik zařízení na úpravu, využívání a odstraňování odpadů specializovaných na jednotlivé druhy zpracováváných odpadů.

11.3 Ochrana přírody a krajiny

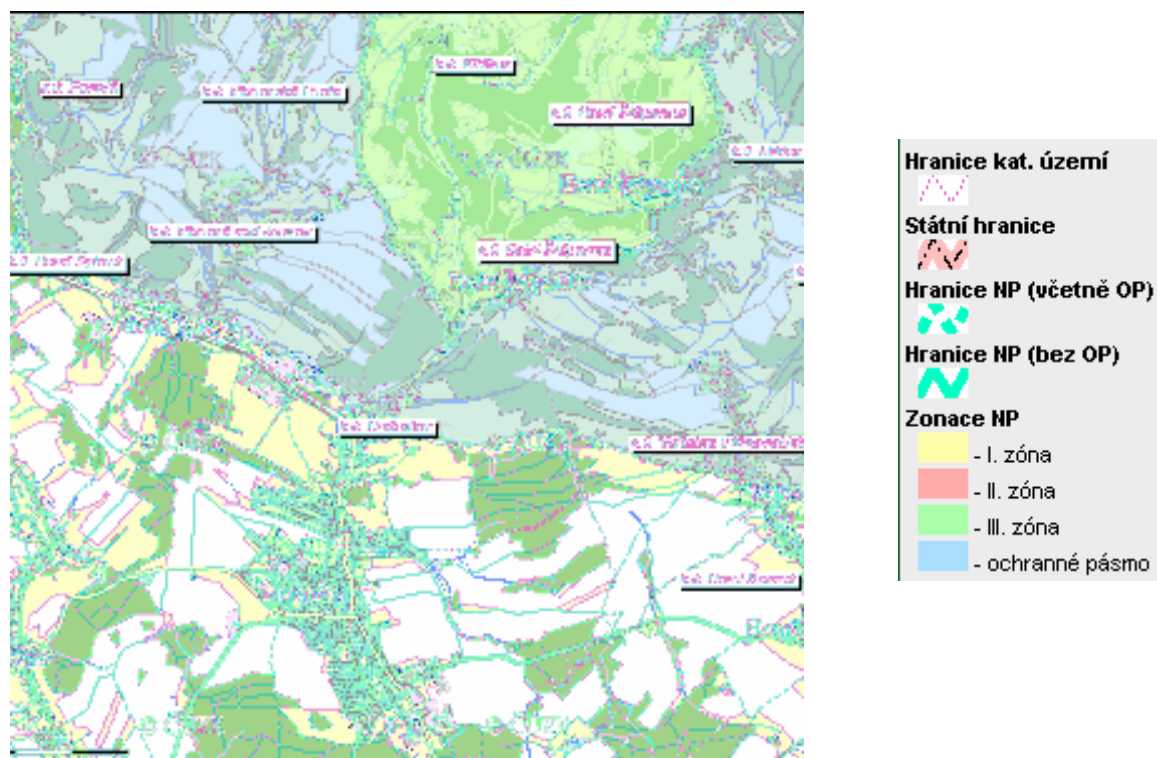
Legislativní ochraně podléhají ve městě Jilemnici vyhlášené památné stromy a k okraji města zasahuje pásmo KRNAPu, oblasti vymezené v rámci systému NATURA 2000 a také se zde vyskytují součásti USES. Jedinečnost ochrany přírody a krajiny zahrnuje vyhlášený první český geopark Český ráj. Na území města Jilemnice nejsou vyhlášena žádná maloplošná chráněná území.

11.3.1 Ochrana území

Z hlediska ochrany přírody a krajiny je pro město Jilemnice nejdůležitější přítomnost Krkonošského národního parku do jehož území spadá severní část města (část obce Hrabačov) severně od komunikace I/14. Ochranné pásmo KRNAPu pokrývá cca 10 % území obce Jilemnice.

Krkonošský národní park byl vyhlášen v roce 1963 a je nejstarším svého druhu v ČR. V současnosti se rozkládá na celkové ploše 54 969 ha. Podle míry ochrany vyjádřené tzv. zonací KRNAP zasahuje do katastru městské části Hrabačov především zóna 4 (ochranné pásmo), na niž při hranicích se sousední obcí Dolní Štěpnice začíná zóna 3 (okrajová/nárazová zóna). Zóna 3 se vyznačuje intenzivním využíváním pro rekreační a turistické účely. Doplňkově se zde na nelesních půdách provozuje zemědělská výroba. Zóna 4 tzv. ochranné pásmo není vlastní součástí území KRNAP, ale tvoří ochranný pás, který má zabezpečit území parku jako takové před rušivými vlivy. Probíhá zde již intenzivní zemědělská činnost, především chov skotu, jsou zde i vhodné podmínky pro výrobu ekoproduktů. Ochranné pásmo KRNAP, v kterém leží část k.ú. Hrabačov, bylo zřízeno v roce 1986 a má celkovou rozlohu 18 400 ha.

Obr. 9 Zonace KRNAP na území města Jilemnice

Zdroj: mapový portál KRNAP

11.3.2 Památné stromy

Na území města Jilemnice jsou registrovány celkem 3 lokality s výskytem registrovaných památných stromů. Za památné stromy se vyhláší dřeviny vynikající svým vzrůstem, věkem, významnou krajinnou dominantou či dřeviny s významnou historickou hodnotou.

Ve městě Jilemnice se nacházejí následující dřeviny a porosty podléhající zvláštní ochraně:

Tab. 46 Památné dřeviny a porosty v Jilemnici (2007)

Název	Lípa v Javorku	Jasany u kapličky sv. Isidora	Jilmová alej (31 ks)
Evidenční číslo	608040.1/1	608052.1/2	000 007
Dřevina	TILIA CORDATA	FRAXINUS EXCELSIOR	ULMUS CARPINIFOLIA
Parcela	2282/4	1779	2240
Vlastník	Český rybářský svaz, MO Jilemnice	ZD vlastníků Horní Branná, Pozemkový fond ČR	Liberecký kraj – KSS LK
Lokalita	osada Javorek, nad rybníčkem proti statku	na Kozinci, u kapličky svatého Isidora	U silnice z Martinic v Krkonoších do Jilemnice
Obvod kmene	540 cm	450 cm	113 – 270 cm
Rok měření	1994	2001	-
Vyhlásil	OkÚ Semily	MěÚ Jilemnice	MěÚ Jilemnice

Zdroj: AOPK, 2007

11.3.3 Natura 2000

Natura 2000 je soustavou chráněných území evropského významu, které vytvářejí na svém území podle jednotných principů všechny státy EU. Cílem je zabezpečit ochranu živočichů, rostlin a přírodních stanovišť, které jsou z evropského pohledu nejceněnější, nejvíc ohrožené, vzácné či endemické.

Podle tohoto projektu jsou vyhlášovány dva druhy chráněných lokalit:

- ptačí oblasti k ochraně volně žijících ptáků
- evropsky významné lokality k ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin

Z hlediska ochrany území evropského významu vytvořeného soustavou NATURA 2000 jsou severně od města Jilemnice vyhlášeny celkem dvě lokality. Jedná se o Ptačí oblast Krkonoše k ochraně volně žijících ptáků a o Evropsky významnou lokalitu Krkonoše vyhlášenou k ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. Severovýchodní oblast k.ú. Hrabačov leží částečně v Ptačí oblasti Krkonoše. Území se nachází SV od hranice, kterou tvoří (počínaje křižovatkou v Hrabačově) zhruba silnice směrem na Vrchlabí a silnice směrem do Dolních Štěpnic a dále pak na Roudnici. Jižní hranice není zpočátku souběžná se silnicí na Vrchlabí, ale táhne se o něco severněji podél toku Hatiny. Celá část má pak rozlohu zhruba 110 ha.

Ptačí oblast Krkonoše se rozkládá na ploše 39 728 ha, z které převážná většina leží mimo Liberecký kraj. Zasahuje 12 maloplošných ZCHÚ s úhrnnou rozlohou 7457,95 ha, což je 18,8 % vymezené plochy. Celá oblast spadá do biosférické rezervace a mezinárodně významné ptačí oblasti IBA (International Important Bird Areas) v rámci projektu BirdLife.

11.3.4 Územní systém ekologické stability

Územní systém ekologické stability je vzájemně propojený soubor přirozených i pozměněných, přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu. Je tvořen významnými segmenty krajiny – krajinnými prvky, celky, oblastmi, biocentry atd. ÚSES představují jeden z nejvýznamnějších stabilizujících faktorů celistvého působení veřejné správy v péči o krajinu. Město Jilemnice má zpracovaný a schválený plán ÚSES, který je součástí ÚPSÚ města Jilemnice v rámci něho se také aktualizuje.

ÚSES tvoří na Jilemnicku vzájemně propojený soubor přirozených i pozměněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu v krajině.

Tab. 47 Přehled ÚSES na území města Jilemnice (2007)

Druh USES	Název USES	Rozloha	Katastrální území	Stav
Nadregionální biokoridor	Údolí Jizerky	-	Hrabačov	vymezený
Lokální biokoridor	Hatina	2200 x 15 m	Hrabačov	Vymezený
Lokální biokoridor	Brabenec - Hatě	1800 x 15 m	Jilemnice	Vymezený
Lokální biokoridor	Hatě - Žlábek	1500 x 20 m	Jilemnice, Hrabačov	Vymezený
Lokální biocentrum	Bubeníkovy vrchy – údolí Jizerky	3 ha	Hrabačov	Vymezené
Lokální biocentrum	Chmelnice – údolí Jizerky	3 ha	Hrabačov	Vymezené
Lokální biocentrum	Žlábek	3 ha	Hrabačov	Vymezené
Lokální biocentrum	Javorek	3 ha	Jilemnice	Vymezené
Lokální biocentrum	Kozinec	3 ha	Jilemnice	Vymezené
Lokální biokoridor	Valentova Hájenka - Kozinec	3000 x 15 m	Mříčná, Jilemnice	Navržený
Lokální biocentrum	Hrabačov	3 ha	Hrabačov	Navržené
Lokální biocentrum	Hatě	3 ha	Jilemnice	Navržené

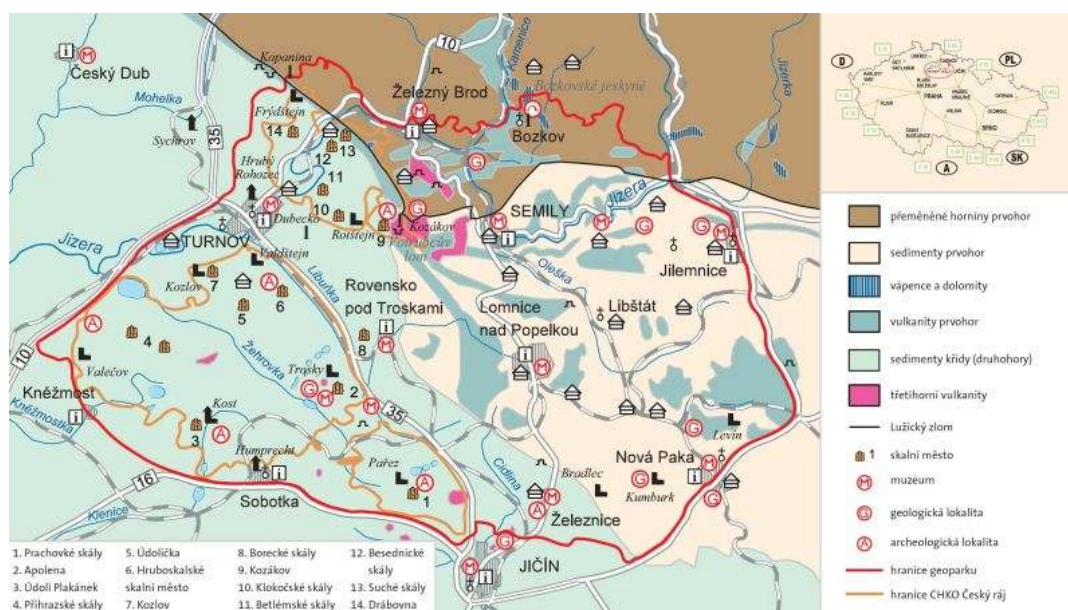
Zdroj: MÚ Jilemnice, 2007

11.3.5 Geopark

Město Jilemnice je svým územím součástí Geoparku Český ráj. Tento Geopark je prvním svého druhu v ČR a je součástí Evropské sítě Geoparků UNESCO. Evropské geoparky vymezují oblasti významné z pohledu geologických věd s výskytem geologických fenoménů. Důležitá jsou i estetická hlediska a jejich neopakovatelnost a vzácnost, která umožňují jejich využití např. pro vzdělávání. Geoparky podporují udržitelný rozvoj regionu, turistiku, vzdělávání a přitahují mezinárodní pozornost.

Český ráj z hlediska geologického vývoje představuje unikátní lokalitu nejen v rámci ČR ale i Evropy. Byl vyhlášen v říjnu 2005 a zahrnuje území o rozloze necelých 700 km². Nejhodnotnější části geoparku leží na území Chráněné krajinné oblasti Český ráj.

Obr. 10 Mapa Geoparku Český ráj

Zdroj: www.geoparkceskyraj.cz

11.3.6 Ekologická stabilita

Z hlediska ekologické stability můžeme dané území zhruba rozčlenit na dvě oblasti, které jsou v podstatě shodné s katastrálním rozčleněním území. Zatímco k.ú. Jilemnice je územím poměrně dosti zasažené zemědělskou výrobou, k.ú. Hrabačov je územím se značným podílem trvalých travních porostů na zemědělské půdě. Ta je navíc často členěna mnohými břehovými a mezovými porosty.

V k.ú. Jilemnice došlo v minulosti vlivem intenzivní zemědělské činnosti k negativním zásahům do krajiny. Mezi ně můžeme počítat zejména rozorání celé řady drobných luk a mezí, a likvidaci drobných porostů a jiné volně rostoucí zeleně. To se negativně projevilo ve snížení půdního organického podílu a následné snížené retenční schopnosti půdy. Důsledkem toho je zvýšená půdní eroze a následně snížená úrodnost půdy.

Další negativní dopad mělo používání dusíkatých hnojiv, jehož následkem došlo k zhoršení kvality vod, což se částečně projevilo i na skladbě břehových porostů.

V neposlední řadě má na ekologickou rovnováhu v oblasti negativní vliv i pozměňená druhová skladba zdejších lesů, tedy značná převaha monokulturních smrkových porostů, které se zde vyskytují na pro ně nepřírodných stanovištích. Toto se děje zejména na úkor zastoupení původního buku a jedle. Znovuobnovení těchto porostů je však problematické vzhledem ke zdejšímu působení imisí a kyselých dešťů, částečně pak i vlivem zdejšího vysokého počtu jelení a srnčí zvěře. V k.ú. Hrabačov je celková situace ohledně ekologické stability příznivější. Zásahu na tom má zejména vyšší podíl trvalých travních porostů na úkor rozlohy orné půdy. Co se dřevin týče, v oblasti kolem horního toku řeky Jizerky jsou zachovány břehové porosty, jejichž druhová skladba je více či méně přirozená (olše, jasany). Naproti tomu dolní tok je prakticky zcela obnažen.

Tab. 48 Poměr ekologicky stabilních a nestabilních ploch ve městě Jilemnice (2007)

Plochy ekologicky	k.ú. Jilemnice	k.ú. Hrabačov
Stabilní (%)	45,1	74,1
Labilní (%)	54,9	25,9
Koeficient ekologické stability ¹⁷	0,8	2,9
Typ krajiny	Harmonický	Relativně přírodní

Zdroj: MÚ Jilemnice, 2007

11.4 Městská zeleň a veřejná prostranství

Systém péče o městskou zeleň je řízen přímo z MÚ Jilemnice. Město nemá založené „technické služby“ ani organizační jednotku pro tyto účely a ani o nich v nejbližší době neuvažuje. Na základě výběrových řízení jsou na jednotlivé služby najímány externí firmy, které provádí sjednané úkony. Financování péče o městskou zeleň je prováděno z rozpočtu města. Město Jilemnice vlastní základní techniku a vybavení na údržbu městské zeleně, která je ve vyhovujícím stavu. Obnova technického parku se provádí dle aktuální potřeby. Ostatní techniku poskytují sjednaní partneři a firmy.

Město Jilemnice spravuje celkem 30 ha „zelených ploch“, které zahrnují parky, zahrady, louky, meze, zelené pásy a další. Péče o městskou zeleň spadá do kompetencí Města Jilemnice, případně je smluvně dohodnuta s uživateli pozemků.

¹⁷ Poznámka k hodnocení:

Koeficient ekologické stability (KES) vyjadřuje podíl ekologicky příznivých ploch a ploch, které zatěžují životní prostředí.

Počítá se jako poměr druhů pozemků

(chmelnice + vinice + zahrady + ovocné sady + trvalé travní porosty + pastviny + lesní půda + vodní plochy) / (orná půda + zastavěné plochy + ostatní plochy)

KES < 0,1: území s max. narušením přírodních struktur, nutné technické zásahy

0,1 < KES < 0,3: území nadprůměrně využívané, se zřetelným narušením přírodních struktur, nutné technické zásahy

0,3 < KES < 1,0: území intenzivně využívané (zemědělství!), oslabení autoregulačních mech., vyžaduje vklady dodatkové energie

1,0 < KES < 3,0: vcelku vyvážená krajina, tech. objekty relativně v souladu s dochovanými přírodními strukturami, nižší potřeba energomateriálových vkladů

KES > 3,0: stabilní krajina s převahou přírodních a přírodě blízkých struktur

Mezi významnější a veřejně přístupné zelené plochy ve městě Jilemnice náleží:

- Zámecký park s rozlohou cca 3 ha
- Park u textilní školy upravený jako klidová zóna s fontánkou v blízkosti DPS
- Zeleň na sídlišti Spořilov.

Mezi další plochy městské zeleně náleží např. plochy u nemocnice, u stadionu, na hřbitově, které jsou většinou na základě smlouvného vztahu v péči uživatelů těchto pozemků a Město Jilemnice zde provádí pouze bezpečnostní údržbu (ořez, kácení) případně pořizuje významnější investice na těchto plochách.

Město pravidelně pečuje také o liniovou zeď podél komunikací, které nejsou majetkem města. Zvláštní péče se věnuje rovněž památkově chráněným dřevinám.

K údržbě a úpravě městské zeleně náleží také péče o 4 dětská hřiště ve městě, která je prováděna ve spolupráci s firemním partnerem provádějícím úklid a základní péči o tyto plochy.

Zelené plochy kolem vodních ploch a toků nespádají do majetku města, přesto ve spolupráci s vlastníky a správci vodních toků a ploch provádí na vlastní náklady údržbu zeleně kolem toku řeky Jilemky, které je ovšem s ohledem na omezené finanční prostředky soustředěna pouze na kalamiťní a havarijní stavy.

Největšími problémy v rámci péče o městskou zeď jsou:

- Vandalové, kteří ničí zelené plochy a jejich mobiliář a znečišťují je odpadky.
- Psí exkrementy, na jejichž sběr jsou po městě rozmístěny speciální koše se sáčky a lopatkami. Tyto jsou umístěny v lokalitách se zvýšeným výskytem psů. Jejich majitelé je však ne vždy plně využívají.
- Náletové dřeviny, které se vyskytují v několika lokalitách města. Nejkritičtější je stav v okolí stadionu, kde se náletové dřeviny šíří na zanedbané a neudržované ploše v majetku města, která ale spadá do péče sportovního klubu.
- Péče o zeď v lokalitě kolem koupaliště, které je nefunkční.
- Péče o svah u vlakového nádraží patřící Českým drahám.

Rozšiřování městské zeleně není plánovitě a probíhá průběžně. Nové plochy zeleně vznikají např. uvnitř kruhových křižovatek, mezi obytnými domy nebo zkulturnováním neudržovaných ploch.

Ve městě Jilemnice se nacházejí rovněž skleníky, které je možno využívat k pěstování sadby a dalších produktů. Jejich využití je však zatím minimální a to i přes opravu zanedbaného až havarijního stavu.

Zimní údržbu cest a chodníků ve městě Jilemnici provádí sjednaná firma, která provádí údržbu a zajišťuje posypový materiál.

S péčí o městskou zeď souvisí rovněž péče o mobiliář a vybavení veřejných prostranství v nejširším vymezení. K nejvýznamnějším relikťm na veřejných prostranstvích ve městě Jilemnici náleží dvě historické kašny. Historická kašna na náměstí je v současnosti rekonstruována a kašna v parku prošla rekonstrukcí před cca 3 roky. Nerezová fontánka se nachází v parku u textilní školy.

V letních měsících je ve městě instalována květinová výzdoba, v níž domunijí pelargonie umístěné na náměstí a mobilní osázené květináče, které vymezují klidovou část v centrální části náměstí.

Mezi aktuálně plánované akce v oblasti péče a údržby městské zeleně a veřejných prostranství patří:

- Rekonstrukce zámeckého parku, která naposledy proběhla cca před 10-12 lety. V současnosti jsou zadány podmínky pro vypracování studie a projektu.
- Zlepšení zelených ploch v okolí sportovního centra.
- Vyřešení koupaliště a zelených ploch v jeho okolí.

Každoročně probíhá průběžná obnova zeleně v rámci vyhlášeného „Dne Země“.

12. Doprava

12.1 Silniční doprava

12.1.1 Silniční síť

Na katastrálním území města Jilemnice se nachází 3,1 km státní silnice I.třídy I/14, 6,6 km silnic II.třídy a 5,5 km silnic III. třídy ve správě Libereckého kraje a přibližně 29 km místních komunikací v majetku města. Názorný přehled ukazují následující tabulka.

Tab. 49 Délka silnic a místních komunikací na území města Jilemnice v roce 2007 (v km)

Silnice			Místní komunikace	Celková délka pozemních komunikací
I. třídy	II. třídy	III. třídy		
3,1	6,6	5,5	29,0	44,2

Zdroj: MÚ Jilemnice, 2007

Celostátní význam má silnice I.třídy I/14 vedoucí severní částí Jilemnice (území Hrabačova) ve směru východ – západ z České Třebové přes Trutnov do Liberce a zprostředkovává tak přímé spojení s krajským městem.

Významnou komunikací z hlediska tranzitní dopravy přes město je silnice II.třídy č.II/286, vedoucí z Jičína přes Lomnici nad Popelkou a Jilemnici do Dolních Míseček, která protíná město od jihozápadu na sever. Na tuto silnici se ve středu města připojuje od jihu silnice č.II/293, napojující se o 10 km dál již v Královéhradeckém kraji na silnici I.třídy č. I/16.

Silnice III. třídy zajišťují obsluhu přilehlého území (Javorek, Horní Branná ad.) a doplňují tak síť silnic vyššího řádu. Technický stav silnic II. a III. třídy je vcelku dobrý. Silniční síť dále zahušťují místní komunikace. Přímě ve městě je nepřehledný systém jednosměrných ulic. Stav některých místních komunikací vyžaduje opravu či rekonstrukci. V dotaznících občané projeví nespokojenost s údržbou místních komunikací a chodníků, zejména v zimních měsících.

Existence minimálně dvou komunikačních uzlů, které dopravu ve městě zpomalují a činí ji méně bezpečnou, vyžaduje řešení plánovaným vybudováním okružních křižovatek - v Hrabačově v místě stávajícího křížení silnic č.I/14 a č.II/286 a na silnici č.II/293 v prostoru před provozovnou ČSAD v souvislosti s výstavbou prodejny Norma.

Pěší zóna s vjezdem povoleným pouze pro zásobování a cyklisty je v ulici J. Harracha. Na některých místech ve městě chybí chodníky, zcela chybí cyklostezky nebo jsou nevyhovující či chybějící přechody pro chodce, což snižuje bezpečnost provozu po městě.

12.1.2 Intenzita silniční dopravy

Za poslední roky dochází v Jilemnici k nárůstu intenzity dopravy, což je trend týkající se většiny měst v ČR.

Nejfrekventovanější silnicí ve městě je silnice II. třídy č. II/286, která je zatížena veškerou tranzitní dopravou přes město. Podle statistických šetření prováděných Ředitelstvím silnic a dálnic ČR v roce 2005 po ní denně projelo cca 9 tisíc motorových vozidel. Oproti roku 2000 tak vzrostl počet motorových vozidel na této silnici o 23 %. Naopak výjimku tvoří úsek z Hrabačova ve směru na Dolní Štěpanice, kde došlo za sledované období k poklesu dopravní intenzity a to téměř o 40 %.

Podrobnější informace o počtech jednotlivých druhů motorových vozidel ve sledovaných úsecích podává následující tabulka.

Tab. 50 Intenzita dopravy v Jilemnici – stav v roce 2005

Č. silnice	Nákladní auta	Osobní auta	Moto-cykly	Cekem	Sčítací úsek	Nárůst oproti roku 2000
I/14	1036	5354	78	6468	5-0981 (Cutisin)	1,11
II/286	1517	6947	96	8560	5-2381 (ul. Žižkova – směr Košťálov)	1,30
II/286	1248	8034	100	9382	5-2382 (ul. Krkonošská)	1,29
II/286	318	1718	33	2069	5-2371 (Hrabačov – směr Dolní Štěpanice)	0,72
II/293	1205	5653	74	6932	5-1041 (ul. Nádražní – směr Martinice)	1,18

Zdroj: www.rsd.cz, 2008

12.1.3 Doprava v klidu

S odstavováním a garážováním vozidel v Jilemnici jsou obdobné problémy jako v jiných městech. Nedostatek parkovacích kapacit ve městě se nejvíce projevuje na sídlištích, a to především na sídlišti Spořilov. Další problémové lokality pro parkování jsou u nemocnice a u společenského domu. V centru města je parkování regulováno jeho zpoplatněním na Masarykově a Tyršově náměstí, v ulici Kostelní a Husově. Na území města platí noční zákaz parkování nákladních vozidel na silnicích. To je zajištěno v areálu ČSAD nebo v areálu Technolenu.

12.1.4 Dopravní vybavenost

V Jilemnici jsou dvě čerpací stanice PHM, první se nachází na silnici č.II/293 při výjezdu z města ve směru na Martinice v Krk. a druhá je v Hrabačově na silnici č.I/14 směr Vrchlabí. Zde je i prodej plynu a myčka aut. PHM je možné zakoupit i v provozovně ČSAD. Dále lze ve městě využít služeb 5 pneuservisů, 8 autoopraven (+1 ve výstavbě), 2 autobazarů a stanice státní technické kontroly.

12.2 Železniční doprava

Katastrálním územím města je vedena jednokolejná neelektrifikovaná železniční trať č.042 Martinice v Krkonoších – Rokytnice nad Jizerou. Vzhledem k I. světové válce bohužel nedošlo k prodloužení této trati do stanice Kořenov (trať Tanvald – Harrachov – Jakušice (Polsko). Jedná se o málo frekventovanou trať, která je jednou z nejztrátovějších v celém Libereckém kraji. V Martinicích se tato trať napojuje na železnici č.040 Trutnov – Chlumeck nad Cidlinou. Na území města se nachází dvě železniční stanice. Stanice Jilemnice má nevýhodnou polohu při silnici č.II/293 ve vztahu k centru města, od kterého je vzdálena cca 700 m. Do stanice Hrabačov v severní části města je zaústěna vlečka z areálu firmy Cutisin. Do budoucna je třeba hledat zatraktivnění dopravy po této železniční trati (např. z hlediska turistického ruchu,...).

Obr. 11 Dopravní síť na území Jilemnicka

Zdroj: GIS CEP

12.3 Hromadná přeprava osob

Hromadnou přepravu osob zajišťuje osobní železniční a převládající autobusová doprava. Nejvíce převládá přeprava lidí do zaměstnání a do škol. Občané v dotazníkovém šetření poukazují na malou četnost spojů o víkendech a svátcích a na špatnou dostupnost do zaměstnání.

V Jilemnici je hlavní autobusové nádraží, kde staví i dálkové autobusové linky. Ostatní autobusové zastávky ve městě slouží k potřebám místní regionální dopravy.

V následující tabulce je uveden stručný přehled o počtu přímých autobusových spojů za den mezi Jilemnicí a okolními regionálními centry.

Tab. 51 Počet přímých autobusových spojů za den mezi Jilemnicí a vybranými regionálními centry v roce 2007

Město	Počet přímých spojení			
	z Jilemnice		do Jilemnice	
	pracovní dny	víkendy	pracovní den	víkendy
Liberec	4	3	5	3
Semily	20	5	17	5
Vrchlabí	23	11-13	23	10-13

Zdroj: IDOS – jízdní řády 2007

Z tabulky vyplývá, že nejlepší dopravní spojení autobusem je do blízkého Vrchlabí, a to jak v pracovní dny, tak i o víkendu. Dobré spojení v pracovní dny je i do okresního města Semily, ale o víkendech je frekvence čtyřnásobně menší. Malý počet přímých spojů do krajského města je určitě ovlivněn vzdáleností Liberce od Jilemnice.

Železniční osobní doprava pro obyvatele Jilemnice má relativně malý význam, železniční trať č. 042 má jen regionální význam a občané dávají díky lepšímu spojení raději přednost autobusové dopravě.

V posledních letech došlo k posílení spojů, nově byly zavedeny přímé vlaky do Jaroměř, zhoršilo se spojení do Vrchlabí a Trutnova.

V následující tabulce je uveden stručný přehled o počtu vlakových spojů za den v obou směrech ze železniční stanice Jilemnice.

Tab. 52 Počet přímých vlakových spojů za den vyjíždějících ze žel.stanice v Jilemnici v roce 2007

Výjezd z Jilemnice ve směru	pracovní dny	víkendy
Martinice v Krkonoších	18	16-17
Rokytnice v Jiz.horách	14	11-12
Celkem spojů	32	27-29

Zdroj: IDOS – jízdní řády 2007

Ze železniční stanice v Jilemnici vyjíždí ve všední dny oběma směry celkem 32 spojů. Do Martinic v Krkonoších je za den vypraveno více vlaků než na druhou stranu ve směru na Rokytnici v Jizerských horách, což je dáno nižším počtem přepravených osob tímto směrem.

13. Technická infrastruktura

13.1 Zásobování vodou

Město Jilemnice má veřejný vodovod, ze kterého je zásobeno téměř veškeré obyvatelstvo. Vodovod je součástí vodovodního systému Martinice – Jilemnice, připojena je také místní část obce Benecko, a to Dolní Štěpanice. Vodovodní síť byla postupně vybudována od roku 1913, vlastníkem je Vodohospodářské sdružení Turnov, provozovatelem pak Severočeské vodovody a kanalizace a.s.

Město je zásobeno vodou ze zdrojů pramenišť Bátovka a Štěpanická Lhota a ze zdroje Hřabačov povrchovým odběrem z toku Jizerka. Povrchová voda z Jizerky je upravována na normou požadovanou kvalitu v úpravě vody Hřabačov. Ta byla postavena v roce 1975 a v roce 1994 proběhla výměna otevřených filtrů za tlakové. Úpravna má kapacitu max. 20l/s, ale v současnosti vyrábí v průměru cca 15 l/s. Další zdroje pitné vody jsou získávány nákupem, a to z Martinic v Krkonoších z vodojemu Martinice.

Zásobované území je rozděleno do 3 tlakových pásem, která jsou dána výškovým umístěním vodojemu Kozinec, přerušovací komory Jilemnice a redukčního ventilu v Martinicích v Krkonoších. Zbýlá část trvale i přechodně bydlícího obyvatelstva je zásobena vodou ze soukromých studní.

Zásadním problémem v této oblasti je budoucí zajištění pokrytí potřeby vody. Výhledová denní maximální potřeba vody byla stanovena na 24l/s, stávající vodní zdroje však bez zásadních investic nedokážou už v blízké budoucnosti pokrýt ani stávající potřebu. Úpravna vody Hřabačov byla původně realizována jako provizorní, zastaralá technologie téměř není schopna upravit odebranou vodu stávající kvality. Samotná stavba je ze stavebně technického pohledu ve špatném stavu a vyžaduje kompletní rekonstrukci, díky nevhodné konstrukci budovy je technologie zasažena korozí. Přivaděč z vodního zdroje Bátovka a Štěpanická Lhota z roku 1913 je již nyní za hranicí své životnosti.

Jako náprava stavu je připravován projekt rekonstrukce i intenzifikace úpravy vody Hřabačov, která se tak stane hlavním zdrojem pitné vody, a rekonstrukce vodovodu Bátovka a Štěpanická Lhota. Technický stav zásobní vodovodní sítě je uspokojivý.

13.2 Kanalizace a čištění odpadních vod

Město Jilemnice (mimo osadu Javorek) má vybudovaný systém jednotné kanalizace, kterým je odpadní voda odváděna na čistírnu odpadních vod (ČOV) Jilemnice. Na ČOV jsou odváděny odpadní vody většiny obyvatelstva, zhruba 83% trvale bydlících a 40% přechodných. Odpadní vody ze zbylé části města jsou zachycovány v bezodtokových jímkách, septických s přepadem do povrchových vod a v malých domovních čistírnách s odtokem do povrchových vod.

Čistírna odpadních vod Jilemnice byla postavena na přelomu 80. a 90. let, do trvalého provozu byla uvedena roku 1990. Jedná se o mechanicko-biologickou čistírnu s dvoustupňovou aktivací a se stabilizační nádrží zařazenou jako třetí stupeň čištění. Je určena pro společné čištění již předčištěných vod ze společnosti Cutisin, komunálních odpadních vod z města a průmyslových odpadních vod z ostatních podniků. Vlastníkem ČOV je společnost CUTISIN s.r.o., která v letošním roce zahájila její celkovou rekonstrukci.

Projekt „Čistá Jizera“, který připravuje Vodohospodářské sdružení Turnov jako žádost o dotaci z Operačního programu Životní prostředí, zahrnuje dostavbu a rekonstrukci kanalizací v 5 městech v povodí řeky Jizery – mimo jiné i v Jilemnici.

Největším problémem kanalizační sítě je vysoké množství balastních vod ze zaústěných potoků a melioračních kanálů, takto vedenou povrchovou vodu je nutno převést mimo kanalizaci přímo do Jilemky. Některé kanalizační stoky nebyly při budování kanalizačního sběrače přepojeny a i nadále vyúsťují do Jilemky a Jizerky. V Hrabačově je nutno vybudovat novou oddílnou kanalizaci a tu zaústit do kmenové stoky. Samotný technický stav stávajících kanalizací je uspokojivý.

Tab. 53 Vývoj cen vodného a stočného v Jilemnici v období 2003 – 2008

Služba	Ceny vč.DPH v roce					
	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Vodné	22,18	24,75	26,18	28,44	30,44	32,91
Stočné	15,95	16,40	18,06	19,61	20,99	22,98
Celkem	39,30	41,15	44,24	48,05	51,43	55,89

Zdroj: Vodohospodářské sdružení Turnov

Od roku 2003 celková cena vodného a stočného stoupla přibližně o 30 %, což je průměrný 6% meziroční nárůst ceny. Vývoj cen je uveden v tabulce. Ve srovnání se Severočeskou vodárenskou společností, většinovým vlastníkem vodohospodářské infrastruktury v Libereckém a Ústeckém kraji, je cena vodného a stočného v obcích Vodohospodářského sdružení Turnov cca o 5% nižší. Z pohledu ČR je cena VHS Turnov průměrná.

13.3 Zásobování elektrickou energií, plynem a teplem, radiotelekomunikace

Zásobování území elektrickou energií je z hlediska nejen současného odběru, ale i výhledových potřeb na straně rozvodů VN dostatečně zajištěno. Elektrická energie je přivedena prakticky do všech domácností. Provozovatelem distribuční soustavy je společnost ČEZ Distribuce, a.s. Jilemnice je zásobována prostřednictvím 35 kV elektrorozvodu z R 110/35 kV Semily. V návaznosti na rozvod VN 35 kV jsou trafostanice provedeny s přívody z venkovního i podzemního vedení. Rozvodný systém VN je v okrajových oblastech města proveden venkovním, v centru města podzemním kabelovým rozvodem 35 kV. Rozvody NN jsou v převážné části města provedeny systémem podzemních kabelových rozvodů, část vedení je doposud provedeno venkovním vedením s předpokladem postupného přechodu na podzemní kabelový rozvod. Stav rozvodů je odpovídající svému stáří, dle výsledků revizní činnosti dle řádu preventivních prohlídek bude postupně prováděna jejich rekonstrukce a opravy v návaznosti na požadavky zákazníků na zvyšování rezervovaných příkonů a připojování nových odběrů vyvolávajících potřebu úpravy a rozšiřování distribuční soustavy.

Podle výsledků SLBD v roce 2001 bylo téměř 28 % obydlených bytů napojených na plyn. Plynofikace města začala v 90. letech a je téměř dokončena. Město je připojeno přípojkou na vysokotlaký plynovod Lomnice – Trutnov a má 3 redukční stanice. STL plynovod patří k nejnovějším rozvodům. Do budoucna je třeba plánovat investice do nových sítí v rámci nové výstavby.

Celkem více jak 73 % domácností ve městě bylo v roce 2001 dle SLBD připojených na ústřední topení. Centralizovaná dodávka je pouze v prostoru panelového sídliště z městské plynové kotelny. Vlastní zdroje tepla (kotelny) mají nemocnice, školy a bazén. Individuální bytová výstavba, tj. rodinné domky a další nízkopodlažní bytové objekty jsou vytápěny buď z vlastních domovních

kotelen nebo etážovými systémy, případně lokálními topidly. Zbývající část pokrývá elektrická energie. Z dotazníkového šetření veřejnosti vyplynula nespokojenost se zabezpečením veřejného osvětlení, zejména v okrajových částech města.

Radiotelekomunikace jsou ve správě soukromých společností, které, jak lze přepokládat, budou reagovat na potřebu trhu. Díky digitalizaci telefonní sítě, kterou Český Telecom (O2) dokončil v roce 2002, prakticky každý zájemce o připojení pevnou telefonní linkou může být uspokojen. Skutečnost je však taková, že řada občanů z důvodu stále rostoucích paušálních poplatků a díky rozšiřující se nabídce mobilních operátorů či internetového volání své pevné linky ruší. Pokrytí sítěmi všech tří mobilních operátorů je velmi dobré, neboť všichni tři operátoři mají na území města umístěny své vysílače. Připojení na internet ve městě, které nabízí soukromé firmy, je možné jak drátové, tak i bezdrátové. Příjem rozhlasového signálu a všech základních českých televizních programů (ČT1, ČT2, Nova a Prima) je dobrý. Kabelová televize je rozvedena soukromou společností pouze po sídlišti Spořilov.

Seznam tabulek

Tab. 1 Sídlní členění města Jilemnice (2007)	7
Tab. 2 Vývoj počtu obyvatelstva města Jilemnice a jeho jednotlivých částí mezi jednotlivými SLDB v letech 1869 – 2001	8
Tab. 3 Pohyb obyvatelstva ve městě Jilemnice v letech 1991-2006.....	9
Tab. 4 Pohyb obyvatelstva – relativní míry (souhrnná data za 2001-2006).....	10
Tab. 5 Počet přistěhovalých a vystěhovalých dle základní věkové struktury v letech 2001-2007	10
Tab. 6 Podíly základních věkových skupin obyvatelstva k 31.12.2006.....	13
Tab. 7 Vývoj struktury obyvatelstva v Jilemnici z hlediska ekonomické aktivity v letech 1991 – 2001 a srovnání s ČR.....	14
Tab. 8 Struktura obyvatelstva dle ekonomické aktivity v roce 2001 a srovnání s vyššími územními celky.....	14
Tab. 9 Struktura ekonomicky aktivních obyvatel podle postavení v zaměstnání v roce 2001 a srovnání s vyššími územními celky	15
Tab. 10 Struktura obyvatel dle nejvyššího dosaženého vzdělání v roce 2001 (v %) – srovnání s relevantními vyššími územními celky	16
Tab. 11 Registrovaná míra nezaměstnanosti v Jilemnici (v %) v letech 2001-2007.....	20
Tab. 12 Struktura domovního fondu v Jilemnici v roce 2001	25
Tab. 13 Struktura bytového fondu z hlediska vlastnictví, materiálu nosných zdí a období výstavby domu v Jilemnici v roce 2001	27
Tab. 14 Struktura bytového fondu z hlediska velikosti a vybavení v Jilemnici v roce 2001	27
Tab. 15 Dokončené byty v Jilemnici v letech 1997-2006	28
Tab. 16 Základní struktura registrovaných ekonomických subjektů v Jilemnici v letech 2003 – 2007 (k 31.12.)	30
Tab. 17 Struktura ekonomických subjektů v Jilemnici podle právní formy (k 30.11.2007)	31
Tab. 18 Struktura ekonomických subjektů v Jilemnici v roce 2006 podle odvětví OKEČ.....	31
Tab. 19 Struktura ekonomických subjektů podle počtu zaměstnanců	32
Tab. 20 Největší zaměstnavatelé	33
Tab. 21 Přehled ploch	35
Tab. 22 Bilance (rozvaha) města v tis. Kč ve sledovaném období 2003 – 2006	37
Tab. 23 Rozpočet města (po konsolidaci) ve sledovaném období 2003 – 2006	39
Tab. 24 Příjmy rozpočtu města ve sledovaném období 2003 – 2006	41
Tab. 25 Výdaje města podle odvětvového členění ve sledovaném období 2003 – 2006	43
Tab. 26 Nejvýznamnější investice města (z hlediska objemu prostředků) v tis. Kč ve sledovaném období 2003 – 2007.....	44
Tab. 27 Hospodaření města ve sledovaném období 2003 – 2006 (vybrané ukazatele)	45
Tab. 28 Bankovní úvěry čerpané ve sledovaném období 2003 až 2006	45
Tab. 29 Rozpočtový výhled (v tis. Kč) města do roku 2009	47
Tab. 30 Dotace města a státního rozpočtu organizací města (v tis. Kč) ve sledovaném období 2003 – 2006	48
Tab. 31 Přehled zdravotnických zařízení v Jilemnici v roce 2006.....	53
Tab. 32 Počet podnikatelských subjektů se sídlem v Jilemnici podnikajících v maloobchodu (MA) v roce 2007	55
Tab. 33 Spolky a instituce působící v Jilemnici v roce 2007	56
Tab. 34 Přehled kulturních a sportovních zařízení v Jilemnici v roce 2006	58
Tab. 35 Ubytovací zařízení v Jilemnici v letech 2003 – 2006	59
Tab. 36 Seznam nemovitých památek v Jilemnici dle databáze NPÚ (2008)	59
Tab. 37 Druhy pozemků v ha a % z celkové výměry pozemků v roce 2006 ve městě Jilemnice	61
Tab. 38 Vlastnické poměry v lesích na území města Jilemnice v roce 2007	64
Tab. 39 Plošné zastoupení významnějších souborů lesních typů v LHC Lesy města Jilemnice v roce 2001	65
Tab. 40 Jakostní třídy honitby Jilemnický les, minimální a normované stavy zvěře v roce 2006	66
Tab. 41 Geomorfologické zařazení území města Jilemnice	67
Tab. 42 Klimatické charakteristiky vybraných oblastí Jilemnice a okolí	69
Tab. 43 Hydrologické členění povodí území Jilemnice	71
Tab. 44 Vodní plochy ve městě Jilemnice.....	72
Tab. 45 Jakost vody ve vodním toku Jizerka v profilu Víchová (2007)	74
Tab. 46 Památné dřeviny a porosty v Jilemnici (2007)	79

Tab. 47 Přehled ÚSES na území města Jilemnice (2007)	80
Tab. 48 Poměr ekologicky stabilních a nestabilních ploch ve městě Jilemnice (2007)	81
Tab. 49 Délka silnic a místních komunikací na území města Jilemnice v roce 2007 (v km)	83
Tab. 50 Intenzita dopravy v Jilemnici – stav v roce 2005	84
Tab. 51 Počet přímých autobusových spojů za den mezi Jilemnici a vybranými regionálními centry v roce 2007	85
Tab. 52 Počet přímých vlakových spojů za den vyjíždějících ze žel.stanice v Jilemnici v roce 2007... ..	86
Tab. 53 Vývoj cen vodného a stočného v Jilemnici v období 2003 – 2008	87

Seznam grafů

Graf 1 Vývoj počtu obyvatelstva města Jilemnice mezi jednotlivými SLDB v letech 1869 – 2001	8
Graf 2 Vývoj počtu obyvatel v Jilemnici v letech 1991-2006 (k 31.12.)	9
Graf 3 Věková struktura přistěhovalých a vystěhovalých v roce 2007	10
Graf 4 Struktura obyvatelstva dle pohlaví a průměrný věk v letech 1991 – 2006	11
Graf 5 Průměrný věk obyvatelstva města Jilemnice a srovnání s příslušnými vyššími územními celky v letech 2001 – 2006	11
Graf 6 Struktura obyvatelstva města Jilemnice dle pohlaví a věku (2001)	12
Graf 7 Hlavní věkové kategorie ve městě Jilemnici v letech 1991 – 2006	12
Graf 8 Hodnoty indexu mládí a indexu stárí ve městě Jilemnici v letech 1991 – 2006	13
Graf 9 Porovnání hodnot indexu mládí a indexu stárí k 31.12.2006 ve městě Jilemnici s příslušnými vyššími územními celky	13
Graf 10 Rozdělení ekonomicky aktivního obyvatelstva dle odvětví ekonomické činnosti v roce 2001.	15
Graf 11 Vzdělanostní struktura obyvatelstva staršího 15 let v Jilemnici v roce 2001	16
Graf 12 Vývoj struktury obyvatelstva města Jilemnice podle dosaženého nejvyššího stupně vzdělání v letech 1991 – 2001	16
Graf 13 Národnostní struktura obyvatel města Jilemnice v roce 2001	17
Graf 14 Struktura obyvatel města Jilemnice dle vztahu k víře a složení věřících dle jejich příslušnosti k jednotlivým církvím v roce 2001	17
Graf 15 Dojíždka za prací do Jilemnice z vybraných obcí v roce 2001	18
Graf 16 Hlavní směry vyjížděky z Jilemnice do zaměstnání v roce 2001	18
Graf 17 Porovnání podílu vyjíždějících za prací v Jilemnici s vyššími územními celky	18
Graf 18 Vyjíždka za prací podle stráveného času na cestě z města Jilemnice v roce 2001 a srovnání s ČR	19
Graf 19 Vyjíždka za prací v Jilemnici dle odvětví ekonomické činnosti v roce 2001	19
Graf 20 Vývoj míry nezaměstnanosti v Jilemnici v letech 2005 až 2007	20
Graf 21 Vývoj struktury uchazečů o zaměstnání a míry nezaměstnanosti dle pohlaví v letech 2003-2007	21
Graf 22 Vývoj struktury uchazečů o zaměstnání dle věku a vzdělání v letech 2003-2007	21
Graf 23 Vývoj podílu osob zdravotně postižených a absolventů na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání v Jilemnici v letech 2003-2007	22
Graf 24 Vývoj struktury uchazečů o zaměstnání v Jilemnici z hlediska doby evidence na ÚP v letech 2003-2007	22
Graf 25 Struktura volných pracovních míst podle vzdělání a podle třídy zaměstnání	23
Graf 26 Míra nezaměstnanosti podle pohlaví - srovnání Jilemnice s příslušnými vyššími územními celky	23
Graf 27 Podíl osob se zdravotním postižením a absolventů na celkovém počtu uchazečů a celkový počet uchazečů na jedno volné pracovní místo - srovnání Jilemnice s příslušnými vyššími územními celky	23
Graf 28 Struktura uchazečů o zaměstnání z hlediska délky evidence na úřadě práce - srovnání Jilemnice s příslušnými vyššími územními celky	24
Graf 29 Vývoj počtu domů a bytů ve městě Jilemnice mezi jednotlivými SLBD v letech 1970 - 2001 ..	24
Graf 30 Struktura bytového fondu z hlediska typu domu v Jilemnici v roce 2001	26
Graf 31 Struktura trvale neobydlených bytů podle důvodu neobydlenosti	26
Graf 32 Základní struktura registrovaných ekonomických subjektů v Jilemnici (30.11.2007)	31
Graf 33 Struktura ekonomických subjektů v Jilemnici v roce 2006 podle odvětví OKEČ	32

Graf 34 Struktura ekonomických subjektů podle počtu zaměstnanců v Jilemnici.....	33
Graf 35 Struktura rozpočtových příjmů města ve sledovaném období 2003 – 2006	40
Graf 36 Rozpočtové příjmy města na jednoho obyvatele (po konsolidaci) a srovnání s vybranými městy ve sledovaném období 2003 – 2006.....	42
Graf 37 Struktura rozpočtových výdajů města ve sledovaném období 2003 – 2006.....	42
Graf 38 Odvětvové členění běžných výdajů města v roce 2006	43
Graf 39 Kapitálové výdaje města na jednoho obyvatele ve sledovaném období 2003 – 2006	44
Graf 40 Podíl druhů pozemků v ha a % z celkové výměry pozemků v roce 2006 ve městě Jilemnice	62
Graf 41 Porovnání podílu druhů pozemků z celkové výměry v roce 2006 v katastrech města Jilemnice	62
Graf 42 Členění zemědělské půdy v ha a v % z celkové výměry zemědělské půdy v roce 2006 ve městě Jilemnice	63
Graf 43 Porovnání členění zemědělské půdy z celkové výměry zemědělské půdy v roce 2006 v katastrech města Jilemnice	63
Graf 44 Srovnání podílu lesní půdy na celkové rozloze ve vybraných oblastech v roce 2006	64
Graf 45 Zastoupení dřevin v LHC Lesy města Jilemnice v roce 2001	65
Graf 46 Dlouhodobý průměrný měsíční chod teplot a srážek v Jilemnici v letech 1951 - 1980	70
Graf 47 Dlouhodobý průměrný měsíční chod teplot ve vybraných lokalitách	70
Graf 48 Celková produkce odpadů města Jilemnice v letech 2001-2007	75
Graf 49 Měrná produkce odpadů na 1 obyvatele města Jilemnice v kg v letech 2001-2007	76
Graf 50 Podíl jednotlivých složek odpadů na celkové produkci v Jilemnici v roce 2007.....	76
Graf 51 Přehled počtu stanovišť a počtu kontejnerů ke sběru tříděného odpadu ve městě v letech 2001-2007.....	77

Seznam obrázků

Obr. 1 Poloha Jilemnice v rámci Libereckého kraje	5
Obr. 2 Hranice správní obvodů některých úřadů se sídlem v Jilemnici	6
Obr. 3 Struktura osídlení v Jilemnici.....	7
Obr. 4 Lesní plochy Jilemnicka a jejich změny mezi roky 1990 a 2000	66
Obr. 5 Geologická stavba Jilemnicka	68
Obr. 6 Klimatické regiony v okolí Jilemnicka	69
Obr. 7 Vymezení hydrologického povodí	71
Obr. 8 Záplavové území řeky Jizerky při pěti-, dvaceti- a stoleté vodě.....	72
Obr. 9 Zonace KRNAP na území města Jilemnice	78
Obr. 10 Mapa Geoparku Český ráj.....	80
Obr. 11 Dopravní síť na území Jilemnicka	85